Agata Kristi

ATSITIKIMAS SENOJE PILYJE

Agata Kristi

ATSITIKIMAS SENOJE PILYJE

Romanas

Vertė Eugenijus STRIAUKAS

Kaunas EUROPA 1994

UDK 820-3
Kr267

ISBN 9986-436-19-2

1

Misis Bentri sapnavo, kad jos kvapusis pelėžirnis laimėjo pirmąją vietą gėlių parodoje! Prizus nugalėtojams įteikė pastorius, vilkintis bažnytine apranga, o jo žmona, apsirengusi vien tik maudymosi kostiumėliu, padėjo jam. Žinoma, jeigu tai būtų įvykę iš tikrųjų, vieningo parapijiečių pasmerkimo už tokį ekstravagantiškumą nebūtų pavykę išvengti.

Misis Bentri lepinosi tuo maloniu rytiniu snauduliu, kurį tuoj tuoj turėjo nutraukti tarnaitė, atnešanti įprastinį arbatos puodelį. Pro apsnūdimą ji jau atskyrė daugybę bundančio namų gyvenimo garsų. Štai kambarinė atitraukia užuolaidas, tarnaitė šluoja koridorių, be to, kažkas žvangtelėjo laukujų durų velke.

Prasidėjo nauja diena. Ir misis Bentri skubėjo ligi soties pasimėgauti tomis svaigiomis susapnuotos gėlių parodos akimirkomis, baimindamasi kokio nors vyliaus paskutinę akimirką.

Žemai, svetainėje, triukšmingai atsivėrė medinės langinės. Šis garsas nepažadino jos iš snaudulio, ji puikiai žinojo, kad tas vaikščiojimas pirmyn atgal, bildėjimas ir tarškėjimas tęsis dar pusvalandį, ligi jos atsklindantys garsai buvo pernelyg įprasti, kad patrauktų jos dėmesį. Viso šio bruzdesio kulminacija ateis tik tuomet, kai Merei pabeldus į duris pasigirs jos kolenkorinės suknelės šiugždėjimas bei ant padėklo sustatytų indų skambčiojimas.

Dar pusiau snausdama misis Bentri suraukė kaktą. Į jos pasąmonę prasiveržė kažkas neįprasto. Tai buvo greitų žingsnių aidas. Veltui jos klausa stengėsi pagauti švelnų porceliano skambčiojimą ant padėklo: tą rytą jai nebuvo lemta jo išgirsti. Tačiau kai pasigirdo beldimas į duris, ji mechaniškai, nepramerkdama akių, tarė:

- Įeikite!

Durys atsidarė, bet užuolaidų niekas neatitraukė. Miegamojo

prietemoje suskambo sutrikęs uždususios Merės balsas:

- Madam! Madam! Ten, bibliotekoje, lavonas!

Ir, slopiai kūkčiodama, kambarinė išbėgo.

Misis Bentri atsisėdo lovoje. Kas tai? Nejaugi tęsiasi keistasis sapnas? O gal Merė iš tiesų įsiveržė į miegamąjį ir ištarė tuos žodžius: "Madam, bibliotekoje lavonas"?

- Negali būti, - sumurmėjo misis Bentri. - Žinoma, tai tik sapnas.

Tačiau iš tiesų ji jau suprato, kad tai ne vaizduotės padarinys. Merė, visada tokia santūri, vis dėlto juk ištarė tuos keistus žodžius. Minutėlę pagalvojusi, misis Bentri kumštelėjo alkūne šalia miegantį vyrą.

- Artūrai! Artūrai, prabusk gi!

Pulkininkas sumurmėjo kažką nesuprantamo ir apsivertė ant kito šono.

- Artūrai, ar tu girdėjai, ką ji pasakė?

- Be abejo, - pro miegus atsiliepė jis. - Ir visiškai sutinku su tavim, Dole.

Jis vėl užmigo. Misis Bentri papurtė savo vyrą už peties.

- Na, paklausyk gi! Merė pasakė, kad bibliotekoje guli lavonas.

- Kas guli?

- Lavonas. Bibliotekoje.

- Kas pasakė?

- Merė.

Pulkininkas Bentris problemą išsiaiškino vienu akimoju:

- Nesąmonė, brangioji! Tau viskas prisisapnavo.

- Ne. Man iš pradžių irgi norėjosi pačiai sau įgnybti. Bet Merė iš tiesų buvo įėjusi į miegamąjį. Ir ji tai pasakė.

- Merė pasirodė, kad praneštų apie lavoną?

- Būtent.

- Bet juk tai gryniausias absurdas!

- Sutinku. Tiktai koks tikslas jai paistyti nesąmones?

- Ji paprasčiausiai dar nebuvo čia atėjusi.

- Buvo!

- Tikinu tave, kad viskas tau pasivaideno.

- Nieko panašaus.

Dabar pulkininkas jau prabudo galutinai. Jo balsas skambėjo

raminančiai:

- Na, pakaks, mieloji. Dėl visko kaltas tas detektyvas, kurį tu visada skaitai prieš užmigdama. “Perlaužto degtuko paslaptis”, ar kaip jis ten vadinasi? Tikriausiai kas nors panašaus į tai: “Lordas Edgbastenas savo bibliotekoje ant kilimo aptiko puikios blondinės lavoną...” Romanuose lavonai visuomet atsiduria bibliotekose. Kad taip atsitiktų gyvenime, man dar neteko girdėti.

- O štai dabar, galimas dalykas, įsitikinsi. Kelkis ir eik ten.

- Net neketinu, Dole. Tau košmaras susimaišė su realybe, taip kartais būna.

- Bet aš juk sapnavau visiškai ką kita. Aš buvau gėlių parodoje, pastoriaus žmona vaikštinėjo po ją su maudymosi kostiumėliu... Na, bent jau kažką panašaus.

Misis Bentri suirzusi atsikėlė ir atitraukė užuolaidas. Kambarį užliejo ryški saulėto rudens ryto šviesa.

- Galiu prisiekti, kad visa tai ne sapnas. Gana, Artūrai. Kelkis, nusileisk žemyn ir išsiaiškink viską.

- Tavo manymu, aš turiu nusileisti ir paklausti, ar guli bibliotekoje lavonas? Bet juk visi tarnai palaikys mane kuoktelėjusiu!

- O tu nieko nė neklausk. Jeigu iš tiesų lavonas... Bet gal išaiškės, jog vis dėlto Merė išsikraustė iš proto? Arba kad jai rodosi haliucinacijos? Jeigu ten tikrai yra lavonas, tu apie tai sužinosi. Tad tik nusileisk, ir viskas.

Niurzgėdamas pulkininkas užsimetė chalatą. Perėjęs koridorių jis nusileido laiptais. Apačioje būriavosi tarnai, moterys verkė.

Kamerdineris, neprarasdamas orumo, žengė priekin.

- Mums labai atlėgo, išvydus jus, sere! Aš įsakiau nieko neliesti iki tol, kol jūs pasirodysite. Ar man jau skambinti į policiją?

- Kas gi atsitiko?

Kamerdineris smerkiančiai žvilgtelėjo į Merę, kuri kūkčiojo, užsikniaubusi ant peties virėjai.

- Aš galvojau, kad Merė jau pranešė jums, sere. Ji man taip pasakė.

Merė sulemeno:

- Ak, aš ir pati neatsimenu, ką sakiau! Aš taip jaudinausi, keliai ligi šiol virpa. Stebiuosi tik, kaip aš neapalpau! Aš juk pirmoji pamačiau... - ir Merė vėl prigludo prie ją raminusios misis Bilz pe-

ties.

- Na, nurimk, vaike, nurimk.

- Žinoma, Merė sukrėsta, sere, - paaiškino kamerdineris. - Būtent jai teko padaryti šį siaubingą atradimą. Atėjusi, kaip paprastai, į biblioteką atitraukti užuolaidų, ji vos neužlipo ant lavono!

- Jūs norite pasakyti, kad mano bibliotekoje guli lavonas?.. Mano bibliotekoje?!

Kamerdineris netvirtai kostelėjo. - Gal jūs pats pažvelgsite, sere?

2

- Alio, policijos nuovada klauso. Kas kalba? - konsteblis Pelkas viena ranka segėsi apykaklės sagą, o kita laikė ragelį. - A, tai Gosingtono pilis? Labas rytas, sere! - policininko balsas iš karto prarado oficialumą. Jis pažino pulkininką Bentrį, vyriausiąjį apylinkės teisėją ir uolų visų vietinių sporto šakų rėmėją. - Kuo galiu būti naudingas, sere? Atleiskite, nenugirdau. Jūs pasakėte: lavonas? Labai gerai. Jums nepažįstama moteris? Puiku. Galite manimi pasikliauti, sere!

Pelkas padėjo ragelį, švilptelėjo ir ėmė skambinti savo viršininkams. Misis Pelk pravėrė virtuvės duris ir aplink pasklido gardus kepamos kiaulienos kvapas.

- Kas nors atsitiko?

- Neįtikėtinas dalykas! Ką tik Gosingtono pilyje, pulkininko bibliotekoje, rastas jaunos personos lavonas.

- Nužudyta?

- Atrodo, pasmaugta.

- Kas ji tokia?

- Pulkininkas tikina, kad neturi nė mažiausio supratimo.

- O ką gi ji tuomet pas jį veikė?

Pelkas ūmai sumosikavo ranka, ragindamas ją nutilti. Jo tonas pasikeitė:

- Inspektorius Slekas? Raportuoja konsteblis Pelkas. Ką tik gavau pranešimą, kad šiandien ryte, ketvirtis aštuntos, aptiktas jaunos moteriškės lavonas...

3

Telefono skambutis užklupo mis Marpl besirengiančią. Tai šiek tiek ją suneramino: plepėjimui telefonu laikas atrodė pernelyg ankstyvas. Senosios ponios dienotvarkės niekas neturėjo teisės sutrikdyti.

- O Dieve, - sušnibždėjo ji, įsistebeilijusi į telefoną. - Kas gi tai galėtų būti?

Kaimo pažįstami netrukdydavo jos anksčiau kaip pusę dešimtos. Būtent tuomet būdavo aptariami dienos planai ir kvietimai vakarui. Vien tiktai mėsininkas išdrįsdavo paskambinti prieš devynias, kai norėdavo įspėti, jog negalės įvykdyti užsakymo. Tiesa, mis Marpl sūnėnas, gana patrakęs jaunuolis, be to, rašytojas, skambindavo jai pačiu netinkamiausiu laiku, kartą netgi be ketvirčio dvyliktą nakties... Bet ekscentriškasis Reimondas Vestas visiškai nebuvo ankstyvas paukštelis. Ne, niekas nesiryžtų skambinti iki aštuonių ryto. O dabar buvo dar tik be ketvirčio aštuonios. Netgi telegramai laikas per ankstyvas: paštas būdavo atidaromas vėliau.

“Tikriausiai kas nors apsiriko”, - nusprendė mis Marpl, bet vis dėlto nukėlė ragelį.

- Tai jūs, Džeine?

- Jūs šįryt anksti atsikėlėte, Dole!

Misis Bentri balsas jai pasirodė prislėgtas.

- Mūsų namuose įvyko siaubingas dalykas!

- Kas gi, brangute?

- Bibliotekoje mes aptikome lavoną.

Keletą akimirkų mis Marpl dvejojo: ar tik jos bičiulė neišsikraustė iš proto?

- Pakartokite dar sykį, ką jūs ten aptikote?

- Ak, aš suprantu, kad jūs pritrenkta. Aš ir pati galvojau, kad taip gali nutikti tik romanuose. Artūrą irgi teko ilgai įkalbinėti, kol jis sutiko nusileisti į biblioteką.

Mis Marpl sutramdė savo jausmus ir nejučia atsidususi paklausė:

- Bet kieno gi tai lavonas?

- Blondinės.

- Kieno, kieno?

- Maloniai atrodančios blondinės... viskas vėl kaip romanuo-

se! Niekas iš mūsų jos nepažįsta. Ji negyva guli bibliotekoje. Reikia, kad jūs kuo greičiau atvažiuotumėte!

- Kad atvažiuočiau?

- Aš tuojau pat išsiunčiu mašiną, kad jus atvežtų pas mus, gerai?

Mis Marpl netvirtai sumurmėjo:

- Žinoma, jeigu jums reikalinga moralinė parama...

- Dievai jos nematė, tos paramos! Jūs visuomet taip šauniai mokėdavote įminti visokiausias detektyvines mįsles...

- Jūs perdedate. Visa tai tik teorija.

- Ne, ne! Esu įsitikinusi, kad jums pavyks prisikapstyti ligi žudiko. Ši jauna moteris pasmaugta. Galų gale, jeigu mano namai tapo paslaptingo nusikaltimo vieta, aš noriu patirti pasitenkinimą bent išpainiodama šį kamuolį! Tad, Džeine, imkitės ieškoti kaltininko ir pamatysite, kaip tai jus sudomins!

- Na, ką gi, meilute, jeigu aš galiu jums suteikti kokią nors paslaugą...

- Puiku! Artūras, žinote, su manim nenori sutikti. Jam atrodo, kad aš noriu net ir iš tokios apverktinos situacijos pasidaryti pramogą. Be abejo, įvyko drama. Bet juk galų gale aš nebuvau netgi pažįstama su ta persona... Kai viską pati pamatysite, jums irgi tai pasirodys kažkaip nerealu.

4

Šiek tiek sudirgusi, mis Marpl išlipo iš Bentrių mašinos; vairuotojas mandagiai atvėrė jai dureles.

Pulkininkas stovėjo ant laiptelių ir vos nuslėpė nustebimą.

- Mis Marpl... hm, malonu jus matyti.

- Matote, man paskambino misis Bentri...

- Žinoma. Būtina, kad šalia jos kas nors pabūtų. Priešingu atveju jos nervai visiškai pakriks. Kol kas ji tvardosi, bet kiekvieną akimirką...

Duryse pasirodė misis Bentri. Ji gana aštriai tarstelėjo savo vyrui:

- Na, o tu ką čia veiki, Artūrai? Eik pusryčiauti, tavo kepsnys atšals.

- Man pasirodė, kad inspektorius...

- Jis atvyks, ir labai greitai. Tad skubėk pasistiprinti, jėgų tau dar prireiks.

- Gal einame kartu?

- Einu, einu, - ir misis Bentri stumtelėjo pulkininką durų link tarsi užsispyrusį asilą.

- Eime kartu, Džeine! - šūktelėjo ji, vesdamasi mis Marpl į dešinįjį pilies sparną.

Prie bibliotekos durų stovėjo konsteblis.

- Atleiskite, mem, bet čia eiti negalima. Toks pilies inspektoriaus nurodymas.

- Ar tik jūs nesukvailiojote? Negi nepažįstate mis Marpl?

Konsteblis Pelkas ėmė dvejoti.

- Tiesiog būtina, kad ji pamatytų lavoną. Tai labai svarbu! Būkite protingas, Pelkai. Galų gale aš savo namuose; ir tai mano biblioteka.

Pelkas pagaliau sutiko. Jis nuo vaikystės buvo pripratęs paklusti vietiniams ponams. "O gal inspektorius ir nesužinos", - pagalvojo jis.

- Bent jau nieko nelieskite.

- Tai jau mes ir pačios būtume sugebėję susiprotėti, - iš aukšto tarė konsteblui misis Bentri. - Nusiraminkite. Apskritai galite mus ir lydėti, jeigu pageidaujate.

Konsteblis su palengvėjimu griebėsi šio pasiūlymo. Taisyklės tebus pažeistos minimaliai, nes jis nuo moteriškių neatsitrauks.

Misis Bentri nuvedė savo bičiulę prie senoviško židinio ir tik šioje vietoje melodramatiškai ištarė:

- O dabar žiūrėkite!

Mis Marpl iš karto įvertino šį jos manevrą: kaip tik iš čia išdrikęs ant grindų kūnas darė nerealiausią įspūdį.

Biblioteka, tiksliau, svetainė, kuo puikiausiai atspindėjo savo šeimininkų charakterį: erdvi, bet nerūpestingai apstatyta, netgi turinti netvarkos požymių. Krėslų sėdynės buvo įdubusios, o ant didelio stalo sumišai mėtėsi pypkės, knygos ir įvairios sąskaitos. Ant sienų kabojo puikūs šeimyniniai portretai ir salsvokos Viktorijos epochos akvarelės, o tarp jų - pretenzingos komiškų medžioklės scenų litografijos. Viename kampe puikavosi didžiulė vaza su gėlėmis. Ši

aptriušusi prabanga tarsi saugojo melancholišką praėjusių kartų atminimą ir kažkada buvusius joms brangius daiktus.

Ant apsitrynusio lokio kailio prie pat židinio gulėjo jauna mergina... Tiksliau, jaunos merginos šviesiai nudažytais ir gana meistriškai sušukuotais plaukais taip, kad dengtų veidą, kūnas. Ji buvo apsirengusi vakarine suknele iš balto atlaso, su drąsia iškirpte nugaroje. Ypač krito į akis pernelyg gausi kosmetika ir storas pudros sluoksnis ant paburkusio ir pamėlynavusio veido; tušas nuo blakstienų dėmėmis buvo nutekėjęs ant skruostų, o ryškiai išdažytos lūpos burną darė panašią į atvirą žaizdą. Kruvinai raudonas rankų ir kojų, kurios buvo apautos brokatinėmis basutėmis, nagų lakas papildė bendrą prasto skonio ir pigumo įspūdį.

Misis Bentri pusbalsiu tarė viešniai:

- Ar jums nesusidaro įspūdis, kad ši nelaimingoji atrodo kažkaip nenatūraliai?

Senoji ponia, žvilgsniu slysdama per sustingusį kūną, linktelėjo. Ir tik po to, taip pat beveik pašnibždomis atsakė:

- Ji tokia jaunutė!

- Ko gero, jūs teisi, - aiškiai nustebusi, tarsi tai jai anksčiau nebūtų atėję į galvą, atsakė misis Bentri.

Alėjoje po automobilio ratais sugurgždėjo žvirgždas. Pelkas skubiai murmtelėjo:

- Inspektorius!

Kadangi misis Bentri manė esant būtina nuolat palaikyti aukštosios visuomenės prestižą žemesniųjų sluoksnių atžvilgiu, kad nebūtų padaryta nemalonumų konstebliui, abi damos išėjo iš bibliotekos.

- Viskas gerai, Pelkai. Nesijaudinkite.

Ir konsteblis, išgirdęs šiuos žodžius, pajuto didžiulį palengvėjimą.

5

Skubiai paskutiniu kavos gurkšneliu užgėręs prastai sukramtytą kepsnio kąsnelį, pulkininkas Bentris nuskubėjo į vestibiulį ir ten patenkintas pastebėjo, jog iš mašinos paskui inspektorių Sleką išlipa vyriausiasis grafystės konsteblis pulkininkas Melčetas. Melčetas bu-

vo jo bičiulis, o Slekui jis nejautė nė mažiausios simpatijos: per daug jau savarankiškas ir tiesmukiško elgesio buvo tas Slekas! Atrodė, jam visiškai nesvarbu, kokį įspūdį jis palieka.

- Labas rytas, Bentri, - pasakė vyriausiasis grafystės konsteblis. Atleiskite, kad atvažiavau pats. Reikalas juk neeilinis!

- Būtent... visiškai sutinku, - užsikirsdamas ištarė Bentris. - Tiesiog kažkas negirdėto ir neįtikėtino...

- Jūs žinote, kas ji?

- Ne! Pirmą kartą matau.

- Ir kamerdineris jos nepažįsta?

- Lorimeris lygiai taip pat suglumęs, kaip ir aš.

- Mm... taip, - atsiduso inspektorius.

- Galbūt papusryčiausite, Melčetai? Valgomajame stalas dar tebėra padengtas, - pasiūlė pulkininkas.

- Dėkoju. Manau, kad geriau bus iš karto imtis tyrimo. Tuojau turi pasirodyti daktaras Heidokas... Aha, štai ir jis!

Atriedėjo antrasis automobilis; iš jo išsiropštė storulis daktaras, kuris savo privačią praktiką derino su teismo eksperto pareigomis. Jį lydėjo pora civiliai apsirengusių policijos pareigūnų, vienas iš jų laikė fotoaparatą.

- Visi susirinkę? - paklausė vyriausiasis konsteblis. - Tuomet pradedame. Jeigu tikėsime Sleko žodžiais, lavonas bibliotekoje?

Pulkininkas Bentris įžeisto žmogaus tonu sumurmėjo:

- Kažkokia fantasmagorija! Kai mane pažadino žmona, aš nenorėjau patikėti kambarinės žodžiais apie kažkokį lavoną bibliotekoje.

- Visiškai suprantama. Tikiuosi, šis liūdnas įvykis ne per daug sukrėtė misis Bentri?

- Ji laikosi šauniai! Ir tučtuojau pasikvietė mis Marpl, na, vieną iš kaimynių.

- Mis Marpl? - vyriausiasis konsteblis pakėlė antakius. - Kodėl gi būtent ją? Negalite pasakyti?

- Sunkią akimirką moterys visada ieško viena kitos draugijos. Argi ne taip?

Pulkininkas Melčetas prunkštelėjo.

- Na, aš laikausi kiek kitokios nuomonės. Damos nusprendė pačios užsiimti mėgėjišku tyrimu. Juk mis Marpl - pagarsėjęs kaimo

masto detektyvas! Atsimenate, Slekai, kaip ji kartą mums visiems nušluostė nosį?

- Taip, bet tai buvo kitokiomis aplinkybėmis.

- Kaip tai suprasti?

- Paprasčiausiai auka buvo iš tų pačių apylinkių. O kad senoji ponia turi žinių apie viską, kas dedasi aplinkui, aš jums visiškai pritariu. Tačiau dabartinis reikaliukas ne iš tų, kuriuos ji pajėgtų perkąsti!

Melčetas sausokai paprieštaravo:

- Na, bet ir jūs apie viską kol kas žinote ne daugiau už ją.

- Pakentėkite, sere. Aš dar nepradėjau darbo.

6

Valgomajame dabar įsitaisė abi damos. Vos tik mis Marpl prisilietė prie pusryčių, pilies šeimininkė jau nebegalėjo susilaikyti.

- Na ir ką jūs pasakysite, Džeine?..

Mis Marpl priekaištingai pažvelgė į ją.

- Šis įvykis jums tikriausiai ką nors primena, argi ne taip?

Taip ji pasakė todėl, kadangi mis Marpl, aiškindamąsi paslaptingas istorijas, visada mėgo pateikti išsamias analogijas iš kaimo gyvenimo įvykių.

- Tiesą sakant, ne, - susimąsčiusi tarstelėjo mis Marpl. - Kol kas aš nieko panašaus negaliu prisiminti. Nors ši nepažįstama vargšelė kažkodėl sukėlė man mintis apie jaunesniąją misis Četi dukrą. Na, jūs juk žinote... apie Edi... tąją, kuri kramtydavo nagus. Jos viršutiniai žandikauliai buvo šiek tiek išsišovę. Ko gero, tai ir viskas. Jeigu neskaitysime to, kad Edi taip pat mėgo dėvėti ryškius, grubiai pasiūtus drabužius.

- Jūs turite omenyje nužudytosios suknelę?

- Taip. Medžiaga prašmatni, tačiau pasiūta atbulomis rankomis.

- Man irgi tai krito į akis. Tikriausiai ji iš tų krautuvėlių, kurios visas užsigulėjusias prekes pardavinėja apytikriai už ginėją. Bet... kas gi atsitiko mažajai Edi?

- Neseniai ji pradėjo tarnauti antroje vietoje ir kalbama, kad ja visiškai patenkinti.

Misis Bentri negalėjo nuslėpti savo nusivylimo: šis palyginimas nieko jai nepaaiškino.

- Aš visiškai pasimetusi, - tęsi ji. - Ko šiai merginai galėjo prisireikti Artūro bibliotekoje? Pelkas tvirtina, kad langas buvo išdaužtas. Gal ji iš įsilaužėlių gaujos? Gal jie ūmai tarp savęs susiginčijo... Ne, pernelyg neįtikinantis paaiškinimas!

- Ji apsirengusi ne taip, kaip einama plėšti vidurnaktį, - pastebėjo mis Marpl.

- Jūs teisi. Jau greičiau pokyliui arba iškilmėms. Bet mūsų apylinkėse nieko panašaus nebuvo rengiama!

- Ką gi... gali būti... - vis dėlto mis Marpl balsas nebuvo labai tvirtas.

- Klokite, Džeine, ką galvojate...

- Aš tik pagalvojau...

- Apie ką?

- Apie Bezilį Bleiką.

- Na, jau ne! - išsprūdo iš misis Bentri lūpų. - Aš juk pažįstu jo motiną.

Ji su silpna viltimi žvilgtelėjo į bičiulę. Mis Marpl atsidususi linktelėjo.

- Jūsų jausmai visiškai suprantami.

- Selina Bleik - tokia garbinga ledi... Apie jos vejas tokios nuostabios gyvatvorės, aš paprasčiausiai mirštu iš pavydo. O retų augalų skiepams ji išleidžia galybę pinigų!

Šie privalumai, atrodė, neturėjo ypatingos vertės mis Marpl akyse. Ji tarė:

- Ir vis dėlto buvo nemažai gandų...

- Žinau, žinau... - skubiai sutiko misis Bentri, - Artūras tiesiog pažaliuoja, kai išgirsta to plevėsos vardą. Jis prikalbėjo jam tokių įžūlybių! Pripratęs pernelyg lengvabūdiškai į viską žiūrėti, kaip, beje, ir didesnė šiuolaikinio jaunimo dalis. O kokios jo eilutės! Kai kurie įsivaizduoja, kad kaime galima ant savęs užsitempti viską, kas tik šauna į galvą. Kokia nesąmonė! Kaip tik kaime kiekvienas ir ištyrinėjamas nuo galvos iki kojų.

Kiek patylėjusi, ji pridūrė:

- O vonelėje jis atrodė toks žavus kūdikis!

- Sekmadieniniame laikraštyje mačiau žinomo žudiko Ševijo,

kuomet jis buvo dar vaikas, fotografiją. Labai mielas vaikutis, - lyg tarp kitko pastebėjo senoji dama.

- Bet, Džeine, jūs juk neimsite įtarinėti, kad būtent jis...

- Ne, ne, mieloji, net galvoje to neturėjau. Skubotos išvados ne mano būdui. Tai tik vienas iš galimų išsirengusios mergiotės pasirodymo variantų. Juk Sent Meri Midas - tai toks užkampis! Ji galėjo būti tik Bezilio Bleiko viešnia. Jis nuolat rengia vakarėlius, pas jį lankosi žmonės iš Londono kino studijų... Ar jūs prisimenate skandalą praėjusį birželį? Klyksmai, dainos, pragariškas triukšmas... Tikriausiai visi buvo girti. Misis Beri pasakojo man, kad kitą rytą ji iššlavė baisybę sudaužytų taurelių, o vonioje miegojo beveik visiškai išsirengusi moteris.

Misis Bentri atlaidžiai tarstelėjo pro lūpas:

- Matyt, kuri nors iš tų artisčių...

- Galbūt. Ir, be to... misteris Bleikas kartkartėmis savaitgaliui parsiveža kažkokią personą... blondinę platinos spalvos plaukais.

- Bet juk tai ne ji? - šūktelėjo misis Bentri.

- Aš negaliu to tiksliai pasakyti, nes nemačiau jos iš arti. Tik išlipančią iš mašinos ir dar kartą sode, už vilos aptvaro: ji deginosi su šortais ir liemenėle. Visos dabartinės moterys dėl gausios kosmetikos ir dažytų plaukų panašios viena į kitą kaip du vandens lašai!

- O jeigu iš tiesų, Džeine, jūs teisi? Nors šiokia tokia gija, už kurios galima įsitverti.

7

Pulkininkas Melčetas ir misteris Bentris sprendė tą pačią problemą.

Apžiūrėjus lavoną, vyriausiasis konsteblis paliko pavaldinius užsiimti jiems įprastu darbu, o pats su namų šeimininku užsidarė jo darbo kabinete.

Pulkininkas Melčetas didelio susirūpinimo akimirkomis buvo įpratęs pešioti trumpus rusvus ūsus. Dabar jis kaip tik tuo ir užsiėmė, šnairai žvilgčiodamas į pašnekovą.

- Paklausykite, Bentri. Man būtina išsiaiškinti tiesą. Jūs tikrai nepažįstate tos moters?

Pulkininkas Bentris ėmė energingai protestuoti, tačiau vyriau-

siasis konsteblis jį pertraukė:

- Gana, dranguži. Pagalvokite apie pasekmes. Jūs vedęs, atsidavęs žmonai, prisirišęs prie šeimos židinio. Bet, tarp mūsų kalbant, jeigu jūs nors šiek tiek esate susijęs su šia asmenybe, geriau prisipažinkite man iš karto. Jūsų dvejonės suprantamos: aš ir pats jūsų vietoje jausčiausi siaubingai nepatogiai. Bet būtina visa tai atmesti. Padarytas nusikaltimas, ir jo tikroji priežastis turi būti išaiškinta. Velniai griebtų! Aš juk netvirtinu, kad tai jūs ją pasmaugėte! Jūs to nepadarytumėte, aš tai puikiai žinau. Bet kaip vertinti tai, kad ji prasibrovė būtent pas jus? Tarkime, ji pateko į vidų neleistinu būdu, norėdama pasimatyti su jumis, o paskui ją sekė kažkoks tipas, kuris ir padarė visa tai. Viskas įmanoma. Suprantate, ką aš noriu pasakyti?

- Bet aš jos nė akyse nematęs! Neišsigalvokite nežinia ką...

- Tokiu atveju viskas gerai. Atsiminkite, aš nesiruošiu kuo nors jūsų kaltinti. Mes vienos aplinkos žmonės ir jeigu jūs tvirtinate... Kad pavyktų sužinoti, ko jai čia prisireikė! Akivaizdu tik tai, kad ji nevietinė.

- Visa ši istorija panaši į košmarišką sapną, - sudejavo pulkininkas Bentris.

- Mums būtina išsiaiškinti, ką ji čia veikė.

- Iš kur aš galiu žinoti, aš jos čia nekviečiau.

- Savaime suprantama, bet ji juk atėjo. Viskas atrodo taip, tarsi jai būtų prisireikę pamatyti jus. Ar negavote laiško ar kaip nors kitaip perduotos žinios?

- Visiškai nieko.

Pulkininkas Melčetas su deramu delikatumu paklausė:

- O ką jūs pats veikėte vakar vakare?

- Devintą valandą išvažiavau į Mač Denhemą, į konservatorių partijos skyriaus susirinkimą.

- O kada grįžote?

- Iš Mač Benhemo aš išvažiavau tuojau po dešimtos. Tiesa, pakeliui man nuleido mašinos padangą. Toks apmaudus įvykis, teko ją keisti. Namo parsiradau tik be ketvirčio dvyliktą.

- Į biblioteką nebuvote užėjęs?

- Ne.

- Gaila.

- Buvau pavargęs, žinote. Iš karto nuėjau į miegamąjį.

- Namuose jūsų niekas nelaukė?

- Niekas. Aš turiu savo raktą. Lorimeris eina ilsėtis vienuoliktą. Savaime suprantama, jeigu nebūna kokių nors ypatingų paliepi nų.

- Kas paprastai užrakina biblioteką?

- Lorimeris. Šiuo metų laiku maždaug apie pusę aštuonių.

- Vėliau jis ten nebesilanko?

- Ne, kai manęs nebūna, padėklą su viskiu ir stiklais jis palieka vestibiulyje.

- Suprantama. O misis Bentri?

- Sugrįžęs aš radau ją kietai miegančią. Galimas dalykas, kad ji vakarą leido svetainėje. Aš neklausiau.

- Kol kas tai nesvarbu. Visos smulkmenos išaiškės, kai ateis tam laikas. Klausykite, o ar negalėjo to padaryti kas nors iš jūsų tarnų?

- Jokiu būdu! - karštai ėmė protestuoti Bentris. - Jie sąžiningiausi žmonės ir mano namuose gyvena jau daugelį metų.

Melčetas sutiko.

- Aš ir pats nemanau, kad jie kaip nors įsipainioję į šią istoriją. Auka tikriausiai atvyko iš Londono... lydima kokio nors nenaudėlio. Tik štai, kodėl reikėjo laužtis pro langą?!

Bentris nesiklausydamas sumurmėjo:

- Iš Londono... gana tikėtina... mūsų užkampyje vakaruškų nebūna... nebent tik...

- Nebent tik?

- Nebent tik pas Bezilį Bleiką.

- Kas jis toks?

- Toks vaikėzas, susijęs su kinu. Įtartina asmenybė! Mano žmona nuolat jį teisina, bet tik dėl to, kad mokėsi viename pensione su jo motina. Tikras mūsų amžiaus kūdikis! Man visada knieti įspirti jam į vieną vietą. Jis gyvena kotedže pakeliui į Lenšemą... Gal kartais buvote atkreipęs dėmesį, tai tokia modernumą mėgdžiojanti vila? Rengia vakarėlius, į kuriuos suvažiuoja gaujos rėksnių. O savaitės pabaigoje paprastai atsiveža kokią nors šarką.

- Jauną moterį?

- Būtent. Praėjusią savaitę tai buvo... blondinė platinos spalvos plaukais, - Bentrio veidas ištįso.

- Blondinė, - susimąstęs pakartojo Melčetas.

- Na, taip. Bet jūs juk negalvojate?..

Vyriausiasis konsteblis gyvai pratęsė:

- O kodėl gi ne? Visiškai įmanoma. Ir, beje, tai kuo puikiausiai paaiškina, kodėl mergina gilų vidurnaktį Sent Meri Mide buvo su baline suknele! Su šiuo jaunu žmogumi būtinai reikia pasimatyti, kai ko jo paklausti... Kuo jis vardu? Bleikas?

- Bezilis Bleikas..

- Ar dabar aš rasčiau jį namuose?

- O kokia šiandien diena? Šeštadienis? Taip, jis dažniausiai ir pasirodo šeštadienio rytą.

- Tuojau vykstu ten!

8

Bleiko vila, pastatyta siaubingu pseudo-Tiudoro stiliumi, viduje buvo įrengta su visais šiuolaikiniais patogumais. Laiškininkai ir telegramų nešiotojai ją žinojo kaip Čestvortą, Bezilio bičiuliai vadino "Mūsų epocha", o Sent Meri Mido gyventojai vadino pagal savininko pavardę - "misterio Bukerio namu".

Gudruolis misteris Bukeris kitados įsigijo pelningą sklypą tarp kaimo ir "Žydrojo šerno" viešbučio. Vilos fasadas buvo atsuktas į tą patį kelią, kuriuo, pavažiavus truputį toliau, galima buvo pasiekti Gosingtono dvarą.

Kaimo gyventojai kone mirė iš smalsumo, pasklidus gandui, kad Bukerio namus išsinuomojo kažkokia kino žvaigždė. Jie nekantraudami laukė atvykstant šios pasakiškos būtybės. Ir, reikia pripažinti, Bezilio Bleiko ekstravagantiškumas pateisino jų viltis. Tačiau palengva teisybė išplaukė į paviršių. Ne tik kad žvaigžde, bet ir paprastu aktoriumi Bezilis nebuvo. Jo pavardė tik retkarčiais sumirgėdavo titruose kur nors penkioliktoje vietoje, išvardijant "Lenvilio" studijos, priklausančios Britanijos filmų asociacijai "Naujoji era", dekoruotojų sąrašą.

Kaimo gražuolių susidomėjimas naujakuriu akimirksniu užgeso. Tad tik senutės toliau uoliai narstė jo kaulelius. Užtai "Žydrojo šerno" šeimininkui buvo dėl ko džiūgauti: Bezilio ir jo sugėrovų antplūdžiai gerokai padidino viešbučio pajamas.

... Policijos mašina sustojo prie įmantrios sodo tvorelės, kuri

buvo paties Bezilio fantazijos vaisius. Užmetęs žvilgsnį į Čestvorto architektūrines keistenybes, pulkininkas Melčetas nesustodamas pasuko prie durų ir skambiai trinktelėjo kabančiu ant jų plaktukėliu.

Duris jam, priešingai negu buvo tikėtasi, atvėrė beveik akimirksniu. Jaunas brunetas ilgais plaukais, su oranžinio velveto kelnėmis ir akinančio žydrumo marškiniais, niūriai paklausė:

- Ko jums reikia?

- Jūs misteris Bezilis Bleikas?

- Tarkime, aš.

- Jeigu sutiksite, norėčiau su jumis truputį pasikalbėti.

- O jūs pats kas būsite?

- Pulkininkas Melčetas, vyriausiasis grafystės konsteblis.

Jaunuolis nesivaržydamas nusišaipė.

- Čia tai bent! Manęs prisireikė tokiam asmeniui!

Peržengęs slenkstį paskui vilos šeimininką, pulkininkas Melčetas užjaučiamai prisiminė Bentrį: jam pačiam beveik nenumaldomai knietėjo įspirti keliu šitam jaunajam Bleikui į užpakalį! Tačiau jis prisivertė išlaikyti mandagų toną.

- Ankstokai atsikėlėte, misteri Bleikai.

- Visai ne. Aš dar nebuvau atsigulęs.

- Nejaugi?

- Tikiuosi, kad jūs ne dėl to čia įsiveržėte, kad išsiaiškintumėte mano dienotvarkę? Tai būtų neatleistinas grafystės finansų švaistymas! Tad dėstykite, kodėl jums manęs prireikė?

Pulkininkas Melčetas kostelėjo.

- Mūsų duomenimis, misteri Bleikai, praeitą savaitgalį jus buvo aplankiusi... mm... kažkokia blondinė...

Bezilis Bleikas išvertė akis ir užvertęs galvą be ceremonijų nusikvatojo.

- Tai jums kaimo raganos priplepėjo? Joms mano pasilinksminimai įstrigę kaip kaulas gerklėje. Bet juk policija nesirūpina asmeninio gyvenimo detalėmis. Tai jūs žinote neblogiau už mane.

- Visiškai teisingai, - sausai patvirtino Melčetas. - Jūsų įpročiai ir užmojai manęs nė kiek neliečia. Aš čia esu todėl, kad netoliese rastas jaunos blondinės su vakarine suknele lavonas... Ji nužudyta...

- Neįtikėtina! - riktelėjo Bezilis, plačiai išplėsdamas akis. - Bet kurgi?

- Gosingtono pilies bibliotekoje.

- Gosingtone? Pas Bentrį? Neprilygstamai sumanyta... Pas senolį Bentrį! Pas šitą bambeklį Bentrį!

Pulkininko Melčeto veidą užliejo įniršis. Jis ryžtingai nutraukė nederamą šio kino vaikigalio linksmumą:

- Pasistenkite parinkti žodžius, kai kalbate. Aš atėjau jūsų parodymų.

- Jus domina, ar aš nepamečiau savo blondinės? Kodėl... Bet, tarp kitko, ką ten velnias neša?..

Prieš pat namą spigiai sucypė stabdžiai. Iš mašinos iššoko jauna moteris juodai baltais drabužiais, kažkuo primenančiais pižamą. Be platininių plaukų, į akis krito jos ryškiai dažytos lūpos bei storos nuo tušo blakstienos. Atplėšusi duris, ji įniršio kupinu balsu klyktelėjo:

- Kodėl tu mane ten pametei, pašlemėke?

Bezilis Bleikas atsistojo, ją pasitikdamas.

- Vilką mini, vilkas čia! O ko aš turėjau laukti? Aš raginau tave, bet tu užsispyrei.

- Aš dar nenorėjau važiuoti. Buvo velniškai linksma!

- Su tuo niekšeliu Rozenbergu? Tarsi tu nežinotum, koks tai tipas!

- Ū-ū, pagiežėlis! Siunti iš pavydo, štai ir viskas.

- Nesipūsk per daug, brangute. Aš paprasčiausiai negaliu pakęsti, kai moteris, su kuria aš miegu, prisilaižo ir leidžiasi glamžoma kiekvieno šunsnukio.

- Meluoji! Tu pats prisilupai ir ėmei lįsti prie tos pajuodėlės ispanės!

- Tu atvažiavai su manimi ir privalėjai elgtis prideramai!

- Nepageidauju, kad man nurodinėtų. Tu žadėjai parvežti mane namo. O kada aš nuspręsiu išsiskirti su savo kompanija, tai jau mano reikalas.

- Tad ir likai viena. O aš įsigeidžiau išvažiuoti ir išvažiavau. Kokio velnio aš turiu pataikauti tavo kvailiems kaprizams?

- Dėkoju už komplimentus!

- Galų gale tu ir pati sugebėjai parvažiuoti.

- Vien tik dėl to, kad pasakyčiau, koks tu stuobrys!

- Išgąsdinai, kaipgi.

- Neįsivaizduok, kad galėsi man nurodinėti! Neišeis.

Jų žvilgsniai sužaibavo.

Pulkininkas Melčetas pasinaudojo akimirkos tyla ir garsiai kostelėjo.

Bezilis Bleikas išsyk atsigręžė.

- Ką? Visai užmiršau apie jus... Galite nešdintis. Nors... pristatysiu jus vienas kitam: Dina Li ir pulkininkas Melčetas iš grafystės policijos... Įsitikinote, kad mano blondinė gyva ir sveika? Eikite ir terliokitės toliau su seniu Bentriu bei jo išdaigomis! Čiao!

Pulkininkas, iš paskutiniųjų tvardydamasis, atsakė:

- Laikykite liežuvį už dantų, jaunuoli. Kitaip prisidirbsite nemalonumų.

Ir išėjo, visas purpurinis iš pasipiktinimo.

9

Savo darbo kabinete Mač Benheme pulkininkas Melčetas kruopščiai studijavo naujausius policijos pranešimus.

- Dabar viskas kaip ant delno, - tarė inspektorius Slekas. - Po vakarienės misis Bentri tik neilgai tepabuvo bibliotekoje ir išėjo dar prieš dešimtą valandą. Išeidama ji užgesino šviesą; daugiau ten niekas nebuvo užsukęs. Tarnai išsiskirstė miegoti pusę vienuoliktos. Lorimeris šeimininkui paliko gėrimus vestibiulyje ir grįžo į savo kambarį be ketvirčio vienuoliktą. Įtartino triukšmo negirdėjo niekas, išskyrus... trečiąją kambarinę. Užtai ji girdėjo pernelyg daug! Garsų šnabždesį, žingsnius, širdį veriantį riksmą - žodžiu, visas rinkinys! O jos kambario kaimynė, antroji kambarinė, prisiekinėja, kad toji pramiegojo visą naktį nekrusteldama. Asmenys, kurių pernelyg laki fantazija, nuolat trukdo tyrimui...

- Kas išsiaiškinta dėl išdaužto lango?

- Simonsas tvirtina, kad tai mėgėjiškas darbas paprastu kaltuku, - atsakė inspektorius Slekas. - Ypatingo triukšmo ir negalėjo kilti. Kaltukas tikriausiai voliojasi kur nors netoliese, tačiau kol kas dar niekas jo nerado. Įprastas įrankis, darant tokio pobūdžio nusikaltimus.

- Ar jums nesusidarė įspūdis, kad kas nors iš tarnų žino daugiau, negu pasako?

Truputį padvejojęs, inspektorius Slekas atsakė:

- Ne, sere. Nemanau. Jie paprasčiausiai susijaudinę. Man pradžioje pasirodė įtartinas apdairus Lorimerio santūrumas. Bet manau, kad šie įtarimai neturi pagrindo.

Melčetas linktelėjo. Jo nestebino Lorimerio uždarumas. Nesutramdomasis Slekas kiekvienam galėjo įvaryti baimės.

Atsivėrė durys ir įžengė daktaras Heidokas.

- Tikiuosi, mano pranešimas apie kai kurias skrodimo metu nustatytas smulkmenas bus jums naudingas?

- Nekantriai laukėme jūsų pasirodymo, daktare. Tad?

- Naujienų labai maža. Kaip jūs ir manėte, ji pasmaugta. Aukos kaklas užveržtas suknelės dirželiu, kuris surištas užpakalyje. Nieko nėra paprasčiau. Jeigu ta jauna moteris nesitikėjo užpuolimo, tai tam netgi neprisireikė daug jėgų. Kovos žymių nėra.

- Kokiu laiku ji mirė?

- Tarp dešimtos ir vidurnakčio.

- Tiksliau pasakyti negalite?

- Nenorėčiau rizikuoti savo reputacija. Ne anksčiau kaip dešimtą ir ne vėliau kaip vidurnaktį. Tai tikra.

- O daugiau nieko nepastebėjote?

- Sunku pasakyti. Židinyje dar ruseno ugnis, kambaryje buvo šilta ir tai, žinoma, galėjo kiek pristabdyti lavono stingimą.

- Ką dar galima pasakyti apie auką?

- Tik labai nedaug. Ji jauna, tikriausiai kokių septyniolikos metų. Dar ne visiškai susiformavusi, tačiau raumenys jau tvirti. Puikus anatominis egzempliorius. Beje, ji buvo dar nekalta.

Linktelėjęs daktaras išėjo. Melčetas kreipėsi į inspektorių:

- Jūs nustatėte, ar ji anksčiau lankėsi Gosingtone?

- Tarnai įsitikinę, kad ne, ir netgi piktinasi, kai paklausi jų dar kartą. Sako, kad būtų ją įsiminę, jeigu būtų pastebėję apylinkėse.

- Tikriausiai, - sutiko Melčetas. - Tokio tipo merginos iš toli krinta į akis. Kaip ir jaunojo Bleiko draugužė.

- Garbės žodis, vis dėlto gaila, kad tai ne ji. Tyrimas pagaliau būtų pajudėjęs iš mirties taško.

- Vedančios gijos teks ieškoti ne čia. Man atrodo, kad mergina iš Londono, - susimąstęs tarė vyriausiasis konsteblis. - Geriau kreiptis į Skotland Jardą, tai jų kompetencijoje.

- Bet kažkodėl ji atvyko būtent čia, - pastebėjo Slekas ir atsargiai pridūrė: - Negalima atmesti galimybės, kad pulkininkas ir misis Bentri kai ką žino. Be abejo, jie jūsų draugai...

Melčetas nužvelgė jį lediniu žvilgsniu.

- Reiktų jums visam laikui įsidėmėti, jog aš neatmetu jokios versijos. Dingusių be žinios sąrašą turite?

Slekas linktelėjo ir ištiesė mašinėle prirašytą lapą.

- Prašau, sere. Misis Sanders dingo prieš savaitę, plaukai juodi, akys mėlynos, trisdešimt šešerių metų. Tai ne ji. Be to, visi, išskyrus jos vyrą, žino, kad ji pabėgo su komivojažieriumi iš Lidso. Misis Barnard, šešiasdešimt penkerių metų... Pamela Rivz, šešiolikos metų, negrįžo iš skautų iškylos, plaukai kaštoniniai, supinti į kasą, ūgis metras septyniasdešimt septyni centimetrai...

Įpykęs Melčetas jį pertraukė:

- Nesukite man galvos, Slekai! Mūsiškė ne mokinė. Nebent tik...

Jį nutraukė telefono skambutis.

- Alio... taip, taip! Mač Benhemo policijos skyrius. Ką? Minutėlę, - jis kažką greitai žymėjosi bloknote. - Rubė Kin, aštuoniolikos metų, užsiėmimas - profesionali šokėja. Puiku. Ūgis metras septyniasdešimt penki centimetrai. Liekna. Platinos spalvos plaukai, akys mėlynos, nosis šiek tiek riesta. Galėjo būti apsirengusi balta atlasine suknele ir basutėmis iš sidabrinio brokato. Taip? Ką? Na ne, jokių abejonių. Tuoj pat išsiunčiu Sleką.

Jis pakabino ragelį ir aiškiai jaudindamasis pažvelgė į savo pavaldinį.

- Atsirado pėdsakas. Paskambino iš Gleno grafystės policijos. Deinmute, "Madžestiko" viešbutyje, dingo mergina.

- Deinmutas, - pakartojo inspektorius. - Panašu į tiesą. Didelis madingas kurortas ir gana arti nuo Sent Meri Mido. Prie pat Gleno grafystės ribos.

- Vos už trisdešimties kilometrų nuo čia, - pratęsė jo mintį vyriausiasis konsteblis. - Mergina šoko "Madžestiko" viešbučio programoje. Vakar ji neatėjo į pasirodymą. Tai, žinoma, sukėlė direkcijos nepasitenkinimą. Ryte jos taip pat nebuvo ir viena iš draugių ėmė nerimauti. Tuojau pat važiuokite į Deinmutą, Slekai. Susiraskite policijos viršininką Harperį ir dirbkite palaikydami kontaktus su juo.

10

Veržlumas buvo inspektoriaus Sleko stichija. Jis dažnai staiga šokdavo į automobilį ir tuoj pat nutraukdavo kieno nors išvedžiojimus, kadangi manė esąs be galo užsiėmęs žmogus.

Iki Deinmuto jis nusigavo beveik žaibiškai, prisistatė policijos skyriuje, atliko išankstinę bailoko viešbučio direktoriaus apklausą ir atsisveikindamas jam reikšmingai tarė:

- Prieš paleisdami suktis mechanizmą, pirmiausia įsitikinsime, ar tai tikrai jūsų šokėja.

Lygiai taip pat veržliai jis grįžo atgal į Mač Benhemą, tik jau su Rubės Kin pussesere.

Vyriausiasis konsteblis telefono skambučiu buvo apie tai informuotas ir laukė Sleko, tačiau jį vis dėlto šokiravo familiarus šūksnis:

- O štai ir mes su Džoze, sere!

Šaltas pulkininko žvilgsnis kuo aiškiausiai atspindėjo klausimą: ar tik neišsikraustė iš proto jo pavaldinys?

Į pagalbą atskubėjo pati jaunoji moteris.

- Mane taip vadina tarnyboje, - ji draugiškai šyptelėjo, parodydama lygių baltų dantų eilę. - "Reimondas ir Džozė" - toks mūsų šokių numerio pavadinimas. O mano pilnas vardas Džozefina Terner.

Pulkininką Melčetą atsakymas patenkino ir jis pakvietė mis Terner sėstis, nenuleisdamas nuo jos akių. Jaunajai damai buvo netoli trisdešimties, ji atrodė nekvaila ir gerai pažįstanti gyvenimą. Toli gražu ne "lemtingos moters" tipas, bet pakankamai patraukli ir malonios išvaizdos. Šiek tiek pasidažiusi, vilkėjo griežtu, elegantišku kostiumu. "Sunerimusi, tačiau anaiptol ne sukrėsta nelaimės", - pagalvojo pulkininkas.

Sėsdamasi ji tarė:

- Negaliu patikėti, kad tai tiesa! Gal vis dėlto nužudyta ne Rubė?

- Kaip tik iš jūsų, mis Terner, mes ir laukiame atsakymo. Man labai gaila, tačiau jums teks patirti nemenką sukrėtimą.

- O ką... į ją taip baisu žiūrėti?

- Be abejo, tai jus sujaudins.

- Vadinasi, jūs norite... Aš turėsiu dabar pamatysi ją?

- Taip bus protingiausia, mis Terner. Mes negalime pajudėti į

priekį, kol nesame nustatę nužudytosios asmenybės. Kuo greičiau, tuo geriau.

- Gerai.

Automobilis nuvežė juos į morgą. Kai Džozė išėjo iš ten, ją krėtė drebulys. Jos veidas išbalo ir sukrito.

- Tai ji, Rubė. Vargšė mažytė!.. Ak, kaip duria širdį! - ji bejėgiškai apsidairė. - Būtų gerai išmaukti lašelį džino.

Džino nebuvo, tačiau jai atnešė nedidelę taurelę degtinės. Po kelių gurkštelėjimų Džozė pažvalėjo.

- Vargšė Rubė! Koks siaubas! Kodėl vyrai tokie žiaurūs?

- Jūs manote, kad ją nužudė vyriškis?

Džozė sumišo.

- O kas gi dar? Argi ne?

- Gal jūs ką nors įtariate?

Ji papurtė galvą.

- Ne! Tikrai ne. Rubė man nieko nebūtų pasakojusi, net jeigu... jei...

- Ko gi jūs nutilote? Geriau jau kalbėkit atvirai.

- Aš tegaliu tik paaiškinti, koks buvo mano vaidmuo jos gyvenime. Aš dirbu "Madžestiko" viešbutyje treji metai. Be šokių, aš dar lošiu bridžą. Tai malonu ir gerai apmokama. Mes imame globoti atvykėlius, vos tik jie peržengia viešbučio slenkstį. Žinoma, neįkyriai. Kai kurie iš jų mėgsta vienatvę. Bet dauguma trokšta pasilinksminimų. Reikia sudaryti kompaniją kortuotojams, o jaunimui rengti šokių vakarus. Patirtis įgyjama gana greitai.

Melčetas paprašė jos tęsti pasakojimą. Galvoje jam šmėkštelėjo, kad malonios šios merginos manieros turėtų būti aukštai vertinamos viešbutyje. Jokio intelektualumo, tačiau ji anaiptol ne prasčiokė.

- Be to, kiekvieną vakarą, - pasakojo Džozė, - aš su partneriu atlieku du privalomus šokius. Jį vadina Reimondu Staru... Jis teniso instruktorius, taip pat vadovauja šokių pamokoms. Vasaros pradžioje aš maudydamasi paslydau ant akmenų ir išsisukau koją.

Melčetas jau buvo atkreipęs dėmesį, kad ji šiek tiek šlubuoja.

- Šokti aš nebegalėjau ir buvau labai nusiminusi: mat direkcija ketino ieškoti kitos merginos, kuri laikinai pavaduotų mane. O tai rizika iš viso prarasti darbą.

Dabar jos mėlynos akys suspindėjo atšiauriai.

- Man teko kovoti, kad užsidirbčiau duonos kąsnį. Štai tuomet ir pagalvojau apie Rubę. Viešbučio direkcijai aš pasiūliau padalinti pareigas: jai perduoti šokius, o man palikti bridžą. Tokiu būdu nebūtų galėjęs įsitrinti joks pašalinis. Jūs suprantate, ką aš turiu galvoje?

- Gavusi sutikimą, aš telegrafavau Rubei. Jai taip pat vėrėsi puiki galimybė pakilti šiek tiek aukščiau visuomeniniais laipteliais, patekti į geresnę aplinką. Visa tai įvyko prieš mėnesį.

- Suprantama, - tarė pulkininkas Melčetas. - Ir jai pavyko jus pakeisti?

- Taip, - atsakė Džozė. - Jai sekėsi visai neblogai. Kaip šokėja, ji prastesnė už mane, bet Reimondas - puikus partneris ir globėjas. Be to, ji tokia meilutė! Papurusi blondinukė lėlytės veidu. Tik per daug dažėsi: aš nuolat ją bardavau už tai. Bet argi aštuoniolikmetė ko nors klausys? Tai amžius, kai visada elgiamasi priešingai... O aš turėjau daryti jai pastabas, nes neskoningas grimas neatitiko "Madžestiko" stiliaus. Ten renkasi rafinuota publika.

- Ją mėgo viešbutyje?

- O, taip. Bet jai trūko subtilumo. Būdama tarp senyvų džentelmenų ji jautėsi daug geriau, negu būdama tarp jaunimo.

- Draugužį ji turėjo?

Mergina supratingai žvilgtelėjo į Melčetą.

- Tik ne tuo požiūriu, kuriuo jūs galvojate. Tai yra, kiek man žinoma, ne. Ji man apie tai nepasakojo.

Melčetas nebuvo tikras, kad pačios Džozės moraliniai principai tokie jau tvirti. Tačiau pasitenkino neutraliu klausimėliu:

- Kada jūs paskutinį kartą matėte pusseserę?

- Vakar vakare. Paprastai jie su Reimondu šoka du šokius: vieną - pusę vienuoliktos, antrą - lygiai vidurnaktį. Po pirmojo numerio Rubė paeiliui šoko valsą su dviem jaunuoliais - viešbučio gyventojais. Aš lošiau bridžą, bet kadangi tarp kortų salono ir salės yra stiklinė siena, aš viską puikiai mačiau. Kai laikrodis išmušė dvyliktą, atėjo susirūpinęs Reimondas: Rubė vėluoja į pasirodymą. Aš buvau įsiutusi, tikinu jus! Juk dėl tokios kvailystės mergiščią galėjo išmesti iš darbo. Drauge su Reimondu mes pakilome į Rubės kambarį. Ten jos nebuvo. Tikriausiai ji persirengė: jos rožinė suknelė su apsiuvais iš gazo, kuria apsirengusi ji šoko, gulėjo numesta ant krėslo. Paprastai Rubė nekeisdavo drabužių visą vakarą, išskyrus trečiadienius, kuomet ren-

giamas didelis naktinis pobūvis. Aš neturėjau nė menkiausio supratimo, kur ji galėtų būti. Paprašiau orkestro pakartoti fokstrotą, bet Rubės vis nebuvo. Teko šį privalomą šokį su Reimondu sušokti man. Mes laukėme jos iki antros valandos nakties. Veltui. Viduje aš tiesiog viriau.

Net ir dabar jos balsas suskambo įtūžiu. Melčetas pagalvojo, kad ji kažko nepasako.

- Vadinasi, - tarė jis, - kai ryte paaiškėjo, jog Rubė negrįžo, jūs pranešėte policijai apie jos dingimą?

Slekas telefonu jam buvo pranešęs, jog viskas buvo ne taip, tačiau jis norėjo patikrinti Džozefiną Terner.

Ji, nė kiek nesudvejojusi, atsakė:

- Ne, į policiją skambinau ne aš.

- Kodėl gi, mis Terner?

Žvelgdama į Melčetą atviru žvilgsniu, ji tarė:

- Bet ir jūs nebūtumėte taip pasielgęs. Jeigu būtumėte mano vietoje.

- Štai kaip?

- Aš privalau pirmiausia galvoti apie savo pačios padėtį... Argi direktorius bus patenkintas, jeigu kils skandalas ir pasirodys policija? Tarp kitko, man ir į galvą neatėjo, kad Rubei atsitiko nelaimė. Aš maniau, kad ji užtruko su kokiu bičiuliu ir greitai sugrįš. Ruošiausi kaip reikiant išbarti ją. Tai vis aštuoniolikmetės lengvabūdiškumas!

Melčetas apsimetė, kad rausiasi po savo užrašus.

- Iš tiesų. Į policiją paskambino kažkoks Džefersonas... tikriausiai taip pat viešbučio gyventojas?

Džozefina Terner trumpai patvirtino:

- Taip.

- Įdomu, kas jį paskatino taip pasielgti? - paklausė vyriausiasis konsteblis.

Džozefina nervingai glostė savo švarkelio kraštą. Įtarimas, jog ji kažką slepia, vėl šmėkštelėjo pulkininkui Melčetui.

Ji niūriai pratarė:

- Tas ponas - luošys. Jį lengva išvesti iš pusiausvyros.

Melčetas pakeitė pokalbio temą.

- O kas tas jaunuolis, su kuriuo jūs matėt savo pusseserę paskutinį kartą šokių salėje?

- Jo pavardė Bartletas. Į viešbutį jis atvažiavo maždaug prieš dešimt dienų.

- Jie susibičiuliavo?

- Nepasakyčiau, kad labai. Bent jau nesiimčiau to tvirtinti, - jos balse vėl suskambo susierzinimas.

- O ką jis pats sako?

- Kad Rubė po šokio nuėjo į savo kambarį pasipudruoti.

- Vadinasi, ji tada ir persirengė?

- Tikriausiai.

- Tai paskutinis dalykas, kurį jūs sužinojote apie ją? Po to ji...

- Dingo! - pabaigė Džozė. - Taip.

- Ar mis Kin turėjo pažįstamų Sent Meri Mide ar jo apylinkėse?

- Neturiu supratimo. Galimas dalykas. "Madžestike" lankosi klientai ir iš aplinkinių vietovių. Aš niekada jų nieko neklausinėju, jeigu tik patys man nepasisako.

- Jūsų pusseserė niekada neužsiminė apie Gosingtoną?

- Gosingtoną? - nustebusi pakartojo Džozė.

- Apie Gosingtono pilį?

Ji atrodė susidomėjusi.

- Pirmą kartą girdžiu šį pavadinimą.

- Reikalas toks, kad jos lavonas rastas ten, - paaiškino pulkininkas Melčetas.

- Gosingtono pilis, - lėtai pakartojo Džozė. - Taip neįprastai skamba!

Melčetas pagalvojo: "Neįprastai - tai pats tinkamiausias žodis". O balsu tarė:

- Su pulkininku Bentriu ar jo žmona jūs pažįstama?

- Ne.

- O su tokiu Beziliu Bleiku?

Džozė truputį suraukė kaktą.

- Kažką lyg ir prisimenu, atrodo, girdėjau tą vardą. Bet nieko daugiau.

Nenurimstantis inspektorius Slekas pakišo šefui lapelį, išplėštą iš užrašų knygutės, kuriame paskubom pieštuku buvo pakeverzota: "Praėjusią savaitę pulkininkas Bentris vakarieniavo "Madžestike".

Melčetas pakėlė akis nuo raštelio ir susidūrė su inspektoriaus

žvilgsniu. Pulkininkas truputėlį paraudo. Slekas, be abejo, buvo uolus ir sąžiningas karininkas, tačiau vyriausiasis konsteblis jį vertino menkai. Teko priimti šį nebylų iššūkį: iš esmės inspektorius jį kaltino siekimu išsukti savo bičiulį, apskritai ginti savo aplinkos žmones. Jis pasisuko į Džozę:

- Mis Terner, aš esu priverstas prašyti jūsų važiuoti su manim į Gosingtoną.

Džozė vos girdimai ištarė, jog sutinka. Melčetas jos jau nesiklausė. Tvirtai ir su šalteliu jis žvelgė į Sleką.

11

Tokios sumaišties Sent Meri Mido kaimelyje seniai nebuvo. Sensaciją pirmoji paskelbė mis Vezerbi, senmergė pageltusia oda ir panašia į anties nosimi. Pirmiausia ji pasibeldė į savo kaimynės mis Hartnel duris.

- Tūkstantis atsiprašymų, kad sutrukdžiau tokioje ankstybėje. Jūs jau girdėjote?

- Ką? - pasiteiravo mis Hartnel.

Ji garsėjo užsispyrimu, su kuriuo mokė gyventi vargšus, vaikščiodama iš vieno namo į kitą, nors šie visomis galiomis stengėsi išvengti jos draugijos.

- Na, žinoma, apie jaunos merginos lavoną. Jį rado šįryt pulkininko Bentrio bibliotekoje.

- Bentrio bibliotekoje?

- Būtent taip. Na, argi visa tai ne košmaras?

- Ak, vargšė jo žmona! - su pasimėgavimu šūktelėjo mis Hartnel.

- Žinoma, nieko panašaus ji nesitikėjo!

- Jos galvoje vien tik gėlių parodos, o vyras paliktas be dėmesio, - smerkdama tarė mis Hatnel. - O juk vyrą reikia sekti akių nenuleidžiant. Kiekvieną akimirksnį! - nuožmiai užbaigė ji.

- Žinoma! Koks siaubas, ar ne?

- Mane labiausiai domina Džeinės Marpl nuomonė. Ji tai jau tikriausiai ką nors įtaria. Ji juk visokiausių mįslių įminimo meistrė!

- Džeinė Marpl išvyko į Gosingtoną.

- Kaip? Iš pat ryto?

- Tik įsivaizduokite, dar prieš pusryčius.

- Štai kaip? Bet, iš tiesų, ji jau pernelyg visur kiša savo nosį. Taip elgtis nepadoru.

- Misis Bentri atsiuntė mašiną jai parsivežti.

- Jūs tik pagalvokite! Labai keista.

Minutėlei stojo tyla ir jos metu abi pašnekovės stengėsi suvirškinti netikėtą naujieną.

- O kas gi ta nužudytoji? - paklausė mis Hartnel.

- Na... tai ta pati žmogysta, kuri lankosi pas Bezilį Bleiką.

- Blondinė? Su išėsdintu kuodu? - mis Hartnel buvo atsilikusi nuo mados ir neskyrė peroksidu nušviesintų ir platinos spalvos plaukų. - Ta, kuri beveik nuoga voliojasi ant pievelės?

- Taip, mieloji. Ją rado pasmaugtą pilyje ant kilimo.

- Neįtikėtina... Gosingtone...

Mis Vezerbi labai reikšmingai linktelėjo.

- Matyt, pulkininkas Bentris... irgi?

Mis Vezerbi linktelėjo antrą kartą. Vėl stojo pauzė, skirta prasmingam pasimėgavimui smulkmenomis.

- Bjauri paleistuvė! - apimta teisuoliškos rūstybės sušuko mis Hartnel.

- Šitaip apgaudinėti žmoną!

- Nors šiaip misteris Bentris yra mandagus vyras ir saugo padorumą.

- Tyli kiaulė gilią šaknį knisa. Tai mėgstamiausias Džeinės Marpl posakis, - įsiterpė mis Vezerbi.

12

Misis Prais Ridli naujieną sužinojo labai pavėluotai. Turtingosios našlės namas stovėjo šalia šventiko namų. Žinią jai išklojo jos tarnaitė Klara.

- Pakartokite aiškiau, Klara. Mirusi moteris rasta priešais Bentrio židinį?

- Taip, mem. Ir dar sako, kad jos nugara visiškai apnuoginta!

- Užteks, Klara. Be kvailų smulkmenų.

- Klausau, mem. Pradžioje buvo įtariama, kad tai ta pati blondinė, kuri savaitgaliui atvažiuoja su misteriu Bleiku į misterio Bukerio

namus. Bet dabar pasirodė, kad tai visai kita. Prekiautojo žuvimi sūnus sako, kad nesitikėjo šito iš pulkininko Bentrio, nes jis juk sekmadieniais renka aukas bažnyčioje!

- Pasaulis kupinas blogio, - pamokomai pastebėjo misis Ridli. - Atsiminkite tai, Klara.

- Būtinai, mem. Man mama nebūtų leidusi tarnauti namuose, kuriuose yra vyriškis.

- Puiku, Klara, - pagyrė šeimininkė.

Šventikas gyveno vos už poros žingsnių ir misis Ridli jį aptiko darbo kabinete. Šis pagyvenęs žmogus mažai domėjosi po kaimą sklandančiais gandais.

- Nežmoniškas nusikaltimas! - uždususi tiesiai nuo slenksčio pranešė misis Ridli. - Man tiesiog būtina išgirsti jūsų nuomonę, brangusis pastoriau!

Pastorius Klementas susirūpinęs paklausė:

- Kas gi atsitiko?

- Kaip tai, kas?! - viešnia prabilo dramos herojės tonu. - Šlykštus skandalas! Viena palaido elgesio žmogysta... guli pasmaugta prie pulkininko Bentrio namų židinio!

Pastorius išplėtė akis.

- Bet... ar jūs visiškai sveika?

- Suprantama, tai tiesiog netelpa jūsų galvoje. Aš ir pati pradžioje nepatikėjau. Jūs tik pagalvokite, koks veidmainis? Taip gudriai visą laiką slėptis po kauke!

Misis Ridli dar ilgai būtų liejusi savo pasipiktinimą, jeigu pastorius nebūtų nuolankiai įterpęs:

- Bet aš čia neįžvelgiu nieko, kas galėtų suteršti pulkininko Bentrio reputaciją!

- Jūs gyvenate atokiai nuo pasaulio tuštybės, brangusis pastoriau. Tačiau paklausykite, ką aš jums pasakysiu. Praeitą ar užpraeitą antradienį - o apskritai, koks skirtumas - aš važiavau ankstyvuoju Londono traukiniu ir pulkininkas Bentris sėdėjo su manimi vienoje kupė. Visą kelią jis slėpėsi už laikraščio, tarsi baimindamasis, jog aš jį užkalbinsiu. Visiškai aišku, jog jis turėjo kažkokių rūpesčių!

Pastorius supratingai linktelėjo galva.

- Padingtono stotyje mes atsisveikinome. Jis pasisiūlė įsodinti mane į taksi, bet man labiau tiko autobusas. Tada į taksi įsėdo jis

pats...

Triumfuojanti misis Ridli reikšmingai nutilo. Gerasis pastorius vis dar nieko nesuprato.

- Tad ar reikia daugiau įrodymų? - pareiškė viešnia, palikdama jį.

13

Misis Bentri ir mis Marpl įsitaisė Gosingtono pilies buduare.

- Žinote, brangioji, - pastebėjo misis Bentri, - man kažkaip palengvėjo, kai lavoną išvežė iš bibliotekos. Miręs žmogus namuose, br-r!

- Puikiai suprantu, meilute, jūsų būklę, - pritarė jai mis Marpl.

- Kol nepatyrei, paaiškinti to neįmanoma. Jūsų kaimyno kieme, kiek aš pamenu, irgi gulėjo numirėlis, bet juk tai visai kas kita! Bijau, kad Artūras dabar ims neapkęsti bibliotekos. O mes taip puikiai ten leisdavome vakarus. Kur jūs, Džeine? - susirūpino ji, regėdama, jog mis Marpl žvilgtelėjo į laikrodį ir atsikėlė.

- Man iš tiesų laikas. Nedaug iš manęs naudos.

- O, ne, neskubėkite, prašau jūsų! Žinoma, fotografavimas baigtas, pirštų atspaudai paimti, policija padarė pirmąsias išvadas. Tačiau kažkas mano viduje šnibžda, kad visi siurprizai dar tik ateityje. Dar ne laikas jums išvažiuoti.

Už sienos pasigirdo skambutis, šeimininkė pakilo prie telefono ir grįžo labai pagyvėjusi.

- Tai štai. Aš neapsirikau. Pulkininkas Melčetas įspėjo, kad netrukus atveš šios nelaimingosios pusseserę.

- O kam?

- Tikriausiai dėl to, kad parodytų jai vietą, kurioje buvo įvykdytas nusikaltimas.

- Manau, kad yra ir kitokių priežasčių.

- Kokių gi?

- Parodyti jai pulkininką Bentrį.

- Patikrinti, ar atpažins jį? Bet tuomet... vadinasi, Artūras taip pat įtariamas? - vos pratarė misis Bentri.

- Tai paprasčiausias formalumas, - nuramino ją senoji ponia.

- Koks tikslas painioti Artūrą į šią istoriją?!

Mis Marpl nutylėjo, ir misis Bentri pažvelgė į ją gana nepatenkinta.

- Prašau jūsų net mintyse nelyginti mano vyro su tais bjauriais seniokais, kurie imasi išlaikyti kambarines. Artūras šitaip pasielgti negalėtų.

- Na, ką jūs! Žinoma, ne.

- Jis mėgsta paplepėti su dailiomis merginomis, kurios ateina pas mus pažaisti tenisą, bet tai būna grynai tėviškas elgesys. Aš čia nematau nieko blogo. Kodėl gi jis turėtų atsisakyti tokio nekalto malonumo? Tai kažkas panašaus į mano domėjimąsi gėlėmis, - nervingai užbaigė misis Bentri.

- Nesikarščiuokite, Dole, - su taikia šypsena lūpose tarė mis Marpl.

- Ir nesiruošiu. Nors, žinoma, mane visa tai neramina. Artūrą taip pat. Erzina zujantys po visus namus policininkai. Artūrui vienintelis būdas kiek apsiraminti - tai nueiti į gyvulių aptvarą. Mūsų mielų kiaulyčių vaizdas apmaldo... O štai ir policijos mašina.

Automobilis sustojo prie įėjimo. Įžengė pulkininkas Melčetas, lydimas nepriekaištingai apsirengusios jaunos moters.

- Leiskite jus vieną kitai pristatyti: Terner, misis Bentri. Tai... nužudytosios pusseserė.

- Sveika, mis Terner, - tarė pilies šeimininkė, ištiesdama ranką. - Įsivaizduoju, kaip jus sukrėtė ši drama.

Džozefina atsakė su nuoširdžiu paprastumu:

- Taip, madam. Aš ligi šio laiko negaliu patikėti, tarsi būčiau siaubingame sapne.

Misis Bentri pristatė jai mis Marpl. Melčetas lyg tarp kitko paklausė:

- O kur jūsų gerbiamasis vyras, madam?

- Nuėjo į fermą. Aš jo laukiu.

- Štai kaip! - murmtelėjo nemaloniai nustebintas Melčetas.

Misis Bentri kreipėsi į Džozę:

- Jus palydėti ligi nusikaltimo vietos? Ar jūs neypač to pageidaujate?

Akimirksnį pagalvojusi, Džozė atsiduso:

- Ak, jau geriau iš karto.

Misis Bentri nuvedė ją į biblioteką. Mis Marpl ir pulkininkas

Melčetas ėjo iš paskos.

- Ji gulėjo štai čia, ant kilimo, - parodė pirštu misis Bentri.

- Ak! - Džozė atsiduso. Ji atrodė sumišusi. - Aš galvojau... galvoju... Ne, aš paprasčiausiai nieko nesuprantu!

- Mes taip pat, - įsiterpė misis Bentri.

- Niekaip negaliu susikaupti... ir tokiuose namuose, - suraukusi kaktą, Džozė nutilo.

Mis Marpl užjaučiamai linktelėjo.

- Kaip tik tai ir apsunkina paslapties atskleidimą, - tarsi sau sumurmėjo ji.

- Nagi, mis Marpl, - su pašaipia šypsena įsiterpė Melčetas, - galiu lažintis, kad jūsų galvoje jau gimė kokie nors spėjimai?

- Ko gero, - sutiko senoji dama. - Tikiuosi, kad jie patenkins ir jus. Matote, mūsų naujoji mokytoja mis Martin kartą norėjo prisukti sieninį laikrodį, o iš jo iššoko varlė!

Džozefina Terner atrodė sugluminta. Duryse ji šnibžtelėjo misis Bentri:

- Ar ta senutė normali?

- Absoliučiai! - pasipiktino ši.

- Malonėkite atleisti. Man pasirodė, kad ta varle ji palaikė mane.

Tą akimirksnį pasirodė pulkininkas Bentris. Supažindindamas juos, Melčetas įdėmiai sekė Džozefiną Terner. Džozės veidas neatspindėjo jokių jausmų. Melčetas su palengvėjimu atsiduso, mintyse išbaręs Sleką už jo užuominas.

Džozė su visomis smulkmenomis pakartojo pasakojimą apie Rubės Kin dingimą. Šis pasakojimas dabar buvo skiriamas misis Bentri, kuri, degdama smalsumu, vis klausinėjo nužudytosios giminaitę:

- Kokį sielvartą jums teko išgyventi, vaikeli!

- Iš tiesų aš buvau labiau supykusi, negu sunerimusi. Juk pradžioje aš nieko nežinojau.

- Bet jūs juk vis dėlto kreipėtės į policiją, - įsiterpė mis Marpl. - Ar ne per anksti?

Džozė paskubėjo atsakyti:

- Į policiją skambinau ne aš. Tai misteris Džefersonas.

- Džefersonas? - perklausė misis Bentri.

- Taip. Nuolatinis “Madžestiko” gyventojas. Invalidas.

- Ar tai kartais ne Konvėjus Džefersonas? Aš jį artimai pažinojau. Jis mūsų senas draugas. Artūrai, paklausyk gi! Konvėjus Džefersonas gyvena "Madžestike" ir jis pranešė policijai, kad dingo mergina. Koks sutapimas!

- Misteris Džefersonas praeitą vasarą irgi buvo atvažiavęs į "Madžestiką", - pridūrė Džozė.

- Tik pagalvokit! O mes nieko nežinojome. Viešpatie, kaip seniai aš jo nemačiau! - ji atsigręžė į Džozę. - Kaip jis jaučiasi dabar?

Džozė akimirką pagalvojo:

- Atrodo, neblogai... Tiksliau, visiškai gerai, nepaisant sužalojimų. Jis labai guvaus charakterio ir žodžių kišenėje neieško.

- Jo šeima apsistojusi drauge su juo?

- Jūs turite omenyje misterį Geskelą, jaunąją misis Džeferson ir Pitą? Taip, visi jie drauge.

Džozefinos balse, išvardijant šiuos žmones , aiškiai buvo juntamas kažkoks vidinis susikaustymas.

Misis Bentri nekaltai paklausė:

- Jie puikūs žmonės, tiesa? Aš kalbu apie žentą ir marčią.

Džozė neaiškiai sumurmėjo:

- Taip... aš... mes.... O, taip, žinoma!

14

- Ar jums neatrodo, kad jos atsakymas nuskambėjo kiek keistokai? - paklausė misis Bentri mis Marpl, kai jos abi žiūrėjo pro langą į nuvažiuojantį policijos automobilį. - Čia kažkas ne taip!

Senoji ponia mielai pritarė:

- Taip, taip! Tikriausiai. Aš nė akimirkos neabejoju. Ji pasikeitė, kai kalba pradėjo suktis apie Džefersonus. O ligi to laiko elgėsi natūraliai.

- Tad kokia jūsų nuomonė, Džeine?

- Mieloji, jūs juk pažįstate šiuos žmones. Kažkas, susiję su jais, labai jaudina jaunąją moterį. O atsimenate, ką ji pasakė jums dėl pusseserės dingimo? Ji buvo supykusi. Ji ir iš tiesų atrodė susierzinusi. Tai dėmesio verta detalė. Man pasirodė.... galbūt aš ir klystu... tačiau pusseserės mirtis jai sukėlė tik tokią reakciją. Džozefina nemylėjo jos, tuo aš esu įsitikinusi. Ir nejaučia ypatingo sielvarto.

Vis dėlto bet koks priminimas apie Rubę Kin jai tikrai yra nemalonus. Kyla visiškai logiškas klausimas: kodėl?

- O štai tai mes ir sužinosime! - pareiškė misis Bentri. - Nuvyksime į Deinmutą ir išsinuomosime kambarius "Madžestiko" viešbutyje. Taip, Džeine, jūs būtinai važiuosite drauge. Reikia prasiblaškyti po visų tų įvykių, aplinkos pakeitimas bus mums tik į naudą. Aš supažindinsiu jus su Konvėjumi Džefersonu. Tai nuostabus žmogus... toks... turintis didelę traukos galią. Jo istorija liūdna. Suaugę sūnus ir duktė, nors jau ir turėjo savas šeimas, dažnai svečiuodavosi pas tėvą. Ir su žmona jie gyveno kaip du balandėliai, ji buvo labai miela moteris. Kartą, jiems grįžtant iš Pietų Prancūzijos namo, lėktuvą ištiko avarija ir visi, išskyrus Konvėjų, žuvo: pilotas, misis Džeferson, Rozamunda ir Frenkas. Konvėjui sutrupino abi kojas, jas teko amputuoti. Tačiau jis laikėsi labai vyriškai. Toks gyvenimo džiaugsmo kupinas, energingas vyriškis tapo luošys. Kokia nelaimė! Bet iš jo neišgirsi nė vieno nusiskundimo. Jo marti, Frenko našlė, gyvena kartu su juo. Ji turi sūnų iš pirmosios santuokos. Berniuko vardas Pitas Karmodi. Rozamundos vyras Markas Geskelas irgi nepalieka uošvio. Visa tai taip tragiška!

- Šiandien prieš mus kita tragedija, - priminė jai mis Marpl.

- Taip, tačiau su Džefersonu ji juk neturi nieko bendro.

- Pažiūrėsime, - mąsliai tarė mis Marpl. - Juk policiją ant kojų sukėlė ne kas kitas, o Džefersonas?

- Tikrai, Džeine, tai netikėtas sutapimas!

15

Priešais pulkininką Melčetą stovėjo visu kūnu virpantis žmogelis - misteris Preskotas, "Madžestiko" direktorius. Čia pat buvo Harperis, Gleno grafystės policijos viršininkas, ir pasipūtėlis inspektorius Slekas: jį pykdė faktas, kad vyriausiasis konsteblis kažkodėl perėmė tyrimą visiškai į savo rankas.

Harperis, kiek galėdamas, stengėsi padrąsinti inkščiantį Preskotą. Tačiau pulkininkas Melčetas laikėsi rūsčiai.

- Nustokite aikčioti ir dejuoti, - pasakė jis. - Mergaitė nebegyva. Pasmaugta. Galite tik pasidžiaugti, kad nusikaltimas įvykdytas ne jūsų viešbutyje. Tyrimą vykdome mes, ir viešbučio reputacija ne-

nukentės. Bet man reikalingi faktai ir liudininkų parodymai. Galite nesijaudinti, konfidencialumą garantuojame. Tad susikaupkite, neverskite mūsų gaišti laiko ir neišsisukinėdamas atsakinėkite į klausimus. Kas jums žinoma apie nužudytąją?

- Nieko. Absoliučiai nieko! Ją atvedė Džozė. Ir ji...

- Kiek laiko Džozė dirba pas jus?

- Dvejus metus... ne, iš tikrųjų trejus...

- Ji jums atrodo simpatinga?

- Matote... ji nekvaila, elgiasi apdairiai. Klientams patinka su ja bendrauti. Ji akimirksniu moka užgesinti bet kokį beįsiplieskiantį ginčą: juk bridžas - tai labai azartiškas lošimas.

Melčetas sutiko. Jo žmona irgi žavėjosi bridžu ir lošimo metu tapdavo nepaprastai dirgli.

Misteris Preskotas tęsė:

- Džozė - puiki darbuotoja! Jai nuostabiai sekasi būti klientų ir administracijos tarpininke. Ji visiems maloni ir drauge tvirta.

Melčetas vėl pastebėjo sau, kad pradžioje, nepaisant malonios išvaizdos ir elegantiškumo, ji pasirodė jam esanti gana ordinari moteris.

- Ji iš tiesų nepakeičiama viešbutyje, - nuliūdęs pridūrė misteris Preskotas. - Ir kodėl gi jai prisireikė šokinėti per akmenis, kai egzistuoja kuo puikiausias pliažas? Maudykis sau į sveikatą. Ne, pasitempė raiščius... Tai juk nuostolis viešbučiui! Aš moku jai už tai, kad šoktų, žaistų su klientais bridžą ir linksmintų viešbučio gyventojus, o ne laužytų kojas ant pakrantės uolų! Šokėja privalo būti apdairesnė. Tai nesąžininga viešbučio ir asmeniškai mano atžvilgiu!

Norėdamas sustabdyti direktoriaus nuoskaudų srautą, Melčetas paklausė:

- Tuomet ji ir pasiūlė vietoj savęs tą merginą, savo pusseserę?

Misteris Preskotas niūriai patvirtino:

- Visiškai teisingai. Man toks pasiūlymas pasirodė priimtinas. Žinoma, mokėti aš jai nesirengiau. Ji dirbo už valgį ir stogą virš galvos, o atlyginimą jos dalindavosi tarpusavyje. Iki pasirodant "Madžestike", Rubės Kin aš iš viso nepažinojau.

- Ar ji gerai atlikdavo savo pareigas?

- Taip. Priekaištauti jai aš tikrai neturėjau dėl ko. Tiesa, dėl jaunumo ji persistengdavo dažydamasi... Nors išauklėta neblogai ir

elgėsi padoriai. Grakščiai šoko, visiems patikdavo.

- Ar ji buvo graži?

Patinęs, pamėlynavęs nužudytosios veidas neleido Melčetui susidaryti apie tai savų išvadų.

Preskotas pagalvojo.

- Nieko ypatingo. Toks laputės veidelis. Jeigu ne gausybė grimo, ji nebūtų taip kritusi į akis. Ji paprasčiausiai mokėjo save parodyti.

- Jai daug kas meilinosi?

- Ak štai ką jūs turite galvoje! - beveik pasipiktino direktorius. - Aš nieko nepastebėjau. Pora trejetas jauniklių šnabždėdavo komplimentus. Bet toliau šito einama nebuvo. Žudikų tarp jų nėra. O jeigu kalbėsime apie pagyvenusius klientus, tai Rubė mokėjo užkariauti jų simpatijas savo vaikiška išore ir nerūpestingu plepėjimu.

Policijos viršininkas Harperis melancholiškai mestelėjo:

- Pavyzdžiui, misterio Džefersono simpatijas?

- Aš ir turėjau omenyje jį. Šio pono ir jo šeimos draugijoje ji ir praleisdavo didesniąją laiko dalį. Kartais misteris Džefersonas pasiimdavo ją pasivažinėti automobiliu. Jis mėgsta jaunimą ir labai geranoriškas. Noriu, kad jūs suprastumėte teisingai: misteris Džefersonas - luošas žmogus, gali judėti tiktai invalido krėsle. Bet jam patinka suburti apie save jaunus žmones, stebėti, kaip jie žaidžia tenisą, nardo... Kartkartėmis jis suruošia jiems viešbutyje vakarėlius. Taip, jis žavisi jaunais veidais ir nejaučia pavydo ar nevilties, kaip kad būtų galima pagalvoti. Dėl savo charakterio jis yra laimingas ir žavesio kupinas žmogus.

- Ar jis kaip nors ypatingai išskirdavo Rubę Kin iš kitų?

- Manau, kad jam teikė malonumo plepėjimas su ja.

- O kaip šeima? Ar ji pritarė tokiai draugystei su mažąja šokėja?

- Jie irgi kuo puikiausiai su ja elgėsi.

- Ir būtent jis pranešė policijai apie jos dingimą, ar ne tiesa? - paklausė Harperis netgi su kažkokiu priekaištu balse.

Direktorius iš karto puolė į gynybą.

- Aš nematau čia nieko keisto! Misteris Džefersonas, labai sunerimęs, pasirodė mano kabinete: mergina naktį į viešbutį negrįžo, ji neatliko savo antrojo šokio. Jis teturėjo vieną paaiškinimą: išvažiavo su kuo nors truputį pasivažinėti ir pateko į avariją. Reikėjo būtinai pranešti policijai, kad ši pradėtų paieškas. Jis buvo taip susi-

jaudinęs, kad tiesiog nuplėšė ragelį nuo svirtelės ir tuojau pat paskambino į nuovadą.

- Nepasitaręs su mis Terner?

- Džozei tai nebūtų patikę. Ji nenorėjo nereikalingo triukšmo. Bet juk ji negalėjo uždrausti?

- Aš manau, - tarė Melčetas, - kad reikia apklausti misterį Džefersoną. Jūs sutinkate, Harperi?

Policijos viršininkas pareiškė savo pritarimą šiam ketinimui. Misteris Preskotas nuvedė trejetą policininkų prie prašmatnių misterio Džefersono apartamentų. Jo kambarių langai buvo į jūros pusę.

- Neblogai įsitaisė, velniai griebtų! Jis turbūt turtuolis, tas Džefersonas? - paklausė Melčetas.

- Leidžia pinigus negailėdamas: geriausi kambariai, specialus meniu, brangūs vynai... Žodžiu, reikalauja, kad viskas būtų aukščiausios klasės.

Misteris Preskotas delikačiai pasibeldė ir moteriškas balsas netruko atsiliepti:

- Įeikite!

Lydimas policininkų, direktorius peržengė slenkstį. Prie lango sėdėjusi moteris pasuko galvą. Viešbučio direktorius tarė:

-Atleiskite, kad sutrukdėme, misis Džeferson, bet šie ponai - iš policijos ir jie nori pasikalbėti su misteriu Džefersonu, - jis pristatė: - Pulkininkas Melčetas. Grafystės policijos viršininkas Harperis... Ė-ė... inspektorius Slekas.

Misis Džeferson truputėlį linktelėjo. "Nieko ypatingo", - pagalvojo pulkininkas Melčetas, bet vos tik ji nusišypsojo ir ėmė kalbėti, iš karto pakeitė savo nuomonę. Jos balsas skambėjo melodingai, o rudose prinokusio riešuto spalvos akyse atsispindėjo išmintis. Kukli suknelė jai labai tiko. Ji atrodė ne vyresnė, kaip trisdešimt penkerių metų.

- Šešuras prigulė pailsėti,- pasakė ji. - Jis labai sukrėstas. Tai, kas įvyko, jam didžiulis smūgis. Gydytojas paskyrė migdomuosius. Kai tik prabus, aš esu tikra, jis jus priims. Jeigu ligi to laiko aš galėčiau būti jums kuo nors naudinga... Prisėskite, ponai.

Misteris Preskotas jautėsi kaip ant adatų.

- Jeigu aš daugiau nereikalingas...

Ir jis pajuto didžiulį palengvėjimą, kuomet jam leido išeiti. Vos

durys užsidarė, aplink pasidarė daug laisviau. Adelaidė Džeferson buvo apdovanota sugebėjimu skleisti aplink save ramumą ir šilumą. Nors ir nebūdama labai plepi, ji mokėjo palaikyti gyvą pokalbį. Nuo pat pirmųjų žodžių ji surado reikalingą toną.

- Ši istorija sukrėtė mus visus. Jūs tikriausiai žinote, kad mes dažnai matydavomės su ta nelaiminga mergina? Jos mirtis peržengia mūsų suvokimo ribas. Ypač sukrėstas mano šešuras. Jis buvo labai prisirišęs prie Rubės.

- Jeigu neklystu, jis ir kreipėsi į policiją? - Melčetas norėjo išvysti moters reakciją.

Jos veidu šmėkštelėjo šešėlis... Nepasitenkinimo? Pavojaus? Jis to nesugebėjo išsiaiškinti. Tik pajuto, jog prieš atsakydama ji viduje įsitempė.

- Po sužeidimo jis pasidarė ūmus ir lengvai prarandantis dvasinę pusiausvyrą. Mes stengėmės jį įtikinti, kad mergaitės nebuvimo priežastis greičiausiai labai paprasta, ir ji bus nepatenkinta, jeigu į tą reikalą įsimaišys policija. Bet jis užsispyrė, - ji lengvai mostelėjo ranka. - Ir, kaip matote, pasirodė esąs teisus.

- O jūs buvote artimai pažįstama su Rube Kin, misis Džeferson?

Ji susimąstė.

- Sunku pasakyti. Šešurui patinka regėti apie save jaunus veidus. Rubę jis laikė šiuolaikinės merginos įsikūnijimu. Jam buvo įdomu klausytis jos minčių. Ji dažnai leisdavo su juo laisvalaikį ir jis vežiodavo ją automobiliu.

Melčetas pagalvojo: "Ji išsisuko nuo atsakymo. Nors tikriausiai žino daug".

- Gal jūs sutiktumėte, misis Džeferson, smulkiai prisiminti viską, kas vyko vakar vakare?

- Mielai. Tik bijau, kad nieko naujo nepasakysiu. Po vakarienės Rubė prisijungė prie mūsų svetainėje, kai prasidėjo šokių vakaras.Mes laukėme Marko, ketinome žaisti bridžą... Markas Geskelas buvo vedęs misterio Džefersono dukterį, jūs tikriausiai žinote? Tad štai jis turėjo pabaigti kažkokį svarbų laišką. Ketvirtoji turėjo būti Džozė, ji taip pat dar nebuvo pasirodžiusi.

- Džozė dažnai jums sudarydavo kompaniją?

- Nuolatos. Ji puikiai žaidžia ir jos draugija mums patiko. Mano šešuras - aistringas lošėjas. Jis mielai kvietėsi Džozę, o ne kokį nors

pašalinį asmenį. Tiesa, jai ne visada pavykdavo ištrūkti, ji juk turi žaisti su visais viešbučio gyventojais, bet ji stengdavosi, kiek galėdama, - jos žvilgsnyje šmėkštelėjo lengva šypsena. - Tokiam pelningam klientui, kaip mano šešuras, administracija leisdavo teikti pirmenybę.

- O jums pačiai Džozė patinka?

- Taip. Ji visada puikios nuotaikos. Ji mėgsta savo darbą ir negaili jam jėgų. Neypač protinga, žinoma, tačiau ir be pretenzijų. Subtilumo stoka jos neapkaltinsi. Be to, ir elgiasi labai natūraliai...

- Tęskite, misis Džeferson.

- Kaip kad jau sakiau, Džozė rinko partnerius bridžui, o Markas buvo užsiėmęs dalykine korespondencija. Tad Rubė pabuvo su mumis šiek tiek ilgiau, negu įprasta. Kai galiausiai atėjo Džozė, Rubė nuskubėjo šokti savo pirmąjį šokį su Reimondu - tai apmokamas viešbučio šokėjas ir tenisininkas. Paskui minutėlei grįžo, kaip tik tuomet, kai pasirodė Markas. Bet greitai ją pakvietė šokiui vienas jaunuolis, o mes pradėjome partiją - ji nutilo ir beviltiškai mostelėjo ranka. - Tai ir viskas, ką aš žinau, ponai. Keletą akimirkų aš dar pro stiklinę sieną mačiau šokančią Rubę, bet paskui įsigilinau į kortas ir nesidairiau į šalis. Maždaug apie vidurnaktį užsuko Reimondas ir su nepatenkinta išraiška pasiteiravo Džozės, kur yra Rubė. Ji, žinoma, pasistengė, kad mes į jo klausimą nekreiptume dėmesio.

- Kodėl "žinoma", misis Džeferson? - nutraukė ją savo galingu balsu Harperis.

- Na, bet...

Ji sutriko ir tai nustebino Melčetą.

Jaunoji moteris su žaviu paprastumu prisipažino:

- Džozė nenorėjo, kad į pusseserės pavėlavimą būtų atkreiptas dėmesys. Ji jautėsi esanti atsakinga už ją. Todėl pasakė, kad Rubė dar vakaro pradžioje skundėsi migrena ir galbūt dėl to nuėjo į savo kambarį. Nemanau, jog tai būtų tiesa. Džozei ši mintis paprasčiausiai pirmiausia šovė į galvą. Reimondas nuėjo paskambinti Rubei, bet grįžo dar labiau įpykęs: jam niekas neatsakė. Norėdama jį nuraminti, Džozė pati nusprendė šokti su juo vietoj Rubės. Vargšelei prireikė nemažai ištvermės, nes koją jai vis dar tebeskaudėjo. Po šokio Džozė vėl grįžo prie stalo ir vis ramino misterį Džefersoną, kuris ėmė nerimauti. Mes vos įkalbėjome jį, kad eitų miegoti, įtikinėdami,

jog Rubė tikriausiai išvažiavo su kuo nors pasivažinėti ir mašinai pakeliui nuleido padangą. Jis vis tiek buvo labai susirūpinęs, o šį rytą jau tikrai nebegalėjo rasti sau vietos, - ji nutilo ir atsiduso. - Visa kita jūs žinote.

- Dėkoju jums, misis Džeferson. Leiskite užduoti dar vieną klausimą: gal jūs įtariate ką nors padarius šį nusikaltimą?

Ji nedelsė nė akimirksnio:

- Visiškai nieko.

Melčetas nenorėjo sutikti su šiuo teiginiu:

- Ar mergina niekada nesipasakojo jums savo paslapčių? Na, tarkime, ar nepasakojo jums apie kokį nors pavydų garbintoją? Apie žmogų, kurio ji prisibijotų? Arba apie kokį nors jai mielą vyriškį?

Adelaidė neigdama purtė galvą. Daugiau iš jos nepasisekė nieko išspausti.

Policijos viršininkas pasiūlė kol kas susitikti su jaunuoju Džordžu Bartletu. Paskui jie žadėjo sugrįžti pas misterį Džefersoną. Jiems išeinant, misis Adelaidė maloniai pasakė, jog praneš, kai tik šešuras prabus.

- Štai tikrai žavi moteris, - išreiškė savo pasigėrėjimą pulkininkas, uždaręs paskui save duris.

- Kupina žavesio! - patvirtino Harperis.

16

Džordžas Bartletas pasirodė esąs jaunas liesas ilgšis su išsišovusiu Adomo obuoliu. Jis virpėjo ir mikčiojo. Priversti jį ką nors nuosekliai ir suprantamai papasakoti buvo nelengvas uždavinys.

- Ar ne tiesa... kažkoks siaubas... Sekmadieniniuose laikraščiuose perskaitai... bet kad vos ne tavo akyse... tokie nusikaltimai...

- Deja, jie įvyksta, - kantriai įsiterpė policijos viršininkas.

- Taip... bet tai man atrodo neįtikėtina! Vos už keleto kilometrų nuo čia, ar ne tiesa? Kažkokiame mediniame name... Tai bjauri, reikia manyti, vietelė! Didžiulis skandalas toje skylėje, ar ne tiesa?

Pulkininkas Melčetas surizikavo nutraukti jo jausmų protrūkį:

- Ar jūs gerai pažinojote velionę, misteri Bartletai?

Džordžas Bartletas visiškai sutriko.

- O, n-n-ne, nelabai, visiškai mažai, ponas pulkininke. Galima

sakyti, tik šiek tiek. Vieną ar porą kartų mes šokome... na, pasivaikščiojome kartelį dieną... pažaidėme tenisą...

- Atrodo, vakar vakare jūs buvote paskutinis, kuris ją matė?

- To aš nežinau. Nors gali būti. Ar ne tiesa, galima išsikraustyti iš proto? Ji jautėsi normaliai, kai mes išsiskyrėme.

- Kelintą valandą tai buvo, misteri Bartletai?

- Reikalas tas... taip... ė-ė-ė... aš šokau su ja vakaro pradžioje. Tuojau viską paaiškinsiu. Tai buvo iš karto po jos būtino pasirodymo su tuo apmokamu šokdintoju. Maždaug apie pusę vienuolikos, o gal ir vienuoliktą... tiksliai nepasakysiu.

- Dėl to nesijaudinkite. Laiką mes patikslinsime patys. Paprasčiausiai išdėstykite faktus.

- Na, mes šokome, žinote. Aš apskritai ne taip jau gerai šoku.

- Tai visai nesvarbu, misteri Bartletai.

Džordžas Bartletas sunerimęs pažvelgė į pulkininką ir sumurmėjo:

- Ne... mm... savaime suprantama... aš tik noriu pasakyti, kad mes sukomės ir sukomės, aš kažką kalbėjau, bet Rubė buvo prastos nuotaikos, netgi žiovavo. Na, aš pagalvojau, kad ji nuobodžiauja, padėkojau jai ir... ji nuėjo. Štai ir viskas.

- Kur ji nuėjo?

- Užlipo į viršų.

- Ji jums nesakė, kad skuba į pasimatymą ar ruošiasi pasivažinėti automobiliu?

- Ne, - jis liūdnai pridūrė. - Žinote, ji mane paprasčiausiai paliko.

- O kaip ji elgėsi? Ar nebuvo nervinga? O gal dėl ko nors susirūpinusi?

Džordžas nugrimzdo į apmąstymus.

- Jai buvo nuobodu, jeigu jau ji žiovavo. Daugiau nieko.

- O ką darėte po to jūs pats? - paklausė vyriausiasis konsteblis.

- A?

- Ką darėte jūs, kai ji nuėjo?

Bartletas išsižiojęs pažvelgė į jį.

- Tuojau, tuojau... Ką gi aš veikiau?

- Tad mes ir laukiame atsakymo.

- Tikriausiai nieko. Velniškai sunku atsiminti. Nenustebčiau, jeigu būčiau pasukęs į barą išlenkti stiklelio.

- Tad jūs ir nuėjote ten, ar ne?

- Visiškai teisingai! Nusileidau išgerti lašelio. Bet ne! tai buvo ne tuomet. Ko gero, pirmiausia išėjau į gatvę įkvėpti tyro oro. Nors dabar rugsėjis, vakarai dar nepaprastai šilti. Gatvėje labai malonu. Taip, dabar puikiai prisimenu. Truputį pasivaikščiojau gryname ore, paskui užsukau į barą ir grįžau į šokių salę. Aš pastebėjau, kad... kaip ten ją? Džozė, ko gero?.. Šoko su tuo tipu, teniso treneriu. O jai, kalbama, skauda koją jau keletą dienų...

- Tad jūs grįžote į viešbutį vidurnaktį? Ar tik nenorite įtikinti mus, kad vaikščiojote daugiau negu valandą ir dar visiškai vienas?

- Bet aš juk buvau išėjęs į barą. Aš... aš, matote, aš mąsčiau.

Pulkininkas Melčetas nepatikliai išklausė šį pareiškimą.

- O apie ką jūs mąstėte?

- Na, neprisimenu. Apie daug ką.

- Ar jūs turite automobilį, misteri Bartletai?

- Taip, turiu.

- Kur jis yra? Viešbučio garaže?

- Ne, paprasčiausiai lauke. Aš ruošiausi pasivažinėti, suprantate?

- Tad gal ir pasivažinėjote?

- Ne, ne, tikinu jus!

- O mis Kin atsitiktinai nebuvote pasiėmęs drauge?

- Ak, ne! To dar betrūko! Galiu prisiekti, kad nė karto jos nevežiojau. Teprasmengu aš skradžiai!

- Ačiū, misteri Bartletai. Šiuo metu daugiau klausimų jums neturiu. Šiuo metu, - pakartojo pabrėždamas Melčetas.

Bartletas su kvailoko išgąsčio išraiška nusekė juos žvilgsniu.

- Neįtikėtinas kretinas, - iškošė pro dantis Melčetas. - Ką jūs manote apie jį, Harperi?

- Manau, kad antro tokio lengvai nesurasi, - atsakė Harperis, truktelėjęs pečiais.

17

Naktinis sargas, kaip ir barmenas, mažai tepadėjo policijai. Pirmasis prisiminė, kad skambino į mis Kin kambarį iš karto po vidurnakčio, bet jam niekas neatsakė. Jis nepastebėjo, nei kada misteris

Bartletas išėjo iš viešbučio, nei kada grįžo. Naktis buvo šilta, daugelis ponų ir ponių vaikštinėjo. Be to, išeiti galima ir pro šonines duris, ne tik pro pagrindines. Tačiau jis įsitikinęs, kad mis Kin pro pagrindines duris neišėjo. Nusileidusi iš antro aukšto, kuriame yra jos kambarys, ji galėjo pasukti į terasą ir prasmukti nepastebėta. Durys uždaromos ne anksčiau kaip antrą valandą, kuomet baigiasi šokiai.

Barmenas, pasirodo, matė misterį Bartletą: vakarui įpusėjus, jis liūdnas sėdėjo bare, įrėmęs žvilgsnį į sieną. Barmenas jį matė, tačiau kadangi bare visada grūstis, jis negalėjo tiksliai pasakyti, kelintą valandą misteris Bartletas čia buvo.

Už baro durų policininkų tykojo devynmetis berniūkštis. Trūkinėjančiu iš susižavėjimo balsu jis paklausė:

- Jūs iš tiesų detektyvai? O aš - Pitas Karmodi. Mano senelis pirmasis pradėjo ieškoti Rubės Kin. Jūs iš Skotland Jardo? Jūs juk neimsite manęs barti dėl to, kad aš jums įkyriu?

Pulkininkas Melčetas jau ruošėsi ant jo riktelti, bet Harperis skubiai įsimaišė ir draugiškai atsakė:

- Visiškai ne, mano jaunasis bičiuli. Matau, kad šis reikalas jus irgi sudomino?

- O taip! Jūs skaitote knygeles apie seklius? Aš jas tiesiog dievinu. Perku visas iš eilės. Aš turiu Dorotės Sajer, Agatos Kristi, Diksono Karo ir H. K. Beilio autografus. Apie šią žmogžudystę irgi praneš laikraščiuose?

- Žinoma. Laikraščiams ji bus didelis lobis.

- Suprantate, kitą savaitę aš jau grįžtu į mokyklą. Kaip bus nuostabu, kai aš papasakosiu visiems, kad buvau su ja pažįstamas, netgi labai gerai pažįstamas!

- Na ir kokia jūsų nuomonė apie ją?

Norėdamas atsakyti sąžiningai, Pitas susimąstė.

- Teisybę sakant, ji man neypač patiko. Jos išvaizda tarsi kokios kvailutės. Mamai ir dėdei ji taip pat neatrodė labai simpatiška. Vienam tiktai seneliui ji patiko. Tiesa, jis kviečia jus. Edvardas jau išėjo jūsų ieškoti.

Policijos viršininkas atkakliai pakartojo:

- Vadinasi, jūsų mama ir dėdė Markas nelabai mėgo Rubę? Kodėl gi?

- Iš kur aš galiu žinoti? Ji labai lipo prie mūsų. O jie pyko, kad

senelis jai skiria tiek daug dėmesio. Aš manau, - išpoškino Pitas, - kad jie net džiaugiasi, jog ji nebegyva!

Harperis susimąstęs žiūrėjo į jį.

- Jūs girdėjote... kaip jie tą sakė?

- Na, ne visai. Dėdė Markas suniurzgė: "Pagaliau mes jos atsikratėme". Mama atsakė: "Taip, bet kokiu baisiu būdu!" Tada dėdė Markas pasakė, kad nėra ko apsimetinėti.

Policininkai susižvalgė. Tuo metu prie jų priėjo stropiai nusiskutęs žmogus su mėlyna livrėja.

- Atleiskite, ponai, aš misterio Džefersono liokajus. Jis prabudo ir sutinka jus priimti.

Jie vėl nužingsniavo į Konvėjaus Džefersono apartamentus. Svetainėje Adelaidė apie kažką kalbėjosi su aukštu vyriškiu, kuris nervingai vaikščiojo iš vieno kampo į kitą. Jiems įėjus, abu ūmai atsisuko.

- A, džiaugiuosi, kad susitikau su jumis. Mano uošvis nuolat teiravosi, kada jūs atvisite. Prašyčiau nejaudinti jo be ypatingo reikalo. Jis sunkus ligonis. Tikras stebuklas, kad ši žmogžudystė jo dar nepribaigė!

- Negi jis toks silpnas? Mums tai ir į galvą nebuvo atėję.

- Jis pats nežino apie savo būklę, - pasakė Markas Geskelas. - Silpna širdis, suprantate? Daktaras patarė Adelaidei padaryti taip, kad niekas jo nejaudintų. Leido suprasti, kad mirtis gali ištikti bet kurį akimirksnį. Ar ne taip, Ade?

Misis Džeferson patvirtino, bet pridūrė, kad kol kas jis tvirtai pakelia išbandymus.

- Žinoma, dalyvavimas policijos tyrime nėra pats geriausias užsiėmimas ligoniui, turinčiam nesveiką širdį. Patikėkite mumis, mes stengsimės būti kiek įmanoma taktiškesni, - tai sakydamas, Melčetas nenuleido akių nuo Geskelo. Žmonės, turintys plėšraus paukščio profilį, nekėlė jam simpatijų. Tokie visada pasirodo esą įžūlūs nutrūktgalviai, pripratę pataikauti vien savo norams. Nors moterys dėl jų kraustosi iš proto!

"Šituo subjektu pasitikėti negalima, - pagalvojo pulkininkas. - Sąžinės kančios jam nesuprantamos, toks nesustos prieš nieką".

18

Konvėjaus Džefersono invalido kėdė stovėjo prie lango, pro kurį matėsi jūra. Jau iš pirmo žvilgsnio buvo galima pajusti šios neeilinės asmenybės patrauklumą. Atrodė, kad katastrofa, padariusi jį luošą, visas jo gyvybines jėgas sukoncentravo intelekte. Žilstančių rudų plaukų įrėmintas veidas buvo gražus. Griežti jo bruožai atspindėjo energiją, jo akys ryškiai mėlynavo. Iš išorės nebuvo matyti nė menkiausios užuominos apie negalią ar nusilpimą. Kančia jo veide sugebėjo įrėžti gilias raukšles, bet jis nebuvo pratęs skųstis likimu - drąsiai stengėsi sutikti jo smūgius ir juos atlaikyti.

- Laikau garbe susipažinti su jumis, - kreipėsi jis į Melčetą. - Juk jūs vyriausiasis Redfordo grafystės konsteblis? O jūs vietinės policijos viršininkas? Prisėskite, ponai. Cigarai ant stalelio greta jūsų.

Sėsdamiesi policijos karininkai padėkojo.

- Jeigu mane teisingai informavo, jūs nebuvote abejingas žuvusiosios likimui, misteri Džefersonai? - tarė Melčetas.

Liūdna šypsena slystelėjo Konvėjaus Džefersono veidu.

- Jums, žinoma, prikalbėjo devynias galybes. Nors jokios paslapties iš savo palankumo jai aš nedariau. Ką apie tai jums pasakė mano žentas ir marti? - jis įdėmiai juos nužvelgė.

Melčetas atsakė atvirai:

- Misis Džeferson nuomone, pašnekesiai su mažąja protežė jums teikė malonumo. O misteris Geskelas tespėjo persimesti su mumis vos pora žodžių.

Džefersonas, kaip ir anksčiau, šypsojosi.

- Adė - tai įsikūnijęs santūrumas. Markas būtų viską nušvietęs daug tiesiau. Bet geriau jau aš pats išdėstysiu faktus ir paaiškinsiu savo paskatas. Pradėsiu nuo didžiosios savo gyvenimo dramos. Prieš aštuonerius metus lėktuvo katastrofoje aš praradau žmoną, dukterį ir sūnų. Nuo to laiko mano egzistavimas pasidarė panašus į medžio, kuriam nugenėjo šakas. Ir ne tik dėl sužalojimų. Aš pernelyg mylėjau savo šeimą, alsavau jos laime. Be abejo, marti ir žentas labai dėmesingi man, bet aš supratau... ypač paskutiniuoju metu, kad jie ėmė gyventi savo gyvenimą. Iš tikrųjų, aš be galo vienišas. Mane traukia jauni žmonės, bendravimas su jais paguodžia mane. Man netgi šmėkščiojo mintis paimti auklėti kokį nors vaiką... Per praėjusį mė-

nesį aš labai prisirišau prie tos nelaimingos mergaitės. Rubė buvo tokia atvira, tokia nuoširdi. Ji papasakojo man, kad glaudėsi su savo šeima beveik lūšnynuose, kad jai teko pakelti daug išbandymų. Nors jos niekas nemokė šokti, ji pasirodė labai gabi ir pantomimos trupė ją priėmė. Kaip visa tai tolima nuo mano aprūpinto gyvenimo! Ji nesiskundė, kasdieninė kova jai buvo natūralus gyvenimo būdas. Narsi mažylė! Likimas jos neglostė. Bet niekas negalėjo nublukinti jos žavesio. Žinoma, ji nebuvo išauklėta taip, kaip aukštuomenės dama, tačiau, ačiū Dievui, vulgarumo joje taip pat nebuvo nė kruopelytės. Ji darėsi man vis brangesnė, kol aš galiausiai nusprendžiau oficialiai ją įdukrinti. Štai jums ir mano susidomėjimo Rube Kin bei beprotiško nerimo, kuomet ji taip paslaptingai pradingo, paaiškinimas.

Stojo ilga tyla. Ją nutraukė Harperis, prielankiu tonu stengdamasis sušvelninti nekuklaus klausimo keliamą įspūdį.

- Ar galėčiau aš sužinoti, kaip į jūsų planus žiūrėjo žentas ir marti?

Džefersonas skubiai atsakė:

- O ką jie galėjo pasakyti? Galimas dalykas, jog jiems prie širdies būtų kitoks sprendimas, tačiau jie elgėsi absoliučiai korektiškai. Finansiniu atžvilgiu jie nuo manęs nepriklausomi. Kai mano sūnus Frenkas vedė, aš perleidau jam pusę savo turto. Mano principas toks: neatidėliok ligi savo mirties to, kuo gali pradžiuginti savo vaikus dabar. Turtas reikalingas jiems, kol jie jauni, o ne senatvėje. Taigi ištekėjus Rozamundai, aš jos vardu padėjau į banką didelę sumą. Po Rozamundos žūties ji atiteko jos vyrui, gana neturtingam žmogui. Kaip matote, viskas labai paprasta ir jokių problemų tarp mūsų ligi šio laiko nekildavo.

- Mes išsiaiškinome reikalo esmę, misteri Džefersonai, - tarsi šiek tiek abejodamas ištarė policijos viršininkas.

Džefersonas jautriai pagavo jo intonaciją.

- Jūs su kažkuo nesutinkate?

- Nenorėčiau jums prieštarauti, bet gyvenimiška patirtis išmokė mane abejoti tokio protingo šeimyninių problemų sprendimo galimybe.

- Iš esmės jūs teisus. Bet juk iš tikrųjų nei misteris Geskelas, nei misis Džeferson nėra mano šeima, tarp mūsų nėra kraujo ryšio.

- Taip, čia šioks toks skirtumas, - sutiko Harperis.

Konvėjus kantriai tęsė:

- Sutinku, kad mano sprendimas pasirodė jiems beprotiškas, tačiau aš esu absoliučiai aiškaus proto. Mažajai Rubei trūko išsilavinimo ir išsiauklėjimo, bet tai pataisomas dalykas. Po kurio laiko ji būtų galėjusi pasirodyti bet kokioje draugijoje.

- Leiskite užduoti dar vieną keblų klausimą, misteri Džefersonai, - tarė Melčetas. - Mums svarbu išsiaiškinti visas detales. Rūpindamasis merginos ateitimi, jūs tikriausiai ruošėtės aprūpinti ją ir materialiai? Tai jau įforminta dokumentuose?

- Klausimo esmė pernelyg aiški. Jūs norite sužinoti, ar Rubės mirtis galėjo būti kam nors naudinga? Ne, niekam. Formalumai dar buvo tik pradėti tvarkyti, jokių popierių aš dar nebuvau pasirašęs.

Melčetas susimąstęs pasakė:

- Ir jeigu jums būtų atsitikusi nelaimė?.. - jis klausiamai pažvelgė į Džefersoną.

Konvėjus ir šį kartą suvokė užuominą. Atsidusęs jis tarė:

- Bet kas gi gali atsitikti? Aš luošas, bet, atmetus tai, esu absoliučiai sveikas. Tiesa, gydytojai paskutiniu metu žiūri į mane kaip į gyvą lavoną ir pataria visko saugotis: emocijų, pervargimo... Dieve mano, aš gi ištvermingas kaip arklys. Žinoma, piktas likimas - tai ne išmonė, ir aš tuo, deja, įsitikinau. Šiame automobilių katastrofų amžiuje netikėta mirtis gali užklupti kiekvieną. Tenka būti apdairiam ir prieš dešimtį dienų aš sudariau naują testamentą.

- Štai kaip! - Harperis palinko į priekį.

- Po mano mirties penkiasdešimt tūkstančių svarų turėjo būti padėti į banką mis Kin vardu. Iki pilnametystės jai būtų išmokami procentai, o po to kapitalas pereitų visiškon jos nuosavybėn.

Policijos viršininkas ir konsteblis nustebę susižvalgė.

- Bet juk tai didžiulė suma!

- Sutinku.

- Ir jūs nusprendėte palikti šitą turtą merginai, su kuria susipažinote vos prieš mėnesį?

Mėlynos Džefersono akys patamsėjo nuo rūstybės.

- Nejaugi reikia kartoti vieną ir tą patį? Aš neturiu artimųjų. Jokių sūnėnų, jokių pusbrolių. Užuot palikęs viską kokiai nors labdaros draugijai, aš nusprendžiau savo turtą paskirti man mielam žmo-

gui. Prisiminkite pasaką apie Pelenę, kuri per vieną naktį pavirsta princese! - jis šyptelėjo. - Tiktai vietoj krikšto motinos fėjos šiuo atveju būtų krikšto tėvas. Tai mano pinigai, aš juos uždirbau.

- Jūs testamente padarėte ir kitokių nurodymų? - paklausė Melčetas.

- Žinoma. Tam tikrą sumą aš palieku Edvardui, savo kamerdineriui. O likutis po lygiai padalinamas Markui ir Adei.

- Atleiskite, o kokio dydžio tas likutis?

- Nelabai didelis. Man sunku pasakyti tiksliai skaičius: akcijų kursas visą laiką svyruoja. Aš manau, kad, atmetus mokesčius už paveldėjimą bei kitas išlaidas, tai sudarytų apie dešimt tūkstančių svarų.

- Aišku.

- Bet aš visiškai niekam neatimu palikimo! Aš juk sakiau jums, kad padalinau savo turtą vaikams, o pats tenkinausi kuklia suma. Po tos baisios katastrofos, norėdamas užsimiršti ir kuo nors save užimti, aš leidausi į finansines operacijas. Mano namuose Londone miegamasis ir kabinetas yra sujungti specialiu telefonu, aš dirbau ištisas paras! Tai teikė pasitikėjimo savimi, darė įspūdį, jog luošumas neišmetė manęs iš balno, jog aš dar priešinuosi... - jo balsas skambėjo vis tyliau, tarsi jis būtų pamažu grimzdęs į save, užmiršęs apie klausytojus. - Ir ką gi? Kažkokios likimo ironijos dėka man viskas sekėsi. Ką tik aš bepaliesdavau, viskas pavirsdavo auksu! Galbūt likimas nusprendė nors iš dalies atlyginti man padarytą skriaudą? - išraiškingas jo veidas negalėjo paslėpti gilios kančios. Tik su vargu jis prisivertė nusišypsoti. - Dabar jūs žinote, kad pinigai, kuriuos aš paskyriau Rubei, buvo mano. Aš ramia sąžine galėjau daryti su jais, ką norėjau.

Melčetas skubiai įsiterpė:

- Brangusis sere, mes juk to ir neneigiame.

- Dėkoju. Bet leiskite dabar ir man užduoti keletą klausimų. Aš noriu smulkiau sužinoti apie šią siaubingą istoriją. Kol kas mano žinios apsiriboja tuo, kad vargšę mažylę rado pasmaugtą kažkokiame name už trisdešimties kilometrų nuo čia.

- Visiškai teisingai. Gosingtono pilyje.

Džefersonas suraukė kaktą.

- Gosingtonas? Tai...

- Pulkininko Bentrio namai.

- Bentrio? Artūro Bentrio? Bet aš juk pažįstu juos! Mes susibičiuliavome užsienyje prieš daugelį metų. Niekada nemaniau, jog jie gyvena kaimynystėje. Tai bent istorija!

Policijos viršininkas paskubomis įsiterpė:

- Argi jūs nematėte jo? Praėjusį antradienį jis vakarieniavo "Madžestike".

- Antradienį?.. Ne, mes vėlai grįžome tą vakarą. Važiavome apžiūrėti Harden Hido ir pavakarieniavome pakeliui.

- Rubė Kin neminėjo Bentrio pavardės? - paklausė Melčetas.

- Niekada. Kažin ar apskritai ji buvo su juo pažįstama. Jos pažįstamų būrį daugiausia sudarė žmonės iš teatro pasaulio, - Džefersonas patylėjo. - O ką sako pats Bentris dėl viso šito?

- Visiškai suglumęs! Vakar vakare jis buvo išvykęs į konservatorių susirinkimą, o lavonas buvo aptiktas tik iš ryto. Jis tvirtina, jog niekada nėra matęs šios merginos gyvos.

- Fantastiška, - sumurmėjo Džefersonas.

Harperis delikačiai kostelėjo.

- Jūs neįtariate, kas galėtų būti nusikaltėlis?

- Ne! - venos ant jo kaklo išsipūtė. - Visa tai taip nežmoniška, neįtikėtina. Sunku patikėti šio įvykio realumu.

- Gal kas nors iš jos senų draugužių? Koks nors vyriškis, kurį ji pažinojo anksčiau, kuris ją persekiojo ir jai grasino?

- Na, ką jūs, nieko panašaus. Ji būtų man pasipasakojusi. Ji niekada nebuvo įsivėlusi į jokį romaną. Tai jos pačios žodžiai.

Harperis pagalvojo: "Ji galėjo juos pasakyti, bet ar jie atitiko tikrovę?"

- Kaip ten bebūtų, Džozė būtų ką nors žinojusi apie tokį paslaptingą persekiotoją, - paniuręs pridūrė Konvėjus. - Ką gi ji sako?

- Ji nemano, kad taip galėjo būti.

Džefersonas įtemptai mąstė.

- Aš vis labiau linkstu prie minties apie maniaką... Labai mažai logikos tėra tame įsilaužime su savo auka į svetimą namą. Juk yra nenormalių žmonių, kurie vilioja mergaites, netgi vaikus, ketindami negailestingai juos nužudyti.

- Taip, yra tokių, tačiau mes su tokiais atvejais dar nesusidūrėme, - pastebėjo Harperis.

- Aš mintyse peržvelgiau visus vyrus, kuriuos tik kada nors regėjau greta Rubės, - tęsė Džefersonas. - Tuos, kurie buvo apsistoję viešbutyje arba atvykdavo trumpam pasilinksminti, su kuriais ji šoko. Visi jie atrodo nekaltai. O labai artimai ji nedraugavo su niekuo.

Harperis klausėsi su nesutrikdoma išraiška. Džefersonas nepastebėjo akimirką jo akyse žybtelėjusio ironiško žiburėlio. Policijos viršininkas pagalvojo: "O vis dėlto ji galėjo turėti tokį draugužį!" Tačiau nutylėjo. Vyriausias konsteblis davė ženklą savo palydovams ir pakilo.

- Ačiū, misteri Džefersonai. Tai kol kas viskas, kas mus domina.

- Jūs informuosite mane apie tyrimo eigą?

- Savaime suprantama. Mes su jumis dar pasimatysime.

Kai policininkai išėjo, Džefersonas bejėgiškai atsišliejo į savo krėslo atkaltę. Jo vokai nusileido ir paslėpė ryškų akių mėlį. Jis jautėsi iškankintas. Ir tik po minutėlės pakvietė:

- Edvardai!

Iš gretimo kambario tuojau pasirodė tarnas. Edvardas pažinojo savo šeimininką geriau už kitus. Visi žavėjosi jo savitvarda, o Edvardas regėjo ir silpnumo minutes, kuomet Džefersonas jausdavosi esąs palaužtas ir bejėgis, neregintis tolesnės gyvenimo prasmės.

- Jūs mane kvietėte, sere?

- Taip, Edvardai. Aš noriu tučtuojau pasiųsti jus į Merbern Ebesą pas misterį Henrį Kliteringą. Paprašykite, kad jis šiandien atvažiuotų. Tai labai svarbus reikalas.

19

Išėjęs iš Džefersono, Harperis tarė:

- Negaliu pasakyti, kur tai mus nuves, bet žmogžudystės motyvas atsirado.

- Hm... penkiasdešimt tūkstančių svarų, ar ne?

- Būtent. Žudoma ir dėl mažesnio laimikio.

- Ko gero. Nors... - Melčetas nebaigė frazės, tačiau Harperis suvokė jo minčių tėkmę.

- Jūs abejojate, kad šiuo atveju galėjo būti taip. Aš, ko gero, taip pat. Bet negalima atmesti nė vienos galimybės.

- Sutinku.

- Jeigu Džefersonas teisus ir Geskelas bei mis Džeferson patys gauna solidžias pajamas, tai kažin ar jie bus įsipainioję į nusikaltimą.

- Logiška. Tačiau visiškai nepakenks smulkiau išsiaiškinti jų finansinę padėtį. Turiu pripažinti, Geskelas man nelabai patinka. Jis man daro neprincipingo ir slepiančio savo mintis žmogaus įspūdį. Nors to, žinoma, nepakanka, kad būtų galima įtarti jį žmogžudyste.

- Asmeniškai aš jų kaltumu netikiu. Be to, jei remsimės Džozės parodymais, neįžvelgiu galimybės, kaip jie galėjo tai padaryti. Abu jie sėdėjo prie kortų stalo nuo pusės vienuoliktos ligi vidurnakčio. Ne, nusikaltėlio reikia ieškoti kur nors kitur.

- Tarp Rubės Kin gerbėjų?

- Visiškai teisingai! Koks nors silpnų nervų tipelis, atstumtas jos persikėlus į "Madžestiką"... Ką' nors suuodė apie įdukrinimą ir suvokė, kad jeigu tai įvyks, jis jokiu būdu nebegalės būti jai pora. Apakęs iš įniršio, jis ir nužudė. Paskyrė pasimatymą po vidurnakčio, bandė ją įkalbėti, jie susipyko... ir štai, pavydo priepuolio metu...

- Tarkim, jog taip ir buvo, bet kaip jie abu atsidūrė Bentrio bibliotekoje?

- Na, važinėjo automobiliu po apylinkes. Pasmaugęs Rubę, šis vaikinas prablaivėjo ir jo pirmoji mintis buvo atsikratyti lavono. Tą akimirką jie atsidūrė prie kokio nors didelio namo sodo tvoros. Jis ir pagalvojo: jeigu lavonas bus paliktas čia, tai įtarimas būtinai kris ant šios sodybos gyventojų. Jo mašinoje buvo replės, jomis jis išlaužė lango rėmą ir nuvilko savo auką ant kilimo priešais židinį. Kadangi jis pasmaugė ją, automobilyje jokių jį demaskuojančių kraujo dėmių neliko. Na ir kaip?

- Visiškai įtikinanti hipotezė, Harperi. Telieka "ieškoti vyro" - paskutiniuosius žodžius Melčetas ištarė prancūziškai, darydamas užuominą į žinomą priežodį "ieškok moters".

- Ką? Ak, taip, puiku, sere.

Harperis suprato, kad tai sąmojis, tačiau tikslios jo prasmės nesuvokė.

- A...ė-ė!.. paklausykite, ar negalėčiau jūsų sutrukdyti minutėlei?

Tai buvo Džodžas Bartletas.. Pulkininkas Melčetas nežiūrėjo į jį rimtai, be to, jam dar norėjosi kiek galima greičiau sužinoti aukos

kambaryje Sleko padarytos apžiūros rezultatus bei kambarinės parodymus. Jis gana šiurkščiai tarstelėjo:

- Na, kas dar, sere?

Jaunasis Bartletas keletą kartų atvėrė burną ir vėl susičiaupė, vaizduodamas žuvį akvariume.

- Ak, tiesa... bijau, kad tai neturės jokios reikšmės... bet, matote, aš nerandu savo automobilio.

Mikčiodamas jis keletą kartų pakartojo, kad automobilis dingo ir kad jo niekur nepavyksta surasti.

- Vadinasi, jį pavogė?

Bartletas dėkingai pažvelgė į policijos viršininką.

- Tai visai įmanoma... nors niekada negalima pasakyti tiksliai... galbūt kas nors tik pasiėmė pasivažinėti? Na, ne visam laikui... Jūs suprantate, ką aš noriu pasakyti?

- Kada jūs matėte mašiną paskutinį kartą?

- Leiskite pagalvoti. Net keista, kaip kartais būna sunku prisiminti kai kurias smulkmenas, ar ne tiesa?

Apimtas stingdančio įniršio, Melčetas atkirto:

- Ne taip jau sunku, jeigu ant pečių galva, o ne... Jūs, aš atsimenu, sakėte, jog vakar automobilis stovėjo viešbučio kieme?

Bartletas pažvalėjo.

- Tarsi ir iš tiesų... jeigu jis ten buvo.

- Ką jūs, po velnių, norite tuo pasakyti?! Juk tai jūsų paties žodžiai!

- Reikalas tas... aš taip galvojau, bet patikrinti nenuėjau. Jūs suprantate, ką aš noriu pasakyti?

Pulkininkas Melčetas nuslopino atodūsį ir ėmė maldauti sau kantrybės.

- Pamėginsime nuosekliai išsiaiškinti jūsų istoriją. Kelintą valandą jūs matėte savo mašiną? Beje, kokia jos markė?

- “Minjo 14”.

- Na ir kada jūs matėte ją paskutinį kartą?

Bartletas konvulsingai nurijo seiles, trukteldamas Adomo obuoliu.

- Garbės žodis, aš iš visų jėgų stengiuosi prisiminti. Vakar priešpiet ji dar čia buvo. Po pietų aš norėjau pasivažinėti, bet, žinote, užsnūdau po arbatos. Po to dar pažaidžiau tenisą, išsimaudžiau vo-

nioje...

- Tuomet ji dar buvo viešbučio kieme?

- Manau, kad taip... Tai yra aš buvau ją ten palikęs. Po vakarienės aš norėjau pasikviesti drauge merginą, bet man nepasisekė, ką darysi. Žodžiu, automobiliu aš taip ir nepasinaudojau.

- Bet jums atrodė, kad jis, kaip ir anksčiau, tebėra savo vietoje?

- Aš apie tai negalvojau. Jis buvo pastatytas ten, ir viskas.

- O jeigu jį būtų nuvažiavę, ar tai jums būtų kritę į akis?

Misteris Bartletas pakraipė galvą.

- Nežinau. Į kiemą nuolat įvažiuoja ir iš jo išvažiuoja įvairūs automobiliai... Pasitaiko ir "Minjon 14".

Harperis tai patvirtino. Žvilgtelėjęs pro langą, jis suskaičiavo aštuonis "Minjon 14" markės automobilius. Šis modelis tikrai populiarus.

- Argi naktį jūs laikote mašiną kieme? - paklausė Melčetas.

- Tiesą sakant, tai mane mažai jaudina. Oras kol kas šiltas. Juk kiekvienąkart įvažiuoti mašiną į garažą - tai tiek rūpesčių...

Pažvelgęs į pulkininką Melčetą, policijos viršininkas Harperis jam pasakė:

- Jums leidus, sere, aš prisijungsiu prie jūsų viršuje. Nueisiu iškviesti seržantą Higinsą, jis turi surašyti protokolą dėl misterio Bartleto mašinos dingimo..

- Eikite, Harperi.

Džordžas Bartletas burbtelėjo, tarsi teisindamasis:

- Aš maniau, jog privalau pasakyti... Niekada negali žinoti, kas pasirodys svarbu, ar ne tiesa?

20

Misteris Preskotas nebuvo ypatingai dosnus savo antrajai šokėjai: ji dirbo už valgį ir stogą virš galvos. Neaišku, kuo ją maitino, tačiau jos kambariūkštis buvo pats prasčiausias viešbutyje. Džozefina Terner ir Rubė Kin gyveno pačiame siauro ir tamsaus koridoriaus gale. Abu kambariai buvo aukšti ir pasisukę į šiaurę, uolos, prie kurios viešbutis buvo prilipęs, link. Čia buvo sustatyti jau atitarnavę savo amžių padoriuose numeriuose surenkami baldai. Masyvūs

ąžuoliniai garderobai, kai juos pakeitė madingos įmontuojamos sieninės spintos, buvo pastatyti tarnų kambariuose arba stovėjo atsarginiuose numeriuose, kurie buvo apgyvendinti tik pačio didžiausio poilsiautojų antplūdžio metu.

Melčetas ir Harperis į Rubės Kin kambarį žvelgė profesionaliu žvilgsniu: jis buvo idealus norint nepastebėtam išsmukti iš viešbučio. Tai apsunkino užduotį sužinoti, kada ir kokiomis aplinkybėmis Rubė išėjo iš "Madžestiko".

Koridorius baigėsi siaurais laiptais į pirmąjį aukštą, o iš ten perėjimu buvo galima patekti į įstiklintą terasą, dažniausiai tuščią, nes iš jos neatsiverdavo jokio gražaus vaizdo. Ši šoninė terasa susisiekė su pagrindine, esančia fasadinėje viešbučio pusėje, iš kurios vingriu takeliu buvo visiškai paprasta patekti į asfaltuotą kelią tarp uolų.

Inspektorius Slekas savo klausimais baigė nukamuoti kambarines ir toliau priekabiai tęsė Rubės kambario, kuriame niekas nebuvo pajudinta ar paliesta nuo vakar vakaro, tyrinėjimą.

Rubė prabusdavo vėlai ir keldavosi, kaip sužinojo Slekas, tik pusę vienuolikos. Paskambinus jai atnešdavo pusryčius. Konvėjus Džefersonas sukėlė aliarmą iš pat ryto ir policija suspėjo atvykti dar iki kambarių tvarkymo. Be to, tai buvo labiausiai apleistas viešbučio sektorius, kambarinė su šluota čia pasirodydavo tiktai kartą per savaitę.

- Netvarka kambaryje mums naudinga, - padarė išvadą Slekas. - Mes būtinai ką nors būtume aptikę. Jeigu būtų buvę ką aptikti!

Gleno grafystės policijos ekspertai jau buvo spėję ištirti pirštų atspaudus. Tai tebuvo Rubės, Džozės ir poros kambarinių pirštų atspaudai. Tiesa, dar buvo Reimondo Staro pirštų atspaudai, bet tai buvo galima labai paprastai paaiškinti: kai Rubė nepasirodė prieš antrąjį šokį, jis buvo čia atėjęs drauge su Džoze.

Masyvaus rašomojo stalo iš raudonmedžio stalčiai buvo užversti visokiausiu popieriniu šlamštu: laiškai, rašteliai, butų sąskaitos, teatrų programėlės, iškarpos iš laikraščių, kosmetiniai receptai iš madingų žurnalų. Slekas peržiūrėjo viską ir nepastebėjo nieko įtartino. Dauguma laiškų buvo pasirašyta kažkokios Lilės - tikriausiai draugužės iš Šokių rūmų laikų. Ji perpasakojo visokiausias nereikšmingas buitines smulkmenas, taip pat ir tai, kad visi gailisi, jog

Rubė išvažiavo. Ypač dažnai apie ją teiraudavęsis misteris Findeisonas, jis, atrodo, dėl Rubės išvykimo buvo labai nuliūdęs. Jaunasis Regas pradėjęs suktis apie Mei Barni, bet taip pat teiravęsis apie Rubę. Gyvenimas einąs, kaip ir seniau. Senis Grouzeris, kaip ir anksčiau, nuožmiai siautėja. Jis atleido Adą vien tik dėl to, jog toji ėmė susitikinėti su vaikinu...

Slekas kruopščiai persirašė visas pavardes iš Lilės laiškų ir pagalvojo, jog apklausiant Šokių rūmų personalą apie kiekvieną jų reikės surinkti duomenis.

Daugiau Rubės kambaryje nieko įdomaus jis neaptiko. Kambario viduryje stovėjo krėslas, per kurį permesta kabojo lengva rožinė suknelė. Ją Rubė buvo apsivilkusi vakaro pradžioje. Ant grindų - pora atsainiai numestų balinių aukštakulnių batelių ir perregimos kojinės; vienos iš jų buvo nubėgusi akis. Melčetas iš karto prisiminė, jog nužudytoji buvo be kojinių. Slekas sužinojo: taupumo sumetimais Rubė kojines mūvėjo tik šokdama.

Pro atvertas garderobo duris buvo matyti keletas ryškių vakarinių suknelių ir įvairiaspalvių balinių batelių eilė. Pintame krepšyje - keleto nešvarių skalbinių, o šiukšlių dėžėje - popierinės servetėlės grimui nuimti, vatos gniužulėliai su lūpų dažų pėdsakais, nagų nuokarpos - žodžiu, nieko ypatingo.

Atrodė, jog atkurti faktus galima be vargo: Rubė greitai persirengė ir skubiai išėjo... Kur? Kodėl?

Džozefina Terner, kuri geriau už kitus galėjo žinoti pusseserės įpročius, šį kartą nieko vertingo nepranešė. Inspektoriui Slekui tai pasirodė keista.

- Jeigu ta istorija apie įdukrinimą neišgalvota, - kalbėjo jis pulkininkui Melčetui, - tai Džozė jai galėjo duoti tik vieną patarimą: visiškai nutraukti ankstesnius ryšius ir pamiršti pažįstamus iš Šokių rūmų. Juk kuo galėjo Rubė užkariauti seno luošio širdį? Nekalta išvaizda, vaikišku veideliu ir naiviomis manieromis. Tarkim, kad merginos išvaizda buvo apgaulinga, kad iš tikrųjų ji buvo sumani intrigantė ir kad ji turėjo meilės ryšių. Natūralu, kad ji iš visų jėgų stengtųsi paslėpti juos ne tik nuo misterio Džefersono, bet net ir nuo Džozės. Kam gadinti tą svaiginančią ateitį, kuri sušvito jai prieš akis. Tačiau jaunutės merginos dažnai pakliūna labai nedorų jaunuolių įtakon. Ar galime mes garantuoti, kad Rubė turėjo tik vieną gerbėją

ir kad kaip tik jis tapo jos žudiku?

- Galimas dalykas, jūs teisus, Slekai, - pasakė pulkininkas Melčetas, nerodydamas savo nepasitenkinimo pernelyg jau logiškomis inspektoriaus išvadomis. - Jeigu tai tiesa, belieka kaip galima greičiau išsiaiškinti, kas gi tas niekšas.

- Pasitikėkite manimi, sere, - pasitikinčiai atsiliepė Slekas. - Aš gerokai pakratysiu tą mergytę iš Šokių rūmų ir teisybė kaipmat išplauks į paviršių!

Pulkininkas Melčetas nebuvo toks optimistas ir pagyrūniškas Sleko atkaklumas jį šiek tiek erzino.

- Drįstu jums patarti, sere, jog reikia taip pat pasidomėti ir tuo apmokamu šokėju bei teniso treneriu. Jis praleido daug laiko su Rube ir, galimas dalykas, yra pastabesnis už Džozę. Ji galėjo jam netgi išsipasakoti.

- Tik įsivaizduokite, mes su Harperiu priėjome lygiai tokią pačią išvadą.

- Puiku, sere! O iš kambarinių nieko nepavyko išspausti, nors aš ir labai stengiausi. Jos į abi pusseseres žiūrėjo iš aukšto, aptarnavo jas nenoromis, visais būdais stengėsi nuo šių pareigų išsisukti. Viena iš kambarinių probėgšmom užsuko į šį kambarį apie septintą vakaro vien tik dėl to, kad užtrauktų užuolaidas ir paklotų lovą. Beje, šalia yra ir vonios kambarys. Nenorite žvilgtelėti?

Vonios kambarys buvo tarp Rubės ir Džozės miegamųjų. Džozės kambarys buvo erdvesnis. Vonios kambario apžiūra nedavė jokių rezultatų. Pulkininkas Melčetas naiviai nusistebėjo, kiek daug visokiausių gudrybių prisireikia moteriai, kad padailintų savo išvaizdą: ištisos eilės indelių su dieniniais, naktiniais, drėkinančiais, kosmetikai nuimti skirtais kremais, dėžutės su įvairių atspalvių pudra, lūpų dažų įdėklai, blakstienų tušas, vokų šešėliai, ne mažiau kaip tuzinas flakonų su odą valančiais ar tonizuojančiais losjonais, įvairiaspalvio nagų lako buteliukai, popierinės servetėlės veidui, pūkučiai - na, na!

- Nejaugi jos visu tuo ir naudojasi? - burbtelėjo jis.

Visažinis Slekas tuoj pat įsiterpė:

- Paprastai, sere, moterys naudojasi pora šešėlių vokams atspalvių: vienas šviesesnis - dieninis, kitas, vakarinis, - ryškesnis. Spalva pagal skonį, kokia kuriai tinka. Bet aktorėms ir šokėjoms

dažnai tenka keisti veido stilių. Vienas grimas skirtas tango, visai kitas senoviniam šokiui su krinolinais. Arba, sakysim, tiems dabartiniams apačių šokiams. O dar yra ir įprasti šiuolaikiniai šokiai. Kosmetika papildo aprangą.

- Dieve mano! - šūktelėjo pulkininkas. - Kiek pinigų turėtų susišluoti farmacininkai ir kosmetikos fabrikų savininkai! Tikriausiai ištisus lobius?

- Pinigėliai pas juos plaukte plaukia, - sutiko Slekas. - Tiesa, didesnioji jų dalis panaudojama reklamai.

Melčetui teko netgi šiek tiek prisiversti, kad nutrauktų šią seną kaip pasaulis, tačiau tebejaudinančią moteriškų gudrybių, skirtų savo grožiui paryškinti, temą.

- Ką gi... pasišnekučiuosime su šokėju. Tai užduotis jums, Harperi.

- Kaip pageidausite, sere.

Leisdamasis laiptais, Harperis paklausė:

- O ką jūs manote apie Bartleto istoriją?

- Dėl mašinos? Manau, kad tuo keistuoliu irgi reikia pasidomėti. Jo pasakojime yra kažkas įtartino. O jeigu jis vakare vis dėlto buvo išsivežęs Rubę? Kas žino?..

21

Policijos viršininkas Harperis buvo sugyvenamas, gerai išauklėtas žmogus. Jis nevengė painių, sunkių bylų ir, nors nuoširdžiai vertino aukštą pulkininko Melčeto profesionalumą, apsidžiaugė galimybe atlikti eilinę apklausą savarankiškai. Jo metodas rėmėsi tuo, kad tikslo siekti reikia palaipsniui ir nuosekliai. Geranoriškas pokalbis nė kiek neįgąsdindavo tų, kuriuos jis apklausdavo, ir kitą kartą jie jausdavosi nesukaustyti bei ramūs. Harperis iš matymo pažinojo vikrų įdegusį gražuolį su akinančia šypsena - Reimondą Starą. Juodaplaukis, lieknas, santūrūs išraiškingi gestai, džentelmeno manieros - o, žinoma, jis naudojosi visuotiniu palankumu!

- Aš labai nuliūdęs, pone policijos viršininke, kad tiek mažai galiu jums padėti. Žinoma, Rubę aš pažinojau, ji čia dirbo daugiau kaip mėnesį. Mes kasdien repetuodavome savo numerius. Bet tai, ko gero, ir viskas, ką galiu pasakyti apie ją. Puiki mergina, tačiau

tikra naivuolė.

- Mus domina jos aplinka. Pirmiausia, bičiuliai vyrai.

- Kuo puikiausiai suprantu. Bet man žinoma tik tai, kas visiems krito į akis: daugelis bandė jai meilintis. Tiesa, nesėkmingai. Jos nuolatinė draugija buvo Džefersonų šeima.

- Ak, taip, Džefersonų šeima...

Policininkas patylėjo ir įdėmiai pažvelgė į jaunuolį.

- Na, o kaip jūs žiūrėjote į tuos fejeriškus planus?

Reimondas Staras, nė kiek nesutrikęs, paklausė:

- Atleiskite, į kokius planus?

- Kaip? Argi jūs nežinojote, kad misteris Džefersonas jau buvo pradėjęs rūpintis Rubės Kin įdukrinimo įteisinimu?

Priblokštas naujienos, "Madžestiko" šokėjas nejučia švilptelėjo.

- Na ir gudri mergiotė! O pats misteris ... žilė galvon, velnias!..

- Vadinasi, jums būtent taip viskas atrodo?

- O kaipgi kitaip? Jeigu kalba sukosi tik apie įdukrinimą, jis būtų galėjęs susirasti ką nors iš savo aplinkos.

- Vadinasi, Rubė neprasitarė jums nė žodeliu?

- Ne. Aš pastebėjau, kad paskutiniuoju metu ji tiesiog švyti, bet visiškai neįtariau apie priežastį.

- O Džozė žinojo?

- Atrodytų keista, jeigu ji nebūtų žinojusi! Nenustebčiau, jeigu visa ta įdukrinimo istorija jos darbas. Džozė nekvaila, ji turi galvą ant pečių.

Harperis mielai jam pritarė. Džozė atvedė Rubę į "Madžestiką" ir tikriausiai skatino savo pusseserės draugystę su misteriu Džefersonu. Tad nenuostabu, jog ji persigando pamačiusi, kaip susijaudino misteris Džefersonas, kai Rubė nepasirodė būtinam šokiui. Visos jos pastangos galėjo nueiti vėjais!

- Kaip jums atrodo, ar Rubė mokėjo saugoti paslaptis?

- Kaip ir mes visi, kai tai būtina. Apie savo asmeninius reikalus ji verčiau patylėdavo.

- Ir nė karto neprasitarė apie seną pažįstamą, kuris atvyko čia specialiai dėl jos? Dėl kurio ji galėjo turėti nemalonumų?

- Suprantu, ką jūs turite omenyje. Bet meilės ryšių ji neturėjo, bent jau pati taip sakė.

- Dėkoju. O dabar ar jūs negalėtumėte man paeiliui nupasakoti

to vakaro įvykius taip, kaip jums jie atrodė?

- Mielai. Mūsų pirmasis šokis su Rube baigėsi pusę vienuoliktos.

- Kas nors jos elgesyje jums krito į akis?

Reimondas sąžiningai pabandė pasikapstyti atmintyje.

- Ne, tikriausiai nieko ypatingo. Aš turėjau šokti su kitomis partnerėmis ir temačiau tik, kaip Rubė išėjo iš salės. Po pusantros valandos ji dar nebuvo grįžusi. Mane tai suerzino ir aš pasukau prie Džozės, kuri kartu su Džefersonais lošė bridžą. Pasirodė, kad ji taip pat nieko nežino. Atsimenu, kaip ji susirūpinusi žvilgtelėjo į Džefersoną. Teko paprašyti dirigento pakartoti fokstrotą, o aš pats nuėjau paskambinti į Rubės kambarį. Nesulaukęs nieko atsakant, vėl grįžau pas Džozę. Ji pasakė, kad Rubė tikriausiai užsnūdo. Žinoma, visa tai buvo pasakyta siekiant nuraminti misterį Džefersoną. Mes užlipome į viršų...

- Minutėlę, misteri Starai. O ką pasakė Džozė, kai jūs likote be pašalinių?

- Ji įsiutusi kartojo: "Kokia nelemta kvailė! Kiek gali taip tęstis? Ji paprasčiausiai pražus. Su kuo ji, gal jūs žinote?" Atsakiau, jog nežinau. Aš tik mačiau, kad Rubė šoko su Bartletu. Džozė papurtė galvą: "Aišku, ji ne su juo. Bet su kuo gi? Gal su tuo iš kino studijos, kaip jūs manote?"

- Su kuo iš kino studijos? - gyvai nutraukė jį Harperis.

- Nežinau aš jo vardo. Jis negyveno viešbutyje. Toks ekstravagantiškas tipas ilgais plaukais, panašus į aktorių. Rubės žodžiais tariant, kažkuo toje studijoje užsiiminėja. Porą kartų buvo atvažiavęs pavakarieniauti ir šoko su ja. Nemanau, kad tai būtų artima pažintis. Aš netgi nustebau, kai Džozė apie jį užsiminė. Tuo labiau, kad tą vakarą aš jo viešbutyje nemačiau. Džozė, apimta nevilties, kartojo: "Ji su kažkuo išėjo. Na ir kaip man paaiškinti jos nebuvimą Džefersonams?" Aš vėl nustebau: "O koks Džefersonų reikalas?" Bet ji vis tęsė savo: niekada neatleisianti Rubei, jeigu ta dėl savo kvailumo sugadins visą reikalą! Kai mes įėjome į Rubės kambarį, jis buvo tuščias, bet matėsi, kad ji buvo ten užsukusi: vakarinė suknelė, su kuria ji šoko, gulėjo ant krėslo. Džozė metėsi prie garderobo: ir tuoj pat išsiaiškino, kad Rubė apsivilko seną baltą suknelę, nors mūsų ispaniškąjį šokį ji turėjo šokti su juodąja aksomine. Aš ėmiau ne

juokais pykti: Rubė aplaidžiai žiūri į darbą ir stato mane į kvailą padėtį! Džozė pasakė, kad svarbiausia yra neišvesti iš kantrybės Preskoto, ir nubėgo persirengti. Mes nusileidome į salę kartu ir lėtu tempu sušokome ispanišką tango, be jokių ypatingų įmantrių pa, kad nebūtų pernelyg sunku Džozei, kadangi jai tebeskaudėjo koją. Džozė laikėsi šauniai, nors ir nemažai jai teko iškentėti. Po to ji paprašė manęs prieiti prie Džefersonų ir apsimesti, tarsi nieko ypatingo nebūtų atsitikę. Aš jaučiau, kad ji susirūpinusi, ir mielai jai padėjau.

Harperis maloniai linktelėjo jaunuoliui:

- Nuoširdžiai jums dėkingas, misteri Starai!

O pats pagalvojo: "Ir nenorėdamas įpulsi į paniką, kai reikalas sukasi apie penkiasdešimt tūkstančių svarų!" Jis nulydėjo žvilgsniu Reimondą, kuris elastingu žingsniu bėgo laiptais žemyn, pakeliui sugriebęs teniso raketę ir kamuoliukus. Korto link jis ėjo jau su misis Džeferson, kuri taip pat mosikavo rakete.

- Atleiskite, sere! - uždusęs tarė Harperiui seržantas Higinsas.

Įsigilinęs į savo stebėjimus, Harperis iš netikėtumo krūptelėjo.

- Jums ką tik skambino iš policijos nuovados, sere! Kažkoks fermeris buvo atėjęs pasakyti, kad anksti ryte pastebėjo šalia karjero didelę liepsną. Prieš pusvalandį ten rasti sudegusio automobilio griaučiai. Maždaug už trijų kilometrų nuo čia. Tarp nuolaužų - apanglėjęs lavonas.

Raudonis užliejo Harperio veidą ligi pat plaukų šaknų.

- Kas gi vyksta Glenširo grafystėje?! - sušuko jis. - Nusikaltimų epidemija, ar ką? Mašinos numerį pavyko nustatyti?

- Ne, sere. Bet išsiaiškinsime pagal fabriko numerį ant motoro. O automobilio markė greičiausiai "Minjon 14".

22

Atrodė, kas seras Kliteringas "Madžestiko" viešbučio vestibiuliu žengia susikaupęs ir paniręs į savo paties mintis, mažai tekreipdamas dėmesio į aplinkinius, tačiau jo išlavinta pasąmonė fiksavo visas detales, kurios prireikus tuoj pat vėl iškiltų atmintyje. Kildamas paradiniais laiptais į Konvėjaus Džefersono apartamentus, jis suko galvą, kodėl jį taip skubiai iškvietė. Be rimtos priežasties Džefersonas jo nebūtų trukdęs. Vadinasi, atsitiko kažkas ne-

paprasto.

Vos pasisveikinus, Konvėjus tarė savo draugui:

- Kaip aš džiaugiuosi, kad jūs čia... Edvardai, atneškite mums ko nors stiprėlesnio... Sėskitės, bičiuli. Ar jūs jau žinote, kas įvyko? Nejaugi rytiniuose laikraščiuose vis dar nieko nėra?

Seras Henris papurtė galvą ir smalsiai paklausė:

- O kas gi atsitiko?

- Kalba suksis apie nusikaltimą. Į tą įvykį pasirodėme esą įpainioti ir aš, ir mūsų draugai Bentriai.

- Artūras ir Dolė Bentriai?! - serui Henriui tiesiog užėmė kvapą.

- Taip. Jų namuose rastas lavonas, - ir Konvėjus Džefersonas be nereikalingų smulkmenų trumpai ir aiškiai viską papasakojo.

Henris Kliteringas įdėmiai klausėsi, nė sykio nepertraukdamas draugo. Jie abu mokėjo iš karto suvokti reikalo esmę. Per tarnybos Skotland Jarde metus seras Henris sugebėjo įgyti sumanaus ir įžvalgaus žmogaus reputaciją.

- Keistas atsitikimas, - pastebėjo jis, išklausęs viską ligi galo. - Ir koks, jūsų nuomone, Bentrių vaidmuo?

- Matote, tai mane ir slegia! Tikriausiai vienintelė juos dabar užgriuvusių nemalonumų priežastis - pažintis su manimi. Jie tvirtina, kad nė vienas iš jų akyse nėra matęs nelaimingosios merginos. Tikriausiai Rubę įviliojo į pasalą ir, norėdami supainioti pėdsakus, kūną numetė pas Bentrius. Kaip jūs į visa tai žiūrite?

- Toks paaiškinimas mažai įtikinantis.

- Bet juk jis panašus į tiesą?

- Tik iš dalies. O ko jūs iš manęs norite, Konvėjau?

Šis prakalbo su slepiamu sielvartu:

- Aš luošys ir nuo savo nelaimės niekur negaliu pabėgti. Mano judėjimo laisvė ribota. Aš negaliu, kaip norėčiau, apklausti kai kuriuos žmones, žodžiu, atlikti savo tyrimą. Man tenka pasitenkinti tais trupiniais, kuriuos teiksis pranešti policija. Beje, ar jūs pažįstamas su pulkininku Melčetu, vyriausiuoju Redfordo grafystės konstebliu?

- Taip, anksčiau mums tekdavo susidurti gana dažnai.

Ir šią akimirką įsijungė sero Henrio atmintis. Eidamas vestibiuliu, jis probėgšmom joje užfiksavo senos, kukliai ir labai tiesiai nuošalėje sėdinčios damos pavidalą. Kaip tik Melčetas supažindino juos paskutiniuoju jų susitikimo metu.

- Brangusis Konvėjau, jūs norite, kad aš imčiausi seklio mėgėjo vaidmens? Tai man visiškai nepriimtina.

- Bet juk jūs ne mėgėjas! - paprieštaravo Džefersonas.

- Tačiau ir ne oficialus asmuo. Nuo pat tos akimirkos, kai atsistatydinau.

- Man atrodo, tai tik supaprastina visą reikalą, - pasakė Džefersonas.

- Bet ko konkrečiai jūs norite, Konvėjau? Surasti žudiką?

- Žinoma!

- Ar turite kokių nors įtarimų?

- Jokių.

Truputį patylėjęs, seras Henris tarė:

- Jums tai pasirodys labai keista, bet ten, apačioje, vestibiulyje, sėdi tokia persona, kuriai daug geriau už mane sekasi rasti panašių supainiotų istorijų sprendimus. Be to, visos aplinkinių gyventojų intymios paslaptys jai kaip ant delno!

- Jūs, suprantama, juokaujate?

- Aš kartoju: vestibiulyje, prie trečiosios kolonos iš kairės kuklutėliai sėdi pačios taikiausios ir neišraiškingiausios išvaizdos sena ponia. Bet jos guvus protas sugeba prasiskverbti ligi pačių žmogaus sielos gelmių. Be to, ji visada lieka rami ir geraširdė, ją vadina mis Marpl, ji gyvena Sent Meri Mido kaimelyje, vos už trejeto mylių nuo Gosingtono. Tai Bentrių bičiulė. O detektyviniuose reikaluose jai galima duoti šimto taškų išankstinę persvarą palyginus su bet kokiu geriausiu sekliu!

Pakėlęs antakius, Džefersonas keletą akimirkų tyrinėjo savo pašnekovo veido išraišką.

- Kodėl jūs sumanėte sukti man galvą?

- Jokiu būdu, Konvėjau! Jūs prisimenate Melčetą. Paskutinį kartą aš su juo mačiausi dėl vienos su provincialia drama susijusios istorijos. Nuskendo mergina. Bet policija netikėjo jos savižudybe, manydama, jog tai nusikaltimas, o nusikaltėlis jos rankose. Tuomet ir pasirodė pas mane labai susijaudinusi pagyvenusi ledi, norėdama išdėstyti savo samprotavimus. Ji buvo įsitikinusi, kad ruošiamasi pakarti nekaltą žmogų. Įrodymų ji neturėjo. Tačiau jinai žinojo, kas tikrasis žudikas ir padavė man lapelį su jo pavarde. Tad štai, mielasis Džefersonai, ji pasirodė teisi!

Konvėjus prisivertė šyptelėti:

- Moteriška intuicija, ne daugiau.

- Visiškai ne. Senoji ledi paaiškino, kad ji turinti savo metodą. Jo dėka jai ir pavyksta gauti ypatingus duomenis.

- Ką jūs turėjote omenyje?

- Tai terminas iš profesinio žargono, bičiuli. Pavyzdžiui, kai įvykdomas apiplėšimas, policija gana lengvai nusprendžia, kas jo autorius. Kiekvienas piktadarys turi savo braižą. O mis Marpl - atrodo, aš jums minėjau jos vardą? - remdamasi savo stebint kaimo gyvenimą įgyta patirtimi, ieško psichologinių paralelių, kurios, tiesa, kartais atrodo gana naiviai.

Džefersono skepticizmas nemažėjo:

- Ir kokias gi paraleles, susijusias su merginos iš artistinės aplinkos nužudymu, ji galės rasti?

Seras Henris tvirtai laikėsi savo:

- Ji gali pateikti mums naujų idėjų. Esu tuo įsitikinęs!

23

Mis Marpl nukaito iš pasitenkinimo, kai priartėjęs seras Henris maloniai ją pasveikino.

- O, seras Henris! Kaip nuostabu, kad aš sutikau jus čia.

Jis galantiškai atsiliepė:

- Kiekvienas susitikimas su jumis man yra malonus ir žada sėkmę!

Susikuklinusi ji nuleido akis.

- Jūs be galo geras.

Jūs apsistojote šiame viešbutyje, mis Marpl?

- Taip, mes nusprendėme šiek tiek laiko praleisti čia.

- Atleiskite, kas tokie "mes"?

- Misis Bentri ir aš, - ji reikšmingai pažvelgė į serą Henrį. - Aš matau, kad jūs jau žinote. Siaubinga, ar ne tiesa?

- O ko čia prireikė Dolei? Jos vyras taip pat atvažiuos?

- Nemanau. Jų pažiūros į tuos pačius įvykius labai skirtingos. Ištikus kokiam nors nemalonumui, vargšas pulkininkas užsidaro savo kabinete arba išvyksta į kokią nuošalią fermą. Maždaug kaip vėžlys, kuris įtraukia galvą po šarvais. Na, o Dolė - tai visiškai kitas

reikalas.

- Esu įsitikinęs, kad ji mėgaujasi aštriais įspūdžiais, stengdamasi iš šios istorijos išspausti viską, kas tik įmanoma, ar ne tiesa? - seras Henris gana gerai pažinojo jų bendrą pažįstamą.

- Ak... žinote... vargšelė...

- Vadinasi, ji atsitempė jus čionai, kad jūs, kaip fokusininkas iš po skrybėlės, ištrauktumėte triušį?

Mis Marpl nesutrikdomu tonu paaiškino:

- Dolė pagalvojo, kad aplinkos pakeitimas jai padės. Ji nenorėjo likti Gosingtone.

Tačiau susidūrusi su besijuokiančiu sero Henrio žvilgsniu sumirksėjo blakstienomis ir pridūrė:

- Ko gero, jūs įspėjote teisingai. Tik aš niekuo nesugebėjau būti jai naudinga.

- Nejaugi jūs taip ir neatradote jokios analogijos su kokiais nors kaimo gyvenimo įvykiais?

- Aš tiek mažai žinau apie šią istoriją...

- Šiuo klausimu aš galėsiu jums padėti. Tuo labiau, kad trokštu jūsų patarimo, mis Marpl.

Ir jis, nieko nepraleisdamas, išdėstė jai visus faktus. Mis Marpl atidžiai klausėsi.

- Vargšas misteris Džefersonas! - atsiduso ji. - Kokia liūdna istorija apie tą lėktuvo katastrofą. Liko visai vienas ir dar negalintis judėti invalidas. Jam būtų buvę lengviau žūti drauge su visais.

- Gali būti. Mes, jo draugai, labai gerbiame jį už šitą vyriškumą, su kuriuo jis pakelia savo nelaimę.

- Taip, jis vertas ne tik užuojautos, bet ir pagarbos.

- Per visą šį laiką jis pasidavė tik vienai silpnybei: netikėtai ir karštai prisirišo prie tos jaunosios šokėjos. Tikriausiai ji buvo nuostabi mergina, jeigu sugebėjo sukelti tokius jausmus!

- O, tai visiškai nebūtina, - paprieštaravo mis Marpl. - Nemanau, kad jos privalumai čia suvaidino kokį nors vaidmenį.

Seras Henris audringai protestavo:

- Bet juk jūs nelaikote sero Henrio banaliu seladonu?

- Ak, ne, ne! - sodriai nuraudusi šūktelėjo ši pagyvenusi netekėjusi dama. - Nė akimirkos taip negalvojau. Aš paprasčiausiai nevykusiai pasakiau. Aš tenorėjau pasakyti, kad jį nesąmoningai pa-

traukė kokia nors jauna būtybė, kuri galėtų bent iš dalies pakeisti jam dukrą. O šokėjai atsivėrė neregėtos galimybės. Štai ji ir užsikabino už jų. Jūs palaikysite mane pernelyg įtaria, bet aš regėjau daugybę panašių atvejų. Štai, pavyzdžiui, jaunoji misterio Harbotlo tarnaitė... Eilinė mergina, tiesa, ramaus charakterio ir neblogai išauklėta. Seserį, kuri rūpinosi to seno viengungio ūkiu, iškvietė kažkur slaugyti susirgusio giminaičio. Grįžusi tarnaitės elgesyje ji pastebėjo stulbinančias permainas: ši, plepėdama bei nerūpestingai kvatodama, sėdinėjo svetainėje. Ji buvo be kyko, be prijuostės. Mis Harbotl pabandė ją įspėti, tačiau, užuot atsiprašiusi, ši prikalbėjo jai įžūlybių. O brolis galutinai pritrenkė ją, pareiškęs, jog perrašė savo testamentą tos merginos naudai. Įsivaizduojate, koks kilo skandalas? Vargšei mis Harbotl teko palikti namus ir išsinuomoti mažutėlytį butelį Istborne. Žmonės, žinoma, kalbėjo visaip. Bet aš manau, kad nieko ten nebuvo. Paprasčiausiai senąjį džentelmeną džiugino dailios, gyvenimo džiaugsmu trykštančios jaunos merginos draugija ir jis pasirinko ją, užuot pasirinkęs seserį, kuri despotiškai valdė visus namus, be to, amžinai niurzgėjo.

Šiek tiek pagalvojusi, mis Marpl gyvai pratęsė:

- Pas mus dar yra toks vaistininkas misteris Bedžeris. Jis skyrė pernelyg daug dėmesio jaunutei pardavėjai iš parfumerijos skyriaus. Jis netgi įkalbinėjo savo žmoną paimti ją į namus, sakė, jog ji esanti jų tolima giminaitė. Bet misis Bedžer į tai pažvelgė visai kitaip.

Seras Henris taikingai pastebėjo:

- Na, jeigu ta pardavėja priklausė jo aplinkos žmonėms... sakysime, liko našlaitė po gero pažįstamo...

Mis Marpl gyvai pertraukė:

- O ne! Tada jis būtų jai jautęs daug mažesnį potraukį. Senam džentelmenui, praradusiam gyvenimo džiaugsmo pojūtį, malonu teikti globą vienišai, visų apleistai būtybei, kuri prisiriš prie jo vien tiktai už jo kilnumą. Jis pakyla savo paties akyse, kuomet galvoja apie savo kilnų poelgį ir apie tą džiaugsmą, kurį jam suteiks būsimas dėkingumas, - ji nutilo. - Misteris Bedžeris padovanojo pardavėjai brangias dovanas: apyrankę su briliantais, radijo aparatą, puikų grotuvą. Dovanoms jis išleido didelę savo daugiamečių santaupų dalį. Tačiau misis Bedžer pasirodė sumanesnė už vargšę mis Harbotl (vedybinis gyvenimas suteikė jai patirties!). Ji pasekė tą merguželę ir

kartą misteris Bedžeris gavo į rankas įrodymus, kad jo protežė susidėjo su bjauriu vaikinu, lošiančiu arklių lenktynėse, kuris jau praūžė visas jo dovanas. Įžeistas herojus atleido intrigantę, o žmonai Kalėdoms padovanojo žiedą su briliantais.

Gudrus senosios damos žvilgsnis susitiko su įdėmiomis atsistatydinusio Skotland Jardo komisaro akimis. Šis mąstė, ar už šių pasakaičių neslypi kokia nors gilesnė prasmė.

- Vadinasi, jūsų nuomone, jeigu būtų pasirodę, jog Rubė Kin turi meilužį, tai būtų pakeitę mano draugo požiūrį į ją?

- Žinoma. Kas gali garantuoti, kad netrukus jis nebūtų panoręs ją vesti? Vyrus toli nuveda jų aistros. Kaip ten bebūtų, jeigu Rubė turėjo romaną, tai ji jau būtų pasirūpinusi laikyti jį paslaptyje.

- Ir jūs manote, kad slepiamas meilužis galėjo jai atkeršyti už tai?

- Kol kas negaliu surasti kitokio paaiškinimo. Aš pastebėjau, kad jos pusseserė, jauna moteris, kurią šiandien ryte buvo atvežę į Gosingtoną, vos galėjo paslėpti apmaudą dėl tos mirties. Dabar jūs paaiškinote priežastį. Ji tikriausiai ir pati tikėjosi naudos, jeigu Rubė būtų tapusi Džefersono įpėdinė.

- Jūs manote, kad ji tokia šaltai apdairi ir beširdė?

- Neteiskite pernelyg griežtai. Duonos kąsnis jai tenka nelengvai. Tad ar verta laukti, kad ji sutirps iš sentimentalumo, ypač jeigu kalba sukasi apie turtuolį? Ir koks jos reikalas, kad tų pinigų laukia Geskelas bei jaunoji misis Džeferson? Beje, neturėdami į juos jokių teisių. Mis Terner daro man visai neblogą įspūdį, ji ambicinga, stipraus charakterio ir pasižymi didele ištverme gyvenime.

Seras Henris paklausė:

- O kada, jūsų nuomone, mano bičiuliui Konvėjui atėjo į galvą mintis padaryti šokėją savo įpėdine?

- Greičiausiai... nesupraskite manęs negerai, bet galbūt jo žentas arba marti sumanė sudaryti naują santuoką?

- Džefersonas nebūtų ėmęs prieštarauti.

- Žinoma, ne. Bet pabandykite įsivaizduoti save jo padėtyje. Visas trejetas išgyveno tą pačią tragediją. Tai juos suartino, suvedė po vienu stogu. Bet, kaip mėgo sakyti mano vargšė motulė, laikas - geriausias gydytojas. Misteris Geskelas ir misis Džeferson dar jauni. Amžinas praeities priminimas ima slėgti juos. Misteris Džefer-

sonas jautė tai, kentė tylėdamas ir galiausiai jo prisirišimas prie abiejų ėmė silpnėti. Juk, žuvus vaikams, jis mylėjo juos kaip artimiausius žmones. O dabar jį ėmė supti beviltiška vienatvė. Jeigu atsimenate, misterio Harbotlo sesuo paliko brolį, o misis Bedžer...

Seras Henris leido sau pertraukti ją:

- Iš kur tas įprotis matuoti visus vienu matu! Iš tiesų, mis Marpl, neprotinga galvoti, kad visi galvoja ir elgiasi šabloniškai. Aš su tuo griežtai nesutinku!

Mis Marpl liūdnai palingavo galva:

- Žmogaus prigimtis paklūsta bendriems dėsniams.

Bet jis su apmaudu balse tęsė:

- Kaip galima lyginti kažkokius Harbotlą ir Bedžerį su misteriu Džefersonu! Nemėgstu kalbėti apie save, bet nejaugi savo kaime jūs rastumėte ką nors, panašų į mane?

- Net ieškoti nereikia. Tai Brigsas.

- Koks gi dar Brigsas?

- Buvęs vieno dvaro vyriausiasis sodininkas. Geriausias iš sodininkų! Apie savo darbą jis žinojo viską; jo pavaldiniams telikdavo tik pakaušius krapštytis... Su trim parankiniais ir berniuku įvairiausiems darbams jis parką ir oranžeriją prižiūrėjo taip, tarsi čia būtų dirbę pustuzinis diplomuotų gėlininkų. Jo išvestos kvepiančiojo pelėžirnio rūšys parodose buvo apdovanotos daugeliu prizų. Dabar jis jau pasitraukė nuo darbų.

- Kaip ir aš, - sumurmėjo seras Henris.

- Tačiau kartais kuo nors tai vienur, tai kitur tebeužsiima. Ypač, jeigu to paprašo simpatiški žmonės.

- Lygiai kaip aš, - buvo priverstas sutikti seras Henris. - Taip galima pavadinti mano pastangas ir dabar. Norisi padėti senam bičiuliui.

- Teisingiau, dviems seniems bičiuliams.

- Dviems? - šiek tiek nustebo seras Henris.

Mis Marpl atkakliai tęsė:

- Jūs pagalvojote apie misterį Džefersoną, bet užmiršote pulkininką. Aš gi rūpinuosi taip pat ir misis Bentri.

- Ak, taip. Dabar suprantu. Štai kodėl jūs pavadinote Dolę vargšele?

- Taip. Ji kol kas dar nesuvokė viso padėties rimtumo. Matote,

sere Henri, ši grėsminga paslaptis gali likti neatskleista. Ir kokia drama tuomet tai taps sutuoktiniams Bentriams! Pulkininkas, kaip ir dauguma kariškių, ypač skrupulingas, kai kalba ima suktis apie jo pavardės garbę. Pradžioje jis stengsis abejingai reaguoti į apkalbas. Bet pamažu visuotinis įtarumas pribaigs jį. Kas nors padarys užuominą pokalbyje, aiškią užuominą, kas nors atsisakys nuo pakvietimo, žinoma, atsiprašęs. Bet pamažu viskas pasidarys aišku. Vargšui nieko nebeliks, kaip tik užsidaryti savo kiaute, gyventi liūdną, atsiskyrėlišką gyvenimą.

- Jeigu aš teisingai supratau, mis Marpl, dėl to, kad kūnas rastas jo bibliotekoje, ir įtarimai kris ant jo?

- Deja, neabejotinai. Jau dabar apie jį ima skleisti paskalas. Bet tai tik pradžia, žmonių piktdžiuga tuo neapsiribos. Jų ims vengti, santykiai darysis vis šaltesni. Tiesiog būtina išsiaiškinti šį nusikaltimą!

- Bet juk turi egzistuoti koks nors protingas paaiškinimas, kodėl lavonas atsirado bibliotekoje? Turi būti kokia nors priežastis?

- Žinoma, priežastis yra.

- Tą merginą "Madžestike" matė be dvidešimt vienuolika, o vidurnaktį, pagal medicininę išvadą, ji buvo jau nebegyva. Plentu galima važiuoti greitai, tai dvidešimt penki kilometrai kelio. Paskui reikia pasukti į vieškelį. Bet kodėl, jeigu ją nužudė anksčiau, prisireikė vežti kūną į Gosingtoną? Arba kodėl ją reikėjo vežti į Gosingtoną ir ten pasmaugti? Man tai visiškai nesuprantama!

- Žinoma, nes įvykiai vystėsi toli gražu ne taip.

- Jūs manote, kad ją pasmaugė čia, ir tik po to žudikas išvežė kūną ir paliko pirmame pasitaikiusiame name?

- Visiškai ne. Priešingai, aš įsitikinusi, kad nusikaltimas buvo kruopščiai apgalvotas. Bet kažkas sukliudė įvykdyti jį taip, kaip jis buvo sumanytas.

- Kodėl gi sumanymas nepavyko?

Mis Marpl kaltai atsakė:

- Mūsų pasaulyje daugybė keistenybių! Jeigu aš jums pasakysiu, kad išankstinis planas nepavyko dėl to, jog žmonės jautresni ir lengviau pažeidžiami, negu įprasta apie juos galvoti, jūs juk vėl pamanysite, kad turite reikalų su niekus tauškiančia senute, prisipažinkite? Tačiau būtent tokia ir yra mano nuomonė... O štai ir misis Bentri!

24

Misis Bentri pasirodė drauge su Adelaide Džeferson. Išvydus serą Henrį, jai prasiveržė šūksnis:

- Kaip, jūs irgi čia?

- Įsivaizduokite. Tai tikrai aš, - jis pasilenkė prie jos rankos. - Galiu prisipažinti, kad ši istorija visiškai išvedė mane iš pusiausvyros.

- Ak, Artūras irgi į ją reagavo pernelyg tragiškai. Jis liko namie. O štai mes su mis Marpl nusprendėme pačios viską išsiaiškinti. Tiesa, jūs pažįstami su Adelaide?

- O, taip.

Misis Bentri pasiūlė:

- O gal eime į terasą? Ten ne tiek daug žmonių ir galima užsisakyti po gurkšnelį gaivinančiojo.

Jie perėjo į terasą ir prisėdo prie niūrioje vienatvėje rymančio Marko Geskelo.

Vos tik oficiantas atnešė stiklus su ledu, misis Bentri nekantriai pradėjo kalbėti apie tai, kas ją dabar labiausiai jaudino.

- Mes galime būti visiškai atviri vieni kitiems, - pasakė ji. - Visi esame jau nuo seno pažįstami. Išskyrus mis Marpl. Tačiau aš jums garantuoju, kad jos unikali patirtis gali mums labai padėti.

Markas Geskelas apstulbęs pasižiūrėjo į senąją damą ir vos girdimu balsu paklausė:

- Jūs kuriate detektyvinius romanus?

- Manau, jog neturiu tiek gabumų, kad ryžčiausi rašyti knygas.

Misis Bentri paskubėjo įsiterpti:

- Viską išsiaiškinti ne taip paprasta. Bet faktas yra faktas - mis Marpl išties nuostabi! Ade, meilute, aš degu iš nekantrumo, norėdama sužinoti smulkmenas! Ta mergina... kokia ji buvo?

Adelaidė kreivai žvilgtelėjo į Marką ir šyptelėjo:

- Aš nesugebėsiu atsakyti į jūsų klausimą!

- Na, nors maždaug kokia?

Geskelas tiesmukiškai atsakė:

- Įprastas gudreivos tipas. Net nemirktelėjusi apsisuko apie Džefą!

Tarp savęs jie su Adelaide Konvėjų Džefersoną vadino Džefu.

Seras Henris vos sugebėjo paslėpti nepasitenkinimą. Koks familiarumas! Vyrukas ne iš tų, kurie pagalvoja, ką sako. Jis visada buvo skeptiškai nusiteikęs Rozamundos išrinktojo atžvilgiu. Tam tikro išorinio žavesio jam netrūko, bet pasikliauti juo - neduok, Dieve.

- Ir jūs niekaip nebandėte įsikišti? - nustebusi paklausė misis Bentri.

Markas Geskelas su įniršiu atsiliepė:

- Reikėjo. Bet mes viską pražiopsojome.

Jis išraiškingai žvilgtelėjo į Adelaidę.

- Jūs per mažai skyrėte dėmesio mūsų senajam Džefui, Ade! Paskutiniuoju metu jūs susižavėjote tenisu, o visa kita...

- Bet juk man taip retai pasitaiko galimybė pasportuoti, - jos balsas nuskambėjo kaltai. - Negalėjo juk man ateiti į galvą...

- Be abejo, - pritarė jai Markas. - Iš kur mes galėjome žinoti? Džefas visada elgėsi protingai.

Mis Marpl pratarė:

- Vyrai retai kada sugeba protingai elgtis, nors ir kokie protingi jie beatrodytų.

Širdies gilumoje ji buvo įsitikinusi, kad visos vyriškosios lyties būtybės tėra paprasčiausiai viena iš laukinių gyvūnų rūšių.

- Sutinku su jumis, - tarė Markas. - Gaila tik, mis Marpl, kad mes ligi to laiko nesusiprotėjome. Mus, žinoma, stebino, ką būtent patrauklaus senis sugebėjo rasti šioje bespalvėje ir suktoje būtybėje? Tačiau jis pažvalėjo, tapo gyvesnis ir mes tuo džiaugėmės, o į ją nekreipėme jokio dėmesio. Po velnių! Gailiuosi, kad pats dar anksčiau nenusukau jai sprando!

- Markai! - ryžtingai įsiterpė Adelaidė. - Galvokite, ką kalbate.

Jaunasis vyriškis kreivai nusišaipė.

- Priešingu atveju mane palaikys žmogžudžiu? Ak! Kaip besistengčiau išsisukti, aš ir taip jau seniai pakibęs ant kabliuko. Kam naudinga jos mirtis? Man ir jums, mieloji Ade!

- Markai! - pakartojo misis Džeferson, priverstinai šypsodamasi. - Maldauju, nutilkite!

- Gerai, gerai, - ramindamas tarė jis. - Nors aš ir nesu pripratęs kalbėti užuolankomis. Argi mūsų garbusis Džefas nebuvo nusprendęs pamaloninti tą mažąją melagę penkiasdešimčia tūkstančių svarų?

- Markai, aš įsakmiai prašau... juk ji mirusi!

- Na, taip, žinau, kad mirusi... Vargšė kvailelė! Tiesą sakant, ji juk turėjo teisę pabandyti išpešti bent trupinėlį naudos iš tų puošmenų, kuriomis ją apdovanojo gamta? Kokio velnio aš čia ją užsipuoliau?

- Jūs kaip nors pabandėte prieštarauti Konvėjui, kai jis pranešė apie savo sumanymą įdukrinti tą šokėją? - atsargiai pasidomėjo seras Henris.

Markas skėstelėjo rankomis:

- O kokiu pagrindu? Pinigai priklauso Džefui, o mes, atvirai kalbant, nesame netgi jo giminės. Be to, jis juk šaunus seniokas. Ne, šią piliulę mes prarijome tylėdami, - jis susimąstė. - Bet vis dėlto pajutome antipatiją mažylei Rubei.

Adelaidė taikiai pratarė:

- Svarbiausia, ką jis pasirinko. Džefas turi dvi krikšto dukras. Jeigu jis būtų įdukrinęs vieną iš jų, niekas nebūtų stebėjęsis, - jos balse suskambo slepiamas susierzinimas. - O, be to, jis buvo taip prisirišęs prie Pito!

- Aš, savaime suprantama, žinojau, kad Pitas - tai jūsų sūnus iš pirmosios santuokos, - pastebėjo misis Bentri, - bet laikui bėgant tai kažkaip užmiršau. Misteris Džefersonas elgėsi su juo kaip su tikru anūku.

- Ir man taip atrodė, - atsiduso Adelaidė. Kažkas jos balse privertė virptelėti mis Marpl. Ji pasuko galvą ir įdėmiai pažvelgė į jaunąją moterį.

- Viskuo kalta Džozė, - išpyškino Markas. - Tai ji atvilko čionai tą Rubę!

- Paklausykite, Markai, - galiausiai visiškai užsirūstino Adelaidė, - ar tik nenorite jūs pasakyti, kad seserys buvo bendrininkės? Tai, kad čia atsirado Rubė, visiškas atsitiktinumas.

- Bet vis dėlto, mieloji Ade, Džozė ne tokia jau paprasta! Sakykim, išankstinėm užmačiom aš jos nekaltinu. Tačiau ji juk anksčiau už visus pajuto galimą dalykų posūkį, bet apie tai nepratarė niekam nė žodžio.

- Dėl to negalima jos kaltinti, - atsiduso Adelaidė.

- Kaltinti mes apskritai nieko negalime, - sąžiningai užbaigė Markas.

- Vadinasi, Rubė Kin iš tiesų buvo labai dailutė? - smalsiai paklausė misis Bentri.

Markas nustebęs pažvelgė į ją:

- Aš maniau, kad jūs matėte ją.

Misis Bentri sumurmėjo:

- Aš mačiau... lavoną. Kai žmogus pasmaugtas, spręsti apie jo išorę... - ją nupurtė.

- Žvelgiant blaiviu žvilgsniu, ji nebuvo gražuolė, - susimąstęs pasakė Markas. - Ji drąsiai naudojosi kosmetika, traukė akį. Nors veide buvo kažkas lapiniško. Neišraiškingas, nuskobtas smakras, reti, tarsi įspausti į vidų dantys, sunkiai nupasakojama nosis...

- Vadinasi, ji buvo baidyklė?

- Na jau ne! Tereikėjo jai tik pasidažyti ir ji tapdavo velniškai gundanti. Tiesa, Ade?

- Ko gero. Lėlės veidelis nuo saldainių dėžutės. O štai mėlynos akys buvo iš tiesų gražios.

- Neužmirškite dar to nekalto, tarsi trejų metukų kūdikio žvilgsnio. Ir ilgų juodų blakstienų, kurios darė akis dar mėlynesnes. Plaukus ji dažė. Jie buvo platininės spalvos, kaip ir mano žmonos Rozamundos. Galbūt tai ir suminkštino Džefo širdį? - Markas nejučia atsiduso. - Pats bjauriausias dalykas, kad mes su Ade galime tik džiaugtis jos mirtimi, - jis neleido jai prieštarauti. - Aš žinau, ką jūs norite pasakyti, bet nenoriu veidmainiauti. Vis dėlto, patikėkite, senio Džefo man nuoširdžiai gaila. Šis smūgis pakirto jį... - jis ūmai nutilo ir pažvelgė pro atvertas duris į vestibiulį. - Na ir slapukė gi jūs, Ade! Pažiūrėkite tik, kas čia ateina!

Misis Džeferson atsigręžė, tyliai aiktelėjo ir pašoko iš vietos. Jos veidą nutvieskė raudonis. Ji veržliai įveikė terasą, pasitikdama tamsaus gymio vidutinio ūgio vyriškį. Šis neryžtingai dairėsi.

- Ar tai tik ne Hugas Maklinas, - prisimerkdama pasiteiravo misis Bentri.

- Tas pats, - patvirtino Markas Geskelas. - Adei tereikia pajudinti pirštelį ir Hugas prisistato iš kito pasaulio krašto. Jis nepraranda vilties, kad ji galiausiai ištekės už jo.

Mis Marpl su šypsena stebėjo susitikimą.

- Tikra ididija, argi ne?

- Senoviško skonio idilija, - nusišaipė Markas. - Per ilgai tęsiasi.

Nieko nepasakysi, Adė sugeba sužadinti gilius jausmus, - ir, tarsi mąstydamas balsu, pridūrė: - Ji tikriausiai paskambino jam ryte, o man to nepasakė.

Terasoje be garso išdygo Edvardas, Konvėjaus Džefersono kamerdineris. Jis pagarbiai nusilenkė Geskelui.

- Atleiskite, sere. Misteris Džefersonas išreiškė pageidavimą, kad jūs užeitumėte pas jį.

- Tuojau einu, - atsiliepė atsistodamas Markas.

Kai jis išėjo, seras Henris palinko prie mis Marpl ausies.

- Na ir kaip? Ar jūs jau susidarėte įspūdį apie šiuos du, kurie suinteresuočiausi nusikaltimo pasekmėmis?

- Mano supratimu, misis Džeferson labai myli savo vaiką.

- Tikra tiesa, - mielai sutiko misis Bentri, - ji tiesiog dievina Pitą!

- Ji iš tų moterų, kurios kelia susižavėjimą ir mintis apie santuoką. Ne todėl, kad būtų koketė...

- Esu tokios pačios nuomonės, - pritariamai pastebėjo seras Henris.

- Jums abiems Adelaidė pasirodė esanti švelni ir subtili būtybė, - susimąsčiusi prakalbo misis Bentri. - Ką gi, jūs nesuklydote.

- O Markas Geskelas? - su lengva pašaipa paklausė seras Henris.

- Paprasčiausias perėjūnas, - apeliacijų nepripažįstančiu tonu pareiškė mis Marpl.

- Ar rastumėte jam kokį nors prototipą savo kaime?

- O kaipgi! Tai misteris Kardželas, rangovas. Jis toks saldžialiežuvis, kad įtikins daryti remontą arba ūkinius pertvarkymus netgi tuomet, kai namo savininkams jie visiškai nereikalingi. Ir dar už kokią kainą! Bet jeigu sugalvosite patikrinti sąskaitas, jis ras pateisinimą kiekvienam centui. Šis gudruolis pasiėmė į žmonas solidų kraitį. Kaip ir misteris Geskelas, ar ne tiesa?

- Jis jums nepatinka?

- Ne, kodėl gi? Jo talentas žavėti ypatingas. Manęs tai, tarp kitko, neveikia. Tuščias žavesys... Be to, pernelyg plepus. Neatsargus.

“Neatsargus, - pagalvojo seras Henris. - Tikslus apibūdinimas. Jeigu jis ir toliau mals nesąmones visose kryžkelėse, neišvengs ne-

laimės".

Į terasą vedančiais laiptais lengvu žingsniu užbėgo lieknas vyriškis baltu flaneliniu kostiumu.

- O tai, - lėtai ištarė seras Henris, - Reimondas Staras, teniso instruktorius ir šokėjas, Rubės Kin partneris.

Senosios damos žvilgsnyje įsižiebė smalsumas.

- Labai dailus jaunuolis.

- Kaip čia pasakius.

- Nebūkite juokingas, sere Henri, - įsiterpė misis Bentri. - Jis iš tiesų gražus kaip reta.

- Ausies krašteliu girdėjau, kad misis Džeferson taip pat treniruojasi korte? - nekaltai paklausė mis Marpl.

- Na, argi tai turi mums kokią nors reikšmę, Džeine?

Tačiau senoji dama atsakyti nesuspėjo. Į terasą viesulu įsiveržė Pitas Karmodi. Jis iš karto puolė prie sero Henrio.

- Jūs taip pat seklys, sere? Aš mačiau, kaip su jumis tarėsi ponas iš policijos... na, toks storas. Jis policijos viršininkas, aš nesuklydau?

- Nesuklydote, mano berniuk. Bet jūs juk kažko norėjote?

- Man pasakė, kad jūs esate įžymus detektyvas iš Londono. Beveik Skotland Jardo direktorius ar kažkas panašaus...

- Detektyviniuose romanuose tokie žmonės vaizduojami esą visiški idiotai, argi ne?

- O ne, sere. Tai pasenęs stilius. Šaipytis iš policijos dabar nebemadinga... Jūs, žinoma, jau žinote, kas žudikas?

- Įsivaizduok, jog dar ne.

- Jus labai sudomino bylos tyrimas, Pitai? - meiliai paklausė misis Bentri.

- O taip, madam! Dabar tai svarbiausias mano užsiėmimas. Kur tik aš neišlandžiojau, medžiodamas daiktinius įrodymus! Bet man nesiseka. Tai, ką radau, grynas niekas, tik šiaip atminimas apie nužudytąją. Norite pasižiūrėti? Įsivaizduojate, mama liepė išmesti. Suaugusieji kartais tokie neįžvalgūs!

Su triumfuojančia išraiška jis ištraukė iš kišenės degtukų dėžutę, atidarė ją ir parodė išgelbėtąją brangenybę.

- Matote? Tai nukirptas nagas, Rubės nagas. Aš užklijuosiu etiketę "Pasmaugtos moters nagas" ir parodysiu koledže. Pasaulinės klasės suvenyras, ar ne?

- Kur jūs radote jį? - pasidomėjo mis Marpl.

- Vakar prieš vakarienę Rubė užkabino nagu Džozės šalį ir nagas užlūžo. Mama nukirpo jį žirklutėmis ir liepė išmesti į šiukšlių dėžę. Aš tingėjau eiti ir įsikišau į kišenę, o šiandien ryte prisiminiau. Pradėjau ieškoti: ogi jis vietoje! Dabar tai mano trofėjus. Nuostabiai išėjo, ar ne? Aš juk nežinojau, kad ją nužudys.

- O gal dar ką nors radote? - su viltimi balse paklausė seras Henris.

- Ne. Bet kai ką įdomaus aš turiu paslėpęs.

- Paaiškinkite, berniuk, ką gi?

Pitas išsitraukė voką ir išėmė iš jo rudo batų raištelio galiuką.

- Tai Džordžo Bartleto batų raištelio galiukas. Ryte aš pamačiau juos priešais jo duris ir atsipjoviau galiuką tam atvejui, jeigu...

- Kokiam atvejui?

- Na, jeigu jis pasirodys esąs nusikaltėlis! Juk tai jis paskutinysis, matęsis su Rube, sutikite. O tai įtartina. Ar vakarienė jau greitai bus? Tiesiog mirštu iš alkio. Man atrodo, laikas tarp arbatos ir vakarienės tęsiasi neįtikėtinai ilgai. O, čia juk dėdė Hugas! Aš ir nežinojau, kad mama jį pasikvietė. Jis visada pasirodo sunkiomis akimirkomis. O štai ir Džozė ateina. Labas vakaras, Džoze!

Džozefina Terner įžengė į terasą ir, apimta aiškaus nustebimo, stabtelėjo, išvydusi abi damas iš Gosingtono.

- Kaip gyvuojate, mis Terner? - su aukštuomenės damai būdingu mandagumu kreipėsi į ją misis Bentri. - Mes atvažiavome, kad šiek tiek paspartintumėme tyrimą.

Šiek tiek sumišusi, Džozė grįžtelėjo atgal ir žemu balsu tarė:

- Tai taip kankina! Ligi šio laiko nieko nėra žinoma. Bent jau laikraščiuose nė žodžio. Aš baiminuosi, kad reporteriai kaipmat ims ir užgrius mane su savo klausimais, o ką aš jiems pasakysiu?

Jos neramus klaidžiojantis žvilgsnis sustojo ties mis Marpl, kuri paskubėjo atsakyti:

- Visiškai suprantu jūsų sunkumus, mieloji.

Jos užuojauta paveikė Džozę žvalinančiai.

- Mūsų direktorius, misteris Preskotas, liepė man apskritai nepraverti burnos, bet kaip tai padaryti? Misteris Preskotas galvoja, kad aš galiu čia likti dirbti, kaip ir seniau. Iš tiesų, taip siaubingai susiklosčius aplinkybėms, jis pasirodė besąs labai geras. Aš sten-

giuosi jam įtikti. Man juk nieko negalima prikišti?

- Mis, ar leisite užduoti jums vieną klausimą? - mandagiai įsiterpė seras Henris.

- Prašom, - atsiliepė Džozė prislėgtu balsu.

- Ar jūsų santykiai su misis Džeferson ir misteriu Geskelu visada buvo geri?

Džozė nervingai suspaudė rankas. Jos balsas skambėjo netvirtai:

- Iš tiesų... iš jų aš niekada nesu girdėjusi jokių priekaištų. Tačiau man susidarė įspūdis, kad jie tarsi kažko pyksta dėl... na, dėl to susidomėjimo, kurį misteris Džefersonas parodė Rubei. Tačiau aš visiškai dėl to nekalta! Aš pati buvau labai nustebusi, - ji kalbėjo karštai ir nuoširdžiai.

- Mielai sutinku, - švelniai pastebėjo seras Henris. - Ypač jūs nustebote, žinoma, tada, kai misteris Džefersonas ėmė kalbėti apie jūsų pusseserės įdukrinimą?

Džozė kilstelėjo smakrą.

- Jai pasitaikė neįtikėtinas šansas. Bet juk kiekvienas turi teisę į sėkmę?

Ji šiek tiek įžūliai apžvelgė susirinkusius ir neatsigręždama išėjo iš terasos.

- Manau, kad ji neturi nieko bendro su nusikaltimu, - nutaisęs žinovo miną pasakė Pitas.

Mis Marpl tarsi pati sau sumurmėjo:

- Ta nago nuokarpa sukėlė man įdomių minčių. Aš niekaip negaliu sau paaiškinti... jos nagai...

- Kaip tai suprasti - nagai? - perklausė jos seras Henris.

- Matote, nužudytosios nagai buvo nukirpti labai trumpai, - paaiškino misis Bentri. - Dabar, kai Džeinė prabilo apie tai, aš prisiminiau, jog tuo nusistebėjau. Tokios profesijos merginos paprastai labai puoselėja savo nagus.

- Taip, - sutiko mis Marpl, - bet jeigu ji nusilaužė vieną nagą, tai teko trumpinti ir kitus. Gerai būtų sužinoti, ar nebuvo rasta daugiau nagų nuokarpų jos miegamajame?

Seras Henris su susidomėjimu pažvelgė į senąją damą.

- Būtinai pasiklausiu Harperio, kai tiktai jis sugrįš.

- Iš kur sugrįš? - susirūpino misis Bentri. - Nejaugi jis vėl išva-

žiavo į Gosingtoną?

Seras Henris rimta veido išraiška paaiškino:

- Ne. Įvyko dar viena tragedija. Karjere aptikta sudegusi mašina.

Mis Marpl pastebimai išblyško.

- Ji tuščia?

- Deja, ne.

Mis Marpl liūdnai palingavo galva:

- Bijau, kad tai bus ta prapuolusi mokinukė. Pamela Rivz.

Seras Henris negalėjo nuslėpti nuostabos.

- Iš ko jūs taip nusprendėte?

Mis Marpl, kaip ir visada tokiais atvejais, sumišo.

- Inspektorius Slekas mums pasakojo, kad vakar mergaitė negrįžo namo. Ji gyvena Deinlei Veile. Nelabai toli nuo čia. Paskutinį kartą ją matė skautų šventėje Deinberyje, netoli nuo Deinmuto. Deinmutas jai pakeliui į namus. Viskas sutampa, ar ne? Galima įtarti, jog ji atsitiktinai pamatė ar išgirdo kažką mirtinai pavojingo žudikui. Ir tai nulėmė jos likimą. Šie du nusikaltimai gali būti susiję, ar ne teisybė?

Seras Henris pažemino balsą:

- Jūsų nuomone, čia veikė vienas ir tas pats žmogus?

- O kodėl gi ne?

Tvirtas senosios damos žvilgsnis susidūrė su viską suprantančiomis buvusio Skotland Jardo komisaro akimis.

- Pasiryžus vienam nusikaltimui, - pridūrė ji, - paprastai jau nesustojama prieš antrąjį ar net prieš trečiąjį.

- Kaip? Jūs manote, kad įmanomas ir trečiasis?!

- Visaip gali būti.

- Mis Marpl, jūs mane gąsdinate! - sušuko seras Henris. - Bet kas, apsaugok, Viešpatie, gali tapti trečiąja auka?!

- Aš turiu šiokių tokių būgštavimų.

25

Pulkininkas Melčetas ir policijos viršininkas Harperis niūriai susižvalgė. Harperis ką tik grįžo iš Mač Benhemo pasikonsultuoti su šefu. Vyriausiasis konsteblis, sunkiai atsidusęs, pasakė:

- Teks abu tyrimus atlikti drauge. Rubės Kin nužudymo tyrimą ir Pamelos Rivz nužudymo tyrimą. Atpažinti nelaimingąją mergaitę pavyko tik iš apanglėjusio batelio ir mokyklinės uniformos sagos. Kokia baisi mirtis!

Harperis sutiko:

- Visiškai teisingai, sere.

- Pagal gydytojo išvadą, ji jau buvo mirusi, kai ją paguldė ant užpakalinės automobilio sėdynės ir mašiną padegė. Vis dėlto truputį lengviau: nors nesudegė gyva. Tikriausiai vargšelei smogė per galvą.

- Arba pasmaugė.

- Jūs norite pasakyti, Harperi...

- Kad kai kurie žmogžudžiai turi savo mėgstamą žudymo būdą.

- Mm-taip... Aš mačiausi su tėvais. Motinos būklė sunkiai nusakoma, į ją tiesiog gaila žiūrėti. Ką gi, mergaitė buvo sveika ir linksma. Tačiau į važiuojantį atgal autobusą su visais nesėdo, pasiteisinusi, jog turi kai ką nusipirkti Deinmute. Iš ten ji ruošėsi grįžti kiek vėlesniu autobusu. Viskas įtikinama, Deinmute yra didelė parduotuvė, o mergaitė nedažnai buvodavo mieste. Kelias į ten eina per kopas, bet daro lanką. Pamela norėjo sutrumpinti atstumą, todėl perėjo lauką ir pasuko takeliu, vedančiu prie "Madžestiko", taip patekdama prie viešbučio iš vakarų pusės. Štai čia ji, galimas dalykas, ir pamatė tai, kas galėjo būti susiję su Rube Kin. Na, sakysim, girdėjo, kaip jai skyrė pasimatymą vienuoliktai valandai. Moksleivė galėjo atpažinti ir išduoti žudiką. Jis tai puikiai suprato.

- Iš to galima spręsti, kad Rubės Kin nužudymas buvo sumanytas iš anksto, o ne įvykdytas impulsyviai?

- Akivaizdu, - patvirtino Harperis. - Nors pirmasis įspūdis man sukėlė mintis apie ūmaus įniršio priepuolį. Tačiau dabar aš galvoju kitaip. Pamela buvo nusikaltimo liudininkė. Tik kaip paaiškinti tai, kad ji tokiu vėlyvu metu atsidūrė šalia viešbučio? Juk tėvai pradėjo nerimauti dėl jos jau devintą valandą vakaro.

- Galima ir kita versija. Ji išspruko į Deinmutą, norėdama susitikti su asmeniu, apie kurį nežinojo nei tėvai, nei draugės. Tokiu atveju jos mirtis neturėtų sąsajų su šokėjos nužudymu.

- Visiškai teisingai, sere. Bet asmeniškai aš esu kitokios nuomonės. Atkreipkite dėmesį, jog senoji ponia, mis Marpl, irgi įtaria,

kad tarp dviejų žmogžudysčių yra ryšys. Pirmasis dalykas, kurio ji mūsų paklausė, buvo tai, ar sudegęs kūnas ne Pamelos Rivz palaikai. Jos protas aštrus!

- Mis Marpl ne pirmą kartą demonstruoja savo įžvalgumą, - pastebėjo pulkininkas Melčetas.

- Neužmirškime ir mašinos, sere. Ji priklausė Džordžui Bartletui. Štai jums ir dar vienas siūlelis, vedantis į "Madžestiką".

Keletą minučių jie susimąstę žvelgė vienas į kitą.

- Džordžas Bartletas, - pakartojo pulkininkas. - O jeigu tai jis? Kaip jūs galvojate?

Harperis, vieną po kito užlenkdamas pirštus, vėl ėmė metodiškai vardinti faktus:

- Rubę Kin paskiausiai matė su Bartletu. Jis pasakė, kad Rubė nuėjo į savo kambarį. Tai patvirtina palikta ant kėdės balinė suknelė. O jeigu ji nuėjo persirengti kaip tik dėl to, kad ketino pasivaikščioti su juo? Jie galėjo būti susitarę anksčiau. Sakykime, prieš vakarienę? Tuo metu šalia viešbučio galėjo būti ir Pamela, kuri išgirdo jų pokalbį.

- Bartletas pranešė apie automobilio dingimą tik kitą rytą, be to, labai painiai. Pavyzdžiui, negalėjo prisiminti, kada paskutinį kartą matė savo mašiną kieme.

- Tarkim, kad jis meluoja, sere. Ir kad jis ne idiotas, o gudrus aktorius.

- Prieš patikint šia versija mums būtina suvokti žmogžudystės priežastį. Kokia prasmė Bartletui smaugti Rubę Kin?

- Amžinas akmuo po kojomis - priežastis! Iš Šokių rūmų gauti duomenys taip pat nieko nepaaiškina.

- Visiškai nieko, Harperi! Visi vieningai tvirtina: jokių vyrų Rubės Kin gyvenime nebuvo. Jeigu jau Slekas nesugebėjo nieko iškapstyti...

- Po jo ten veikti nėra ko. Jis sudarė sąrašą visų, kurie nors kartą šoko su Rube Kin. Tai visiškai įtarimo nekeliantys padorūs jaunuoliai. Beje, visi jie turi geležinius alibi.

- Ak, tie alibi, - atsiduso policijos viršininkas. - Vos tik kas, tuoj susiduri su alibi.

Melčetas nepatenkintas pažvelgė į jį.

- Ši tyrimo dalis pavesta jums.

- Savaime suprantama, sere. Aš viską padariau kuo sąžiningiausiai. Iš Londono gautas atsakymas į mūsų užklausimą.

- Na ir ką?

- Misteris Konvėjus Džefersonas labai klydo, vertindamas savo žento ir marčios turtinę padėtį. Jie ne tik kad neturtingi, bet netgi turi didelių sunkumų.

- Štai kaip?

- Taip, sere. Misteris Džefersonas iš tiesų sūnui ir dukrai paskyrė nemažą kapitalą, bet kada tai buvo? Frenkas Džefersonas manė, kad jis irgi apdovanotas finansine nuojauta, kad yra atsargus, lošdamas biržoje, bet jam paprasčiausiai nepasisekė. Jis suklydo ir vertybiniai popieriai jam padarė nuostolių. Dėl to jo našlė dabar neturi kuo apmokėti už padorią mokyklą savo sūnui.

- Ji prašė šešuro pagalbos?

- Nemanau, sere. Kol ji gyvena drauge su juo, jos išlaidos minimalios.

- Be to, sprendžiant iš sveikatos būklės, jo gyvenimas nežada būti labai ilgas, ar ne?

- Ko gero, turi įtakos ir tai, sere. O misteris Geskelas juk yra lošėjas, jis greitai iššvaistė žmonos turtą. Ir netgi turi nemažai skolų. Dabar jam reikia labai daug pinigų.

- Tas žmogus niekada nekėlė man simpatijų, - prisipažino pulkininkas Melčetas. - Pašėlęs plevėsa. Rubės įdukrinimas jam reiškė dvidešimt penkių tūkstančių svarų sterlingų praradimą. Dėl šios svarios priežasties jis galėjo norėti atsikratyti mergina.

- Bet lygiai tokią pačią priežastį galėjo turėti ir misis Džeferson.

- Kol kas aš kalbu ne apie ją.

- Žinau, sere. Tačiau jie turi vienodą alibi. Jie fiziškai negalėjo įvykdyti šio nusikaltimo.

- Jūs aprašėte jų veiksmus tą vakarą minutės tikslumu?

- Taip, sere. Pradėsiu nuo misterio Geskelo. Jis vakarieniavo su savo uošviu ir misis Džeferson. Kai Rubė Kin prisijungė prie jų, visi drauge ėmė gerti kavą. Po to misteris Geskelas pasakė, kad neužbaigė laiškų, ir išėjo. Iš tikrųjų jis sėdo prie mašinos vairo ir nuvažiavo prie jūros. Man jis prisipažino, kad lošti bridžą visą vakarą jam pernelyg sunku.

O misteris Džefersonas, kaip tyčia, dievina šį žaidimą. Taigi

laiškai tebuvo paprasta dingstis. Rubė Kin liko salone. Kai Geskelas grįžo, ji šoko su Reimondu Staru. Po savo numerio Rubė vėl priėjo prie Džefersonų ir drauge su jais gėrė gaivinančius gėrimus. Po to ji nuėjo, įsikibusi Bartletui į parankę. Geskelas ir likusi kompanija pradėjo kortų partiją. Buvo be dvidešimt vienuolika. Iš už stalo Markas Geskelas pakilo tik po dvylikos. Abejonių čia negali būti, tą patvirtina visi: bridžo partneriai, oficiantai... žodžiu, visi. Jis negali būti žudikas. Misis Džeferson alibi toks pat. Juos abu iš įtariamųjų sąrašo reikia išbraukti. Tuo atveju, jeigu mergina nužudyta ligi vidurnakčio, - lėtai pridūrė Harperis.

- Tokia yra daktaro Heidoko nuomonė. Jo profesinėmis žiniomis galima pasitikėti.

- Bet vis dėlto kai kurios aplinkybės gali sąlygoti ir klaidą.

- Aš užsiminsiu apie tai Heidokui, - Melčetas, probėgšmom žvilgtelėjęs į laikrodį, nukėlė telefono ragelį. - Heidokas turėtų būti jau čia... Na, o jeigu ją nužudė po pusiaunakčio?

- Tuomet jie gali pasirodyti esą įpainioti, juk kiekvienas įėjo ir išėjo po keletą kartų. Tarkim, Geskelas paprašė merginos kur nors susitikti su juo dvidešimt minučių pirmos. Jis palieka saloną kelioms minutėms, pasmaugia ją, o kūno atsikrato auštant...

- ... Tai yra veža jį savo mašina už trisdešimties kilometrų, kad galėtų po to įtempti jį į Bentrių biblioteką? Absoliuti nesąmonė.

- Ko gero, - sutiko policijos viršininkas.

Pokalbį nutraukė telefono skambutis. Melčetas pakėlė ragelį.

- Alio, Heidokai! Tai jūs? Sakykite, ar gali būti tokia tikimybė, kad Rubė pasmaugta po vidurnakčio?

- Aš jau sakiau: mirtis ištiko tarp dešimtos ir dvyliktos valandos!

- Taip, taip, prisimenu. Bet ar jūsų praktikoje nebuvo tokių atvejų, kai neginčijamos išvados vis dėlto būdavo paneigiamos?

- Tai neįmanoma. Jeigu aš sakau, kad yra taip, vadinasi, visa ir yra taip. Medicinos teiginių negalima paneigti.

- Suprantama, suprantama... Bet ar negali čia turėti reikšmės kokios nors ypatingos aplinkybės?

- Ir vėl jūs pats save klaidinate. Mergina buvo absoliučiai sveika, jokių anomalijų. Aš negaliu užsimerkti prieš savo sąžinę, kad įtikčiau policijai ir padėčiau užnerti kilpą ant kaklo kokiam nors vargšui, kurį jūs įtariate. Prašau jūsų, sere, neprotestuoti. Man yra

žinomos kai kurios klaidos... Beje, mergina buvo pasmaugta, būdama be sąmonės. Ją pirmiausia apsvaigino stipriu narkotiku, - daktaras Heidokas padėjo ragelį.

Melčetas nusivylęs burbtelėjo:

- Štai, matote.

- Teisybę sakant, aš buvau ėmęsis tirti dar vieną pėdsaką. Bet ir jis niekur nenuvedė.

- Atleiskite, ką turite omenyje?

- Būtent jūs, sere, atkreipėte į jį mano dėmesį. Aš turiu omenyje Bezilį Bleiką. Jis gyvena greta Gosingtono.

- Ak, šitas pabalda! - pulkininkas susiraukė, prisiminęs Bezilio atžarumą.

- Pirmiausia, jis buvo pažįstamas su Rube Kin. Dažnai vakarieniaudavo viešbutyje. Kalbama, jog šoko su ja. Atsimenate, ką pasakė Džozė Reimondui Starui, kuomet jie išėjo iš Rubės kambario? Ji pasakė: "Ar ne su tuo iš kino studijos ji išėjo?" Aš išsiaiškinau, kad omenyje buvo turimas Bleikas.

- O ką? Daug žadanti gija!

- Daug mažiau, negu jums atrodo, sere. Tą naktį Bleikas buvo pobūvyje studijoje. Jūs įsivaizduojate, kaip tokiuose pobūviuose leidžiamas laikas? Aštuntą vakaro pradeda nuo kokteilių ir linksminasi tol, kol pro tabako dūmus nebeįstengia matyti vienas kito. Tada išsiskirsto. Inspektorius Slekas viską išsiaiškino, apklausė Bleiką: jis su savo bičiuliais išsiskyrė maždaug vidurnaktį, kuomet Rubė Kin buvo jau negyva.

- Kas gali patvirtinti jo alibi?

- Dauguma aktorių mirtinai nusigėrė. Bet viena jauna moteris - ji, beje, dabar yra čia - patvirtino Bleiko parodymus.

- Tai labai menkas įrodymas.

- Nesiginčiju.

- Kur yra studija?

- Lenvilyje, sere. Maždaug penkiasdešimt kilometrų į pietvakarius nuo Londono.

- Hm... beveik toks pat atstumas, kaip nuo čia iki Londono?

- Būtent, sere.

Pulkininkas Melčetas pasitrynė nosį. Jis atrodė nepatenkintas.

- Teks ir tai atmesti, ar ne?

- Sutinku su jumis, sere. Nėra nė mažiausio ryšio su Rubės Kin mirtimi įrodymų.

- Ir vėl prieš mus nežinomas žudikas Iksas. Toks paslaptingas, kad net Slekas neįstengia užčiuopti jo pėdsakų. Džefersono žentas, galimas dalykas, ir norėjo nužudyti, bet negalėjo. Adelaidė Džeferson - taip pat. Bartletas neturi alibi, bet taip pat neturi ir motyvų. Štai ir viskas... Tačiau, atleiskite, ar nepamąsčius mums apie Reimondą Starą?

Harperis lėtai ištarė:

- Bet jis turi alibi. Iki vidurnakčio jį nuolat matė šokių salėje su įvairiomis partnerėmis. Ne, jo niekaip neprilipdysi prie bylos.

- Vienintelis kandidatas - Džordžas Bartletas, - ryžtingai pasakė Harperis. - Reikia tik surasti motyvą, dėl kurio jis galėjo padaryti nusikaltimą.

- Jūs išsiaiškinote jo praeitį?

- Taip, sere. Vienintelis sūnus, motinos lepūnėlis. Paveldėjo iš jos didelį turtą ir dabar švaisto jį į visas puses. Charakteris silpnas. Jame, tenka pripažinti, mažai ką piktadariško tegalima įžvelgti.

- Gal jis lengvai praranda psichinę pusiausvyrą? - viltingai paklausė Melčetas.

Harperis atsakė irgi klausimu:

- O jums neatėjo į galvą, sere, kad būtent toks ir gali būti visos šios istorijos paaiškinimas?

- Žmogžudys maniakas?

- Būtent, sere.

- Žinoma, tai leistų mums išsikapstyti iš problemų.

- Tačiau nematau čia nieko gero, - atsiduso Harperis.

- Bet kodėl?

- Per daug banalu.

- Hm... ko gero. Tuomet lieka tas pats klausimas, kuris buvo ir tyrimo pradžioje: kuria kryptimi mums judėti?

- Niekur, sere, - melancholiškai atsakė policijos viršininkas.

26

Konvėjus Džefersonas krustelėjo per miegus ir ištiesė virš antklodės raumeningas stiprias rankas. Po katastrofos jos tarsi įgavo

papildomų jėgų. Neatmerkdamas akių, jis nusišypsojo. Po ilgesnio miego jis visada prabusdavo jausdamas jėgų antplūdį ir būdamas puikios nuotaikos. Nauja diena! Po akimirkos jis jau spaudė skambučio, įtaisyto lovos galvūgalyje, mygtuką. Ir ūmai viską prisiminė.

Edvardas kaip tik žengė į miegamąjį, kuomet pro šeimininko lūpas išsprūdo tramdoma aimana.

- Ar jūs tik nesergate, sere?

Konvėjus susitvardęs atsakė:

- Ne, Edvardai. Įeikite. Atidarykite langą!

Ryški ryto šviesa užliejo kambarį.

Konvėjus Džefersonas niūriai paniro į apmąstymus. Mintyse prieš jo akis vėl šmėkštelėjo visiems neišraiškingu atrodęs šokėjos veidelis. Jam jis atrodė kitoks: išvakarėse jis pavadino Rubę "naiviu atviraširdžiu kūdikiu". O dabar?.. Didžiulis nuovargis apėmė Konvėjų. Jis užmerkė akis ir sušnibždėjo: "Margaret!"

Toks buvo jo velionės žmonos vardas.

27

Misis Bentri ir Adelaidė Džeferson sėdėjo terasoje.

- Man labai patiko jūsų bičiulė, - pasakė Adelaidė. - Bet, atrodo, ji neypač geros nuomonės apie žmogiškąją prigimtį?

- Čia jūs teisi, mieloji Ade.

- Kai esi priverstas stebėti veltui švaistomą gerumą, irgi prieini panašią išvadą, - ir paaiškino, sugavusi nustebusį misis Bentri žvilgsnį: - Aš turiu omenyje, kai tavo akyse užkelia ant pjedestalo niekingą tvarinį, kuris to visai nėra vertas.

- Jūs turite omenyje Rubę Kin?

- Taip. Nenoriu pasirodyti negailestinga. Vargšė mergaitė nebuvo jau tokia niekam tikusi. Paprasčiausiai savanaudė ir gudri. Greitai suvokė, kad galima turėti naudos, sugraudinus vienišą senį.

- Bet Konvėjus iš tiesų kartais jausdavosi vienišas, - atsargiai pastebėjo misis Bentri.

- Gali būti. Tačiau tik šią vasarą.

Ji kalbėjo tarsi nenoromis:

- Keistas mano likimas... Maikas Karmodi taip greitai po mūsų vestuvių mirė, tai mane labai pritrenkė. Jūs juk žinote, kad Pitas

niekuomet nematė tėvo? Frenkas Džefersonas, artimas Maiko draugas, nuolat buvodavo pas mus. Pitas jo krikštasūnis... vykdant paskutiniąją tėvo valią. Frenkas man patiko... kartais pasidarydavo jo gaila!

- Gaila? - susidomėjusi paklausė misis Bentri.

- Jums tai atrodo keista? Juk jis gyveno nieko sau neatsakydamas. Tėvai jam leisdavo viską. O drauge... kaip tai geriau paaiškinus? Misteris Džefersonas - pernelyg stipri asmenybė. Net ir nenorėdamas to, visus aplink jis užgoždavo. Frenkas dėl to kentėjo. Kai mes susituokėme, jis buvo nepaprastai laimingas. Jo tėvas pasielgė labai apdairiai: paskyrė sūnui didelę sumą. Kaip kad jis sakė, kad vaikams nereikėtų laukti tėvo mirties. Bet šis kilnus žingsnis pasirodė esąs per daug ankstyvas. Frenką pirmiausia reikėjo išmokyti elgtis su pinigais. Turtas apsvaigino Frenką ir jis, sekdamas tėvo pavyzdžiu, leidosi į spekuliacijas biržoje. Deja, nesėkmingai. Pirko patikimas akcijas, bet esant nepalankiai konjunktūrai. Siaubinga stebėti, kai pinigai slysta tarsi smėlis pro pirštus! Ir viskas dėl nemokšiškumo... Kuo giliau Frenkas klimpo, tuo atkakliau leisdavosi į naujas avantiūras, tikėdamasis, kad tai jį išgelbės.

- Bet, mieloji, - susijaudinusi įsiterpė misis Bentri, - argi Konvėjus negalėjo įsikišti, duoti sūnui naudingų patarimų?

- Frenkas buvo apimtas išdidumo, jis norėjo viską pasiekti savomis jėgomis. Mes slėpėme savo tragišką padėtį. Net ir po Frenko žuvimo aš neprisipažinau jo tėvui, kad likau beveik be lėšų. Jūs turite suprasti, - ji ūmai atsigręžė į pašnekovę. - Aš negalėjau išduoti savo vargšo vyro! Būdamas gyvas Frenkas to niekada nebūtų atleidęs. Be to, misteris Džefersonas ilgą laiką sunkiai sirgo. Ligi šio laiko aš neišsklaidau jo iliuzijų, kad esu turtinga moteris. Mano taupumą jis laiko paprasčiausiai teigiamu charakterio bruožu. Po Frenko žuvimo mes su Pitu gyvename pas jį ir... jo sąskaita. Tad man ligi šiol neteko kvaršinti galvos dėl rytdienos.

Adelaidė liūdnai palingavo galva.

- Mes gyvenome kaip viena šeima, tai teisybė. Bet... ar jūs tai suprasite? Aš jam net ligi šios dienos ne našlė, bet jo sūnaus žmona!

Misis Bentri užjaučiamai linktelėjo.

- Kitais žodžiais tariant, Konvėjus taip ir nesusitaikė su savo artimųjų žuvimu?

- Taip. Šis nuostabus žmogus savo nelaimę įveikė būtent atsisakydamas ją pripažinti. Markas jam tebėra Rozamundos vyras, o aš Frenko žmona - nors jų jau seniai nebėra tarp gyvųjų. Tačiau tėvui jie tarytum ir toliau tebeegzistuoja!

- Tai tikėjimo stebuklas, - sušnibždėjo misis Bentri.

- Mes gyvenome šitaip visus tuos metus. Bet štai... neseniai... kažkas tarsi lūžo manyje. O gal pakėlė maištą... Aš negaliu, nenoriu visą laiką galvoti apie žuvusį Frenką! Mano meilė, mano neviltis - viskas užgeso, pasitraukė į praeitį. Baisu, kad aš taip kalbu? Aš pati sau negaliu paaiškinti, kas dedasi mano sieloje. Man norėtųsi nutrinti praeitį tarsi kreidą nuo mokyklinės lentos ir pradėti gyvenimą iš naujo. Vėl tapti ta linksma, gyvenimo džiaugsmo kupina Ade, kuri mėgo plaukioti, žaisti tenisą. Vienu žodžiu, tapti pačia savimi. Hugas... jūs juk pažįstate Makliną? Jis puikus žmogus ir svajoja mane vesti. Aš ilgai stengiausi išvengti šios minties, tačiau dabar rimtai susimąsčiau, - ji lengvai truktelėjo pečiais. - Galimas dalykas, Markas teisus: aš per mažai dėmesio skyriau Džefui. Mano mintys buvo toli. Aš netgi apsidžiaugiau, kai jį ėmė linksminti Rubė. Man atsirado daugiau laisvės. Argi galėjo man ateiti į galvą, kad jis taip susižavės ja?

- Kaip jūs į visa tai reagavote?

- Buvau be galo apstulbinta. Na ir... supykusi.

- Mano požiūris būtų lygiai toks pat, - pritarė jai misis Bentri. - Visiškai toks pat.

- Aš galvojau apie Pitą. Mano berniuko ateitis visiškai priklauso nuo Džefo. Jis elgėsi su juo kaip su tikru anūku... bent man taip atrodė ir aš to tikėjausi. O išėjo kitaip. Juk kraujo ryšio tarp jų nėra, - rūpestingai prižiūrimos jos rankos, sudėtos ant kelių, sudrebėjo. - Pitas praras teises į palikimą dėl kažkokios pinigų pasigviešusios vulgarios kvailelės! O, aš tikrai buvau pasiruošusi ją užmušti...

Apimta siaubo, Adė nutilo. Gražios rudos jos akys, tarsi melsdamos atleidimo, nukrypo į misis Bentri.

- Tai, ką aš kalbu, siaubinga?

Hugas Maklinas tyliai priėjo iš už nugaros ir paklausė:

- Ką gi tokio siaubingo jūs kalbate, brangioji?

- Sėskitės, Hugai. Jūs juk pažįstami?..

- Žinoma. Laba diena, misis Bentri!

Maklinas šiandien jau turėjo progos pasisveikinti su pulkininko Bentrio žmona. Jis atkakliai pakartojo:

- Tad kas gi taip siaubinga?

- Tai, kad aš norėjau užmušti Rubę Kin, - prisipažino Adelaidė.

Hugas sekundėlę pamąstė.

- Jūsų vietoje būdamas aš taip nekalbėčiau. Atsitiktinai išsprūdęs žodis gali būti išsiaiškintas neteisingai, - jis, neatitraukdamas akių, žiūrėjo į jaunąją moterį. Jo šviesiose akyse atsispindėjo ištikimybė, tačiau balse skambėjo įspėjimas: - Būkite atsargi, Ade!

28

Kai mis Marpl išėjo į terasą, jos bičiulė tebesėdėjo krėsle, o Hugas su Adelaide leidosi takeliu į pliažą.

Mis Marpl prisėdo greta.

- Panašu, kad jis be galo įsimylėjęs.

- Jis myli ją. Ir seniai!

- Toks vyrų tipas man pažįstamas. Misteris Maklinas primena majorą Berį. Tas ištisus dešimt metų garbino vieną našlę, kol galų gale išsikovojo jos sutikimą. Deja, likus savaitei ligi vestuvių, ji pabėgo su šoferiu... hm... Misis Džeferson - puiki ir susitvardanti moteris...

- Ak, kiekvienas gali pridaryti daugybę kvailysčių, - pasakė misis Bentri, - jeigu jūs būtumėte atėjusi nors prieš ketvirtį valandos, Džeine, jūs būtumėte išgirdusi, kaip kalbėjo ta susitvardanti moteris! Ji išsipasakojo man viską. Kaip jos vyras iššvaistė turtą, o šešuras ligi šiol apie tai nieko nežino. Ir kad tik šią vasarą ji nusprendė pakeisti savo gyvenimą.

- Taip, man tai suprantama. Ją slegia praeitis, ji nori išsiveržti į laisvę. Negalima visą laiką sėdėti namuose už užtrauktų užuolaidų. Misis Džeferson siekia praskleisti jas, užmiršti savo našlystę. Šešuras tuo nepatenkintas, jis iš karto pasijuto esąs paliktas. Jis paprasčiausiai nesuprato tikrųjų tokio savo marčios elgesio priežasčių. Lygiai kaip misteris Bedšeras, kurio žmona susižavėjo spiritizmu, o jis pats tuo metu vos nepapuolė į vienos gudrios mergiščios, kuri ištisas valandas buvo pasiruošusi su susižavėjimo šypsena veide jo klausytis,

paspęstus spąstus.

- Jūs manote, kad Džozė specialiai įtaisė Rubę į "Madžestiką" ir pusseserės susimokė tarp savęs?

- Ne, aš taip nemanau. Džozė ne tokia įžvalgi, kad galėtų iš anksto apskaičiuoti kiekvieną savo giminaitės žingsnį. O ir Rubė nesižvalgė pernelyg toli. Ji paprasčiausiai plaukė pasroviui ir pasinaudojo netikėtu įvykių posūkiu.

- Ta įdukrinimo istorija pritrenkė juos visus. Ypač Adę ir Marką Geskelą.

Senoji ponia nusišypsojo.

- Na, Markas turi kitų rūpesčių. Šis veržlus jaunas žmogus, žvelgiantis įžūliu ir svajingu žvilgsniu, yra ne iš tų, kurie gyvenimą leidžia vienatvėje, nors ir kaip jis tebemylėtų savo velionę žmoną. Ir Markas, ir Adė nekantriai kramsnoja žąslus senojo Džefersono kinkinyje, nors jis ir stengiasi išlaikyti jų ištikimybę mirusiems, - mis Marpl su kaimietišku atvirumu pridūrė: - O nartaus eržilo nulaikyti neįmanoma.

29

Tą pačią akimirką Markas Geskelas, kalbėdamasis su seru Henriu Kliteringu, pats to nežinodamas, kuo aiškiausiai patvirtino kaimo namisėdos spėliones. Su žavinčiu cinizmu jis tiesiai išrėžė:

- Galiausiai man pasidarė aišku, kad policijos akyse aš esu nusikaltėlis numeris vienas! Jie jau buvo įkišę nosis į mano finansinius reikalus; aš juk esu, žinote, vargšas, na arba beveik vargšas. Jeigu mūsų mielasis senis Džefas atiduos galus po mėnesio ar dviejų, kaip mano eskulapai, o mes su Ade pasidalinsime jo taupomąją skrynelę, tuomet viskas tvarkoj. Aš tiesiog supančiotas skolų ir vieną gražią akimirką viskas su trenksmu gali sprogti. Bet jeigu aš sugebėsiu šiek tiek ištempti, tai ne tik kad išsilaikysiu paviršiuje, bet dar ir neblogai uždirbsiu.

Seras Henris priekaištingai tarstelėjo:

- Ar ne per daug azartiškas jūs lošėjas, Markai?

- Aš visada toks buvau! Mano devizas: viskas arba nieko. Ir aš džiūgauju, kad kažkas pasmaugė tą vargšelę. Ne aš, aš nesu žmogžudys. Nužudyti artimą man nepakiltų ranka. Bet juk policija nepa-

tikės mano garbės žodžiu? Tikriausiai reikia laukti gana šališkos apklausos. Galimą nusikaltimo priežastį kriminalistai jau sušniukštinėjo. O sąžinės skrupulais, jų nuomone, aš nepasižymiu. Net nuostabu, kad ligi šiol jie dar neįgrūdo manęs į cypę! Pernelyg jau reikšmingai į mane žvilgčioja vietinės policijos viršininkas.

- Jūs turite patikimą alibi.

- Alibi niekai! Kaip tik nekaltieji jo ir neturi. Tereikia tik šiek tiek stumtelėti nužudymo laiką. Jeigu trejetas medikų pareikš, kad ją pribaigė vidurnaktį, tai šešetas kitų taškydami seiles ims tvirtinti, kad tai įvyko auštant. Štai ir neliks mano puikiojo alibi!

- Ir jums pakanka lengvabūdiškumo iš to šaipytis?

- Prastą skonį liudijantys juokeliai, tai jūs norite pasakyti? - nelinksmai šypsodamasis pasitikslino Markas. - Tad štai jums tiesa: aš apimtas panikos. O senajam Džefui daug geriau dabar iškęsti Rubės mirtį, negu vėliau suvokti, kad ji tėra tik maža apgavikė.

Markas gudriai mirktelėjo.

- Ką jūs tuo norite pasakyti?

- O kur ji išspruko naktį? Galiu lažintis, kad į pasimatymą su meilužiu. Džefas nebūtų pakėlęs tokio vilčių žlugimo. Sužinoti, kad ji šaiposi už jo nugaros, kad ji visiškai ne beginklė nekalta mergaičiukė... taip, mano uošvis tikras originalas. Jis puikiai valdosi, bet jeigu jau pratrūks - saugokis!

Seras Henris su nelauktu susidomėjimu pažvelgė į jį.

- Tad jūs mylite savo uošvį?

- Įsivaizduokite, netgi labai. Nors, žinoma, esu įniršęs ant jo. Tuojau paaiškinsiu. Konvėjus Džefersonas miršta iš pasitenkinimo mums visiems vadovaudamas ir mus visus nustelbdamas. Noromis nenoromis tenka šokti pagal mieliausiojo despoto dūdelę!

Markas patylėjo ir visiškai rimtai tarė:

- Aš mylėjau savo žmoną. Jokia kita moteris manyje daugiau nesužadins panašių jausmų. Rozamunda man buvo tarsi saulėje besišypsantis žiedelis... Kai ji žuvo, aš jaučiausi kaip boksininkas, kurį negailestingai nokautavo. Bet... referi pernelyg jau ilgai skaičiuoja sekundes! Aš normalus vyras, manė traukia moterys. Nors aš visiškai ir nesiveržiu į naują santuoką. Savaime suprantama, neatsisakau pasilinksminti patyliukais. O štai vargšei Adei visai kitaip. Ji velniškai miela moteris! Daugybei išsvajotas kąsnelis. Tereikia

jai atleisti pavadžius ir ji kaipmat ištekės už kokio nors laimingojo. Bet senajam Džefui norisi joje matyti Frenko apraudotoją. Jis tiesiog užhipnotizavo ją praeitimi! Pats to nesuprasdamas, jis laiko mus kalėjime. Aš po truputį išsikapsčiau į laisvę, bet Adė pakėlė maištą tik dabar. Senį tai sukrėtė, jo pasaulis grėsmingai susiūbavo. Dėl to ir atsirado Rubė Kin!

Jis su patosu padeklamavo:

Ją karsto uždengė lenta.
O man - ir saulė,
Ir gamta! Nešliūkštels
Vyno man į stiklą.
Jos nebėra! Ir baigta viskas.

- Eime Kliteringai, praskalausime gerklę!

"Nieko nuostabaus, kad Marką Geskelą ir įtaria visomis mirtinomis nuodėmėmis", - atsiduses pagalvojo seras Henris.

30

Daktaras Metkalfas buvo laikomas pačiu autoritetingiausiu Deinmuto gydytoju. Prie ligonio lovos jis stengdavosi palengvinti jo kančias, o ne pabrėžti savo personos svarbą. Jis buvo vidutinio ūgio, malonaus balso tembro. Įdėmiai išklausęs policijos viršininką Harperį, į jo klausimus jis atsakė tiksliai ir įtikinamai.

- Vadinasi, galima sutikti su misis Džeferson versija? - tarė Harperis.

- Visiškai. Jos šešuro sveikata palaužta. Paskutiniaisiais metais jis negailestingai švaistė savo gyvybines jėgas, stengdamasis gyventi taip, kaip ir visi. Visiškai nesirūpino savo poilsiu. Jokio ritmingo režimo, kaip reikalavo ir kiti mano kolegos. Apskritai misterį Džefersoną galima palyginti su savo laiką atidirbusiu motoru. Širdis, plaučiai, kraujo indai - viso organizmo būklė kritiška.

- Jis neklausė gydytojų patarimų?

- Visiškai. Bet ar galime jį smerkti? Žinoma, tai ne mano pacientų ausims skirta, tačiau ir aš mieliau sutikčiau sudegti, o ne surūdyti. Tokiuose kurortuose, kaip mūsų Deinmutas, galima sutikti

daugybę ligonių, kurie puola į paniką dėl menkiausio režimo pažeidimo, kaip maro bijosi mikrobų ir skersvėjų. Vienu žodžiu, juokingai kabinasi už savo nuobodaus gyvenimo! Ar verta?

- Ir aš taip pat manau, - sutiko Harperis. - Ką gi, padarykime išvadas. Konvėjus Džefersonas iš išorės atrodo stiprus...

- Taip yra dėl to, jog jis ligi katastrofos buvo puikiai treniruotas bei išsaugojo jėgą pečiuose ir rankose. Krėsle ant ratukų jis juda labai lengvai. Bet nuo krėslo ligi lovos jam tenka galuotis su ramentais.

- Protezų parinkti neįmanoma?

- Ne. Pažeistas stuburas.

- Vadinasi, Džefersono stiprūs raumenys, ir jam atrodo, kad jis sveikas. Tačiau jo širdis susidėvėjusi. Bet kokia didesnė įtampa, šokas, netikėtas išgąstis gali jį nužudyti. Taip?

- Iš esmės, taip, - atsakė gydytojas. - Nuolatinė įtampa alina nervų sistemą ir dar labiau gilina širdies ligą. Sunkiai tikėtina, kad jį galėtų pribaigti fizinis pervargimas. Bet štai dvasinis sukrėtimas gali baigtis katastrofa. Todėl aš ir įspėjau šeimą.

Harperis ramiai pastebėjo:

- Kriminalinė byla, kurią mes dabar tiriame, smogė jam tokį smūgį, jog sunkesnį vargu ar begalima įsivaizduoti. Tačiau jis tebėra gyvas.

Daktaras Metkalfas patraukė pečiais.

- Jeigu jūs būtumėte šioje srityje patyręs taip, kaip aš, misteri Harperi, jūs suprastumėte, kad mirtis iš anksto nepraneša apie savo atėjimą. Tas, kuris, atrodo, turėtų mirti nuo sukrėtimo, atlaiko jį. Organizmas turi niekam nežinomų rezervų. Be to, mano praktikoje buvo atvejų, kuomet pasirodė, jog dvasinė trauma yra daug mažiau pavojinga, negu fizinis išgąstis. Aš noriu pasakyti, kad netikėtai užsidarančių durų trinktelėjimas misteriui Džefersonui gali turėti daug liūdnesnių pasekmių, negu, tarkim, žinia apie baisią jo globojamos jaunos merginos mirtį.

- Kuo tai galima paaiškinti?

- Matote, dvasinis sukrėtimas sukelia ir apsauginę organizmo reakciją. Pradžioje nelaimė pritrenkia, žmogus kurį laiką negali jos netgi suvokti. O štai durų trinktelėjimas, sumanęs pajuokauti tipas, kuris ūmai išlenda iš sieninės spintos, priešais staiga išvažiavęs au-

tomobilis - visa tai veikia akimirksniu. Yra juk toks posakis: širdis iššoko iš krūtinės...

Policijos viršininkas Harperis lėtai tarė:

- Vadinasi, galima daryti prielaidą, jog po šokėjos žuvimo kas nors galėjo tikėtis ir misterio Džefersono mirties?

- Ko gero, taip.

Gydytojas susidomėjęs pažvelgė į savo pašnekovą.

- Nejaugi jūs norite pasakyti?..

- Aš kol kas nežinau, ką pasakyti, - sumišęs atsakė Harperis.

31

- Pripažinkite, sere, kad Rubės Kin ir jos geradario mirtis galėjo sekti viena paskui kitą, - jau po kelių minučių Harperis įtikinėjo serą Kliteringą. - Visiškai įmanoma, kad nusikaltėlis kaip tik to ir tikėjosi. Dviguba nauda: nespėjęs pakeisti testamento, misteris Džefersonas miršta, sukrėstas savo numylėtinės žuvimo. Neblogas darbelis?

- Jūs manote, kad jis dabar pakeis testamentą?

- Jums tą patogiau sužinoti, sere. O kokia jūsų nuomonė?

- Aš nieko negaliu pasakyti. Ligi Rubės Kin pasirodymo aš žinojau, kad mano bičiulis ketina padalinti savo turtą po lygiai Markui Geskelui ir Adelaidei Džeferson. Nežinau priežasties, dėl kurios turėtų būti pakeistas pirminis sprendimas. Bet... kas žino?

- Visiškai teisingai, - mąsliai sutiko Harperis. - Pamėginkite įspėti, kas dedasi žmogaus galvoje, kurio su įpėdiniais nesaisto moralinė pareiga. Juk misteris Džefersonas neturi nė vieno tikro giminaičio.

Seras Henris pasakė:

- Jis prisirišęs prie mažojo Pito.

- Bet ar laiko jį anūku?

- Ne, nemanau.

- Leiskite paklausti dar vieno dalyko, sere. Man neįmanoma išsiaiškinti, kokie tikrieji misterio Džefersono santykiai su misteriu Geskelu ir misis Džeferson. Kadangi jie yra geri jūsų pažįstami, jūs galėtumėte apie tai man papasakoti. Niekas neabejoja jo dosnumu ir kilnumu, bet, man atrodo, tai daugiau žuvusių vaikų atminimo dėlei.

Tarkim, kuris nors iš tų dviejų - Adelaidė arba Markas - panorės sukurti naują šeimą?

Seras Henris sutriko.

- Jūs uždavėte man sunkų klausimą, Harperi. Nežinau, ką ir beatsakyti. Aš linkęs manyti... bet, turėkite omenyje, tai tik mano asmeninė nuomonė... Žodžiu, įvykiams taip pakrypus, tai gali padaryti poveikį misteriui Džefersonui. Aš negalvoju, kad jis įsižeistų, ne, jis tikriausiai tam, kuris taip pasielgtų, palinkėtų laimės, bet... greičiausiai prarastų susidomėjimą jo tolesniu likimu.

Policijos viršininkas panoro pasitikslinti:

- Tai pasakytina apie juos abu?

- Manau, kad taip. Geskelo atžvilgiu, esu beveik tikras. Galimas dalykas, kad tas pats lauktų ir misis Džeferson. Nors tuo esu ne taip tvirtai įsitikinęs. Jų santykiai nuoširdesni.

Harperis supratingai pastebėjo:

- Joje lengviau regėti dukterį, negu laikyti sūnumi misterį Geskelą. Dažniau atsitinka atvirkščiai: uošvė mielai priima į šeimą žentą, bet retai kuri moteris pamilsta savo sūnaus žmoną... Ar nenorėtumėte paėjėti su manimi šiuo keleliu ligi teniso korto, sere? Aš matau ten mis Marpl ir norėčiau paprašyti jos vienos paslaugos. Teisybę sakant, jūs abu būsite man reikalingi.

- Kam?

- Kad būtų galima apklausti žmogų, su kuriuo man kalbėtis sunku. Būsiu nuoširdžiai dėkingas už pagalbą, sere! Aš turiu omenyje misterio Džefersono kamerdinerį.

- Edvardą? Bet ką gi jis gali pasakyti?

- Daug ką. Viską, ką žino apie santykius šeimoje. Savo nuomonę apie Rubės Kin istoriją. Būtent savo paties nuomonę, nes jis žino viską. Man jis vargu ar bus atviras. Bet kalbėdamas su jumis, šeimininko bičiuliu, jis gal neims slapukauti.

- Kadangi Konvėjus išsikvietė mane, kad padėčiau atskleisti tiesą... ką gi, tai viena iš galimybių... - sumurmėjo seras Henris. Ir pridūrė: - O kam jums reikalinga mis Marpl?

- Ji pasišnekės su moksleivėmis. Mes pasikvietėme šešias Pamelos Rivz bičiules. Gal jos ką nors žino? Jeigu Pamela iš tiesų norėjo pasidairyti parduotuvėje, galėjo pasikviesti kurią nors iš jų drauge. O jeigu pirkiniai buvo tik pretekstas, reikia išsiaiškinti, kur

jinai ėjo iš tikrųjų. Manau, kad mis Marpl labiausiai tinkama tokiam pokalbiui.

- Jūs visiškai teisingai nuspėjote. Mis Marpl puikiausiai sugeba išsiaiškinti nedideles kaimo paslaptis. Jos apie pirštą neapsuksi.

Policijos viršininkas šyptelėjo:

- Tai jau taip! Senoji ledi nieko neišleis iš akių.

Kai jie abu priartėjo prie jos, mis Marpl pakėlė akis ir maloniai pasisveikino. Išpildyti Harperio prašymą ji sutiko iš karto ir su regimu pasitenkinimu.

- Mielai jums padėsiu, misteri Harperi. Aš gana dažnai turiu reikalų su jaunutėmis mergaitėmis. Pirmiausia, aš turiu pažįstamų sekmadieninėje mokykloje. O, be to, aš esu prieglaudos komiteto narė; matote, prieglauda yra greta mano namo. Na ir mano tarnaitės dažniausiai labai jaunos. Būkite ramus, aš puikiai susigaudau, kada tos mažylės sako tiesą, o kada nori ką nors nuslėpti.

- Esu įsitikinęs, kad jūs puiki šios srities specialistė, - pataikaudamas pasakė seras Henris.

- Prašau, sere Henri, nesišaipyti iš manęs!

- Net ir mintyse apie tai nepagalvojau! Jums daug dažniau pasitaiko galimybių pasijuokti kaip tik iš manęs.

- Ak, kaime kartais susiduri su tokiais skandalingais dalykais, - susimąsčiusi pratarė mis Marpl.

- Tiesa, - prisiminė seras Henris, - aš juk sužinojau tai, kas jus domino: Rubės Kin šiukšlių krepšyje tikrai rastos nagų nuokarpos.

Senoji dama suvirpėjo:

- Negali būti! Bet juk tada...

- Kodėl šią detalę jūs laikote tokia svarbia, mis Marpl, - iš karto pasiteiravo policijos viršininkas.

- Žinote, kas mane suintrigavo labiausiai, kai aš pamačiau tos nelaimingosios lavoną? Rankos. Kažkas jose buvo nenatūralu. Tačiau kas? Tik vėliau aš suvokiau: merginos, kurios rūpinasi savo išvaizda, paprastai užsiaugina ilgus nagus. Tiesa, kai kurioms būdingas netikęs įprotis juos kramtyti, bet koketiškumas dažniausiai nugali. Aš jau pagalvojau, kad velionė taip ir nesugebėjo atsikratyti šio bjauraus pripratimo, bet staiga berniūkštis... na, tas Pitas... atnešė įrodymą, kad nagai buvo ilgi, tik vienas iš jų nulūžo. Pagalvojusi, kad galbūt teko nukirpti ir likusius, aš paklausiau sero Henrio apie nuo-

karpas.

Seras Henris pasitikslino:

- Jūs ką tik pasakėte: "suintrigavo labiausiai". Vadinasi, jus dar kas nors suintrigavo?

- Suknelė, - rimtai atsakė mis Marpl. - Nužudytoji buvo apsivilkusi dėvėta, atsainiai pasirinkta suknele.

Vyrai nustebę susižvalgė.

- Na ir kas?.. - nutęsė seras Henris.

- Labai sena suknelė. Tai pasakė Džozė. Nors ir aš pati pastebėjau.

- Niekaip nesuprantu, ką jūs norite tuo pasakyti.

Mis Marpl truputėlį paraudo.

- Bet juk Rubė Kin persirengė dėl to, kad nuskubėtų į pasimatymą su žmogumi, šalia kurio ji, kaip sako mano jaunosios dukterėčios, "nelygiai kvėpuoja"?

- Bent jau mes taip manome, - atsakė Harperis, skausmingai mirkčiodamas.

- Tad kodėl ji apsivilko seną suknelę?!. - paklausė mis Marpl.

Harperis apmaudžiai pasitrynė viršugalvį.

- Pagaliau supratau jūsų mintį! Jūs manote, kad būtų daug įtikinamiau, jeigu ji būtų apsivilkusi puošnesnį rūbą?

- Na, žinoma. Geriausią, koks tik yra garderobe, taip būtų pasielgusi kiekviena, būdama jos vietoje.

- Tai logiška, mis Marpl. Bet jeigu į susitikimą su gerbėju reikia eiti nelygiu keliu ar važiuoti atviru automobiliu? - įsiterpė seras Henris. - Kam gi rizikuoti? Daug protingiau išeiginę suknelę pataupyti.

- Visiškai įtikinamas spėjimas, - sutiko Harperis.

Mis Marpl pagyvėjusi atsigręžė į jį.

- Tada ji būtų pasirinkusi ir megztinį. Aš nesu pernelyg gera mados žinovė, tačiau jos stiliaus moteris būtų apsirengusi būtent taip. Turinti skonį mergina, - tęsė mis Marpl, - instinktyviai rengiasi pagal atitinkamas aplinkybes. Nors ir kokia karšta būtų buvusi diena, ji nebūtų į pasimatymą apsivilkusi suknelės iš balto šilko.

- O koks klasikinis jaunos, į pasimatymą einančios merginos kostiumas? - be ironijos šešėlio paklausė seras Henris.

- Jeigu pasimatymas paskirtas viešbutyje ar kokioje kitoje vie-

toje, kur priimta rodytis su vakariniais tualetais, ji būtų apsivilkusi savo geriausia baline suknele. Bet gatvėje, po atviru dangumi, dekoltė atrodo kvailokai ir daug labiau tinka sportinis kostiumas.

- Norėčiau jums pritarti, mūsų mieloji gero tono žinove, bet nelaimingoji Rubė... hm...

- Taip, ko gero, - sutiko senoji dama. - Rubė nebuvo... Tai yra ji nebuvo atitinkamai auklėjama. Ji priklausė tai žmonių, kurie dėvi drabužius, neatsižvelgdami į nusistovėjusias taisykles, kategorijai. Prisimenu vieną pikniką, įvykusį praėjusiais metais Skrentor Rokse. Jūs aiktelėtumėte pamatę, kaip buvo apsirengusios tenykštės panelės. Tiesa, dabar pasivaikščiojimams mergaitės apsivelka kažką panašaus į uniformą. Jos, deja, nesupranta, kad šortai puošia tik lieknas ir aukštas.

Policijos viršininkas ryžtingai grįžo prie pokalbio pradžios:

- Vadinasi, jūs galvojate, kad Rubė Kin...

- Aš galvoju, kad Rubė Kin nenusivilko tos rožinės suknelės, kuria buvo apsirengusi visą vakarą. Ji galėjo pakeisti suknelę tik į dar gražesnę.

- Tokiu atveju, mis Marpl, kaip jūs paaiškintumėte tai, kad ji vis dėlto buvo su balta ir anaiptol ne geriausia savo suknele? - paklausė Harperis.

- Prisipažįstu, kad kol kas nieko paaiškinti negaliu. Tačiau esu įsitikinusi: tai itin svarbi aplinkybė.

32

Erdviame, vieliniu tinkleliu apjuostame korte Reimondas Staras baigė teniso pamoką. Apkūni vidutinio amžiaus dama žaismingai pamojavo jam atsisveikindama ir, sugriebusi savo dangiško žydrumo megztinį, pasuko viešbučio link. Reimondas palydėjo ją įprastais komplimentais. O paskui pasuko prie suolo, ant kurio buvo įsitaisę trejetas žiūrovų. Jis atrodė nuvargęs.

Seras Henris mintyse paklausė savęs: kiek metų galėjo būti šitam vyriškiui? Dvidešimt penkeri ar netoli keturiasdešimties? Atspėti buvo neįmanoma.

- Tokios pamokos tikriausiai gerokai pakyri? - užjaučiamai paklausė mis Marpl.

- Taip, ypač sezono pabaigoje.

Policijos viršininkas atsistojo, nutaisęs susirūpinusį veidą.

- Jeigu leisite, aš užsuksiu po pusvalandžio.

- Puiku. Būsiu jums dėkinga.

Reimondas palydėjo Harperį žvilgsniu, o po to paklausė:

- Jūs man leisite prisėsti greta?

- Būkite malonus, - atsiliepė seras Henris. - Gal norėtumėte cigaretės.

Jis ištiesė portsigarą, pats stebėdamasis savo išankstiniu nusistatymu prieš šį žmogų. Galbūt jam nekėlė pagarbos jo užsiėmimų pobūdis? Tikriausiai tai dėl tų šokių. Kaip tikras anglas, seras Henris įtariai žiūrėjo į profesionalius šokėjus. Šio jauno vyriškio judesiuose buvo aiškiai per daug gracingumo... Reimondas... Ramonas... Iš tiesų, koks gi jo tikrasis vardas? Jis tiesiai ir paklausė apie tai Staro.

- Kai pradėjau pasirodymus, mane vadino Ramonu. "Ramonas ir Džozė" - tai skamba kažkaip ispaniškai. Aš pastebėjau, kad viešbučio senbuviai nelabai palankiai žiūri į užsieniečius, todėl ir pasirinkau anglišką vardą, Reimondas.

- Bet tai ne tikras jūsų vardas? - paklausė mis Marpl.

Jaunasis vyriškis šypsodamasis papurtė galvą.

- Ne, mane iš tiesų vadina Ramonu. Mano senelė yra gimusi Argentinoje.

"Tad štai iš kur tas siūbavimas klubais!" - pagalvojo seras Henris.

- Bet užtai antrasis vardas - Tomas, - pridūrė šokėjas. - Kas gali būti proziškiau? - jis pasisuko į serą Henrį. - Jūs juk iš Devonširo? Iš Steino? Mano tėvai gyvena kaimynystėje, Almonstoune.

Serui Henriui netikėtai blykstelėjo mintis:

- Tai jūs iš Almonstouno Starų?!

- Būtent.

- Niekada nebūčiau pagalvojęs!

- Nieko nuostabaus, - su kartėliu balse atsakė Reimondas.

Seras Henris užjaučiamai burbtelėjo:

- Tikriausiai likimo žabangos?..

- Galima sakyti, taip, - liūdnai sutiko jaunasis Staras. - Mano šeimai teko parduoti dvarą, kuris priklausė mūsų giminei daugiau, negu tris šimtus metų. Bet pati giminė vis dar tebegyvuoja. Mano

vyresnysis brolis įsikūrė Niujorke, ten jis užsiiminėja leidybine veikla. Kiti taip pat išklydo vos ne po visą Žemės rutulį. Mūsų laikais universiteto diplomas dar nėra sėkmės garantija. Man sekėsi blogiau, ir aš įsitaisiau pardavėju į santechnikos reikmenų parduotuvę. Parduotuvėje buvo puikios pavyzdžių ekspozicijos salės. Bet aš amžinai painiojau kainas, užmiršdavau pristatymo datas. Mane, žinoma, atleido. Vieninteliai dalykai, kuriuos aš puikiai mokėjau, buvo šokiai ir tenisas. Teko pasiūlyti savo paslaugas viename iš Rivjeros viešbučių, kur suvažiuoja visuomenės grietinėlė. Aš jau neblogai uždirbdavau, kai ūmai išgirdau, kaip kažkoks pulkininkas, atrodantis kaip tikras džentelmenas, griausmingai paklausė direktoriaus: "Kur tas jūsų šokdintojas? Aš jo ieškau. Mano žmona ir dukra nori pašokti valsą. Atitempkite jį čionai!"

Reimondas patylėjo.

- Aš, nelaimei, nesusitvardęs įsižeidžiau ir iš karto netekau vietos. Galų gale patekau čia. "Madžestike" ne tokia pelninga, tačiau korektiška aplinka. Aš leidžiu laiką mokydamas teniso apkūnias matronas, o vakarais šokdinu jų dukreles. Ką padarysi, toks gyvenimas. Atleiskite, kad priverčiau jūsų klausytis savo kvailos išpažinties.

Seras Henris nuoširdžiai pasakė:

- Labai džiaugiuosi, kad mes išsikalbėjome.

- Jūs čia dėl Rubės? Deja, aš niekuo negaliu jums padėti. Aš nežinau, kas ją nužudė. Mūsų pažintis apskritai buvo labai paviršutiniška. Atvirai ji su manimi niekada neišsišnekėdavo.

- Jūs simpatizuojate jai? - geranoriškai paklausė mis Marpl.

- Kaip čia jums pasakius? Ji, žinoma, mokėjo patikti, - atsiliepė Reimondas gana abejingai.

- Vadinasi, - tęsė seras Henris, - įtarimų jokių?

- Jokių. Priešingu atveju, patikėkite manimi, aš būčiau pranešęs policijai. Tikriausiai tai vienas iš tų bjaurių nusikaltimų, kurie padaromi be jokios rimtos priežasties, bet taip vikriai, kad nelieka jokių pėdsakų.

- Pora žmonių priežasčių turėjo, - lyg tarp kitko pastebėjo mis Marpl.

- Nejaugi? - ūmai susidomėjęs paklausė Reimondas.

Laukiančiu žvilgsniu mis Marpl išraiškingai pažiūrėjo į serą Henrį.

- Atrodo, kad Rubės Kin mirtis davė penkiasdešimt tūkstančių svarų misis Džeferson ir misteriui Geskelui, - nenorom pro dantis iškošė jis.

- Ką? - susijaudinęs sušuko Reimondas. - Bet juk tai absurdas! Misis Džeferson... Aš noriu pasakyti, kad jie abu neturi jokio ryšio su šiuo nusikaltimu!

Mis Marpl kostelėjusi tyliai pasakė:

- Manau, misteri Starai, kad jūs idealistas.

- Aš idealistas?! Aš esu užkietėjęs cinikas, madam.

- Pinigai labai svari priežastis, - nė kiek nesutrikusi tęsė senoji ponia.

- Galimas dalykas, - pro dantis tarstelėjo pasiryžęs vėl prapliupti Reimondas. - Bet įsivaizduoti, kad jie smaugė tą merginą... - jis papurtė galvą ir staiga pakilo. - Atleiskite, štai ateina į pamoką misis Džeferson. Ji jau vėluoja.

Kartu su Adelaide ėjo Hugas Maklinas. Adės lūpose žaidė kalta šypsenėlė. Ji nuėjo į kortą, o Hugas atsisėdo ant suolelio. Paprašęs mis Marpl leidimo, jis užsirūkė pypkę.

- Nesuprantu, kam prireikė Adei tų pamokų? Sužaisti partiją dėl malonumo - kitas reikalas. Aš irgi mėgstu tenisą. Bet pamokos...

- Gal ji nori pakelti savo žaidimo klasę, - pabandė pasiūlyti savo spėjimą seras Henris.

- Ji ir taip puikiai valdo raketę, - paprieštaravo Hugas. - Kaip mėgėja, žinoma. Velniai griebtų!

Patylėjęs keletą minučių, jis irzliai paklausė:

- Kas, tiesą sakant, yra tas vyrukas? Iš kur jis? Panašus į pietietį.

- Jis iš senovinės Starų šeimos, iš Devonširo, - jausdamas savo vertę atsakė seras Henris.

- Ką jūs sakote? Negali būti!

Ši naujiena aiškiai sugadino Maklinui nuotaiką. Jis paniuro.

- Suprasti negaliu, dėl ko Adė mane išsikvietė.

- O kada ji paprašė jūsų atvažiuoti? - pasiteiravo seras Henris.

- Ė... ė... kai buvo įvykdytas nusikaltimas.

- Ji pranešė jums telegrama?

- Telegrama.

- Būtų gerai pasitikslinti, kada telegrama buvo išsiųsta.

- Na, to tai aš jau nežinau.

- Kelintą valandą jūs gavote ją?
- Aš jos, tiesą sakant, negavau, man ją padiktavo telefonu.
- Kodėl? Kurgi jūs buvote?
- Išvakarėse aš išvažiavau iš Londono į Deinberi Hidą.
- Taip arti nuo čia?
- Keistas sutapimas, ar ne? Man paskambino, kai grįžau iš golfo, ir aš tučtuojau atidūmiau į "Madžestiką".

Mis Marpl mąsliai apžiūrinėjo Hugą Makliną, kuris kuo toliau, tuo labiau jautėsi esąs ne savo kailyje. Nerūpestingu tonu ji paklausė:

- Mane tikino, kad Deinberi Hide viskas nėra taip brangu, kaip čia.
- Taip, tai sąlyginai pigi poilsiavietė. Prašmatniai leisti atostogas aš neturiu lėšų.

Jis pakilo.

- Eisiu pasivaikščioti, kad pakiltų apetitas, - ir neatsigręždamas nuėjo šalin. Jo judesiai atrodė tarsi mediniai.

Seras Henris taip pat pakilo nuo suolo.

- Na, ir man laikas. Jums kompaniją sudarys misis Bentri, štai ji ateina.

33

Uždususi misis Bentri atsisėdo greta mis Marpl.

- Aš kalbėjausi su kambarine, - pareiškė ji, - bet rezultatų jokių. Kaip jūs manote, ar mažylė galėjo bėgioti į pasimatymus niekam nežinant?
- Neabejoju, mano miela, kad jeigu ji turėjo meilužį, kas nors tai vis tiek žino. Nors jai, be abejo, reikėjo būti labai atsargiai.

Misis Bentri dėmesį patraukė žaidėjai.

- Adė daro didelę pažangą.
- Po šešuro mirties ji taps gana turtinga, - įterpė mis Marpl.
- Ak, Džeine, negalima visur matyti tik merkantilinę pusę!.. O paslaptis taip ir neatskleista.
- Bet, brangioji, to juk negalima pasiekti iš karto, akimirksniu. Man prisireikė šiek tiek laiko.

Misis Bentri nepatikliai pažiūrėjo į ją.

- Vadinasi, jūs žinote, kas nužudė Rubę Kin?

- Taip. Aš žinau, kas žudikas.

- Tad kas gi jis, Džeine? Nekankinkite!

Mis Marpl neigiamai papurtė galvą ir suspaudė lūpas.

- Aš negaliu pasakyti.

- Kodėl?

- Todėl, kad jūs nesugebėsite išsaugoti paslapties. Jūs arba prasitarsite, arba nesusilaikysite nuo užuominų.

- Prisiekiu jums! Nė vienai gyvai dvasiai...

- Pažadus lengviau duoti, negu juos ištesėti. Be to, ir man pačiai dar ne viskas ligi galo aišku.

- Leisite jums duoti vieną patarimą? Neverta klausyti visų iš eilės. Kai įvyksta kas nors bjauraus, aš paprasčiausiai imu netikėti nė vienu žodžiu. Juk žmogaus prigimties nepakeisi!

Po minutės apmąstymų misis Bentri tarė jau visiškai kitokiu tonu:

- Aš jums jau pačioje pradžioje sakiau, kad mane labai domina ši istorija. Tik pagalvokite, kraupus nusikaltimas nuosavuose namuose! Man gyvai esant tai daugiau nepasikartos.

- To linkiu jums iš visos širdies.

- Tiesą sakant, ir man gana vieno karto. Bet juk šis nusikaltimas tarytum visiškai mano! Aš noriu išgyventi jį visą, žingsnis po žingsnio.

Senoji dama skeptiškai žvilgtelėjo į ją.

- Jūs nenorite manęs suprasti! - įsižeidusi piktai tarė misis Bentri.

- Ne, kodėl gi, Dole. Jeigu jūs viską išgyvenate taip... aš jumis tikiu.

- Bet jūs ką tik pasakėte: niekuo netikėti - jūsų principas. Visai įmanoma, kad tai galiausiai ir teisinga, - misis Bentri su kartėliu tęsė: - Aš visai ne tokia naivi ir įtariu, apie ką dabar šnabždasi Sent Meri Mide ir visoje apylinkėje. Girdi, nėra dūmų be ugnies, lavonas neatsitiktinai atsirado mano vyro bibliotekoje... ta mergina buvo Artūro meilužė... arba jo nesantuokinė dukra... ji šantažavo jį... Žodžiu, kas nori, tas ir pliurpia visokias nesąmones. O mes vis dar be galo toli nuo mįslės įminimo. Ak, vargšas Artūras! Neatskleista paslaptis pasmerkia jį pasigailėtinam egzistavimui. Bet aš to neleisiu.

Bet kokia kaina!

Patylėjusi ji pridūrė:

- Neįmanoma regėti, kaip brangus tau žmogus kenčia už svetimas kaltes. Štai tas vienintelis dalykas, kuris mane ir atvedė į Deinmutą. Aš netgi vyrą palikau vieną. Man reikalinga tiesa, Džeine!

- Žinau, mano brangioji, - meiliai pasakė mis Marpl. - Todėl aš ir sutikau važiuoti su jumis.

34

Viename iš nuošalių "Madžestiko" kambarių Edvardas pagarbiai klausėsi sero Henrio.

- Aš noriu užduoti jums keletą klausimų, Edvardai. Bet pirmiausia noriu paaiškinti savo vaidmenį šiame reikale. Kažkada aš buvau Skotland Jardo komisaras. Dabar aš atsistatydinau ir gyvenu kaip privatus asmuo. Kai įvyko ši drama, jūsų šeimininkas paprašė manęs skubiai atvažiuoti ir panaudoti visą sukauptą patirtį išaiškinant tiesą.

Seras Henris padarė pauzę. Edvardas šiek tiek palenkė galvą, neatitraukdamas nuo jo protingo žvilgsnio.

- Suprantu, sere Henri.

Kliteringas lėtai tęsė.

- Apklausinėjant policijai, žmonės dažniausiai daug ką nutyli... dėl įvairiausių priežasčių. Na, sakykime, kad neišplauktų į paviršių šeimyninis skandalas. Arba jiems atrodo, kad kokia nors smulkmena neturi jokio ryšio su nusikaltimu. Arba iš baimės padaryti žalą suinteresuotiems asmenims...

- Suprantu, sere, - pakartojo Edvardas.

- Tikiuosi, jums žinomi svarbiausi šios istorijos momentai. Nužudytoji netrukus būtų tapusi jūsų šeimininko Džefersono įdukra. Du žmonės turėjo svarių priežasčių priešintis šio plano įgyvendinimui - tai misteris Geskelas ir misis Džeferson.

Kamerdinerio akyse kažkas blykstelėjo. Jis paklausė:

- Ar galiu aš sužinoti, sere? Jie įtariami?

- Areštas jiems negresia, jeigu jūs būtent tai norite žinoti. Bet policija yra priversta turėti juos omenyje. Ir ji nepasitikės jais ligi to laiko, kol nepaaiškės visos nužudymo aplinkybės.

- Jie abu atsidūrė nepavydėtinoje padėtyje, sere.

- Taip, netgi labai nepavydėtinoje. Man nepaprastai svarbu sužinoti net mažiausias smulkmenas, susijusias su misterio Džefersono, jo žento ir marčios elgesiu, žodžiais, netgi gestais. Ką jie jautė? Apie ką kalbėjosi? Aš klausiu apie tuos subtilius jų elgesio niuansus, kuriuos galėjote pastebėti tiktai jūs, Edvardai.

Jis nutilo. Edvardas korektiškai atsiliepė:

- Aš suprantu jus, sere. Jūs norite, kad aš jums papasakočiau viską, kas dėjosi tarp šių sienų, nenuslėpdamas netgi tų detalių, apie kurias aš nenorėčiau kalbėti ir kurios kitomis aplinkybėmis jūsų jokiu būdu nedomintų.

- Jūs teisingai viską supratote, Edvardai. Reiškiu pagarbą jūsų nuovokumui.

Edvardas minutėlę pagalvojo ir pradėjo:

- Savaime suprantama, per ilgus tarnybos metus aš gerai pažinau misterį Džefersoną. Aš matau jį iš labai arti, matau tomis akimirkomis, kuomet jis nustoja tramdęs save. Kartais aš klausiu savęs: ar verta taip grumtis su likimu, kaip tai daro mano šeimininkas? Bet jis juk pernelyg išdidus ir yra pasiryžęs geriau palūžti kovoje. Nuolatinė įtampa misterį Džefersoną padarė labai nervingą. Jis gali pasirodyti labai malonus, bet aš žinau, kokie įniršio priepuoliai jį purto, tuomet jis nepajėgia ištarti nė žodžio. Ypač greitai jis praranda savitvardą, susidūręs su apgaule.

- Jūsų pasakojime yra kokia nors paslėpta mintis?

- Taip. Jūs juk norėjote, kad aš atvirai išsakyčiau viską.

- Žinoma!

- Taigi aš tęsiu, sere! Ta jauna persona, kuri taip patraukė mano šeimininko dėmesį, visiškai nebuvo to verta. Mažoji melagė nejautė jam nė mažiausio prieraišumo. Jos naivus tarškesys, vaikiškos išdaigos - tai buvo ne kas kita, kaip tik grynas apsimetinėjimas. Aš nenoriu tvirtinti, kad ji buvo visiška nenaudėlė. Paprasčiausiai ji tiesiog nė kiek neatitiko to idealo, kurį joje norėjo matyti misteris Džefersonas. Tai tuo labiau keista, nes misteris Džefersonas - žmogus įžvalgus, jį ne taip lengva apgauti. Tačiau kai reikalas susijęs su jauna mergina, vyriškio vertinimai dažnai netenka objektyvumo... O šeimoje tuo metu vyko štai kas... Jaunoji misis Džeferson šią vasarą labai pasikeitė; misteris Džefersonas jai beveik neberūpėjo. O

jis visada taip ją vertino! Misteris Geskelas niekada nekėlė jam panašių jausmų.

- Bet vis dėlto jis nuolat laikė misterį Geskelą prie savęs! - šūktelėjo seras Henris.

- Taip, sere. Bet tik dėl misis Rozamundos, misterio Marko žmonos, atminimo. Duktė šeimininkui buvo tarsi jo akių šviesa. O misteris Markas vis dėlto buvo jos vyras...

- O jeigu Markas Geskelas būtų vedęs dar kartą?

- Misteriui Džefersonui tai būtų sukėlę įniršio priepuolį.

Sero Henrio antakiai pakilo.

- Štai kaip?

- Galbūt išoriškai jis to ir nebūtų parodęs, tačiau viduje...

- O jeigu misis Džeferson panūstų sudaryti naują santuoką?..

- Reakcija būtų tokia pati, sere.

- Tęskite, tęskite, Edvardai!

- Kaip aš jau sakiau, sere, misteris Džefersonas susižavėjo ta mergina. Aš jau buvau regėjęs visa tai kituose namuose, kuriuose man irgi teko tarnauti. Tai tarsi liga: stengiamasi globoti, apipilti geradarystėmis... O devyniais atvejais iš dešimties šitos būtybės kuo puikiausiai sugeba apsiginti ir pačios. Jos moka ginti savo interesus!

- Vadinasi, jūsų nuomone, Rubė Kin buvo patyrusi intrigantė?

- Teisybę sakant, ji buvo per daug jauna, kad tokia būtų, bet buvo galima justi, kad nužengs toli. Maždaug po penketo metų ji būtų jau puikiai žaidusi gyvenimiškajame lošime.

- Džiaugiuosi, girdėdamas jūsų nuomonę, Edvardai. Aš labai ją vertinu. Ar jūs negalėtumėte dabar prisiminti, kokiais žodžiais visas trejetas aptardavo su Rube Kin susijusią problemą?

- Iš tikrųjų jokio aptarimo ir nebuvo, sere. Misteris Džefersonas pranešė apie savo sprendimą ir niekam neleido prieštarauti. Netgi misteriui Geskelui teko laikyti prikandus liežuvį, nors jis paprastai žodžio kišenėje neieško. Misis Džeferson taip pat nekėlė ginčų. Ji santūri ledi. Tiktai paprašė nieko nedaryti pernelyg paskubomis.

- O kaip elgėsi ta mergina?

Kamerdineris nenoriai pratarė:

- Atrodė, kad ji tiesiog triumfavo, sere.

- Kaip jūs sakote? Triumfavo? O ar jūs turėjote kokį nors pre-

tekstą įtarti, kad... - seras Henris mėgino surasti žodžius, kurie tiktų kalbantis su tarnu. - Kad jos širdis jau... hm... užimta?

- Bet juk misteris Džefersonas nesipiršo jai, sere. Jis tik ruošėsi ją įdukrinti.

- Palikime tai ramybėje. Man svarbus jūsų atsakymas į pateiktą klausimą.

Edvardas lėtai ištarė:

- Buvo vienas atvejis, kurio liudininku aš atsitiktinai tapau.

- Labai įdomu! Prašau tęsti.

- Nesu tikras, ar tai bus jums naudinga, sere. Kartą, mis Kin atidarant krepšelį, iš jo iškrito fotografija. Misteris Džefersonas pasilenkė prie jos ir paklausė: "Kieno čia nuotrauka, vaikuti"? Joje buvo nufotografuotas jaunuolis išsiplaiksčiusiais plaukais ir atsainiai parištu kaklaraiščiu. Mis Kin, nutaisiusi pačią nekalčiausią išraišką, atsiliepė: "Neturiu supratimo, Džefi. Ir kaip ji atsidūrė mano krepšelyje? Tai bent triukas, aš jos čia neįdėjau!" Atsakymas buvo kvailas, sere, juo niekas nebūtų patikėjęs. Misteris Džefersonas vos sulaikė įniršį, jo antakiai grėsmingai priartėjo vienas prie kito. Jis prisivertė kalbėti ramiai, tačiau jo balsas iš karto prikimo: "Gana, mažyle. Jūs puikiai žinote, kas tai". Ji išsigando ir pralemeno: "Ak, taip, prisiminiau. Tas jaunuolis buvo čia kartą atvažiavęs, aš su juo šokau. Bet aš nežinau, koks jo vardas. Aš manau, kad jis pats įgrūdo man į krepšelį šitą nuotrauką, kai aš nusisukau. Toks pat kretinas, kaip ir visi kiti!" Ji nusijuokė ir papurtė galvą, tuo tarsi parodydama, kad kalbėti daugiau nėra apie ką. Bet juk abu šie paaiškinimai buvo tarsi iš piršto išlaužti, ar ne teisybė, sere? Misteris Džefersonas jais nepatikėjo. Jis griežtai nužvelgė ją ir nuo to laiko, kai ji kur nors pasišalindavo ilgesniam laikui, jis visada klausdavo, kur ji buvo.

- Jūs esate sutikęs žmogų, kuris buvo fotografijoje?

- Ne, sere. Aš juk paprastai neinu nei į restoraną, nei į šokių salę.

Seras Henris linktelėjo ir uždavė Edvardui dar keletą nereikšmingų klausimėlių.

35

Deinmuto policijos skyriuje Harperis apklausinėjo Džesę De-

vis, Florensę Smol, Beatrisę Heniker, Merę Prais ir Lilianą Ridžvej. Šios aplinkinių fermerių ir prekybininkų dukterys buvo labai panašios viena į kitą ir mąstymo lygiu, ir amžiumi. Jų parodymai taip pat buvo vienodi: Pamela Rivz tą dieną buvo tokia pati, kaip ir visada. Ji ruošėsi eiti į parduotuvę ir grįžti kitu autobusu.

Kabineto kampe sėdėjo senoji dama.

Kai paskutinė mokinė išėjo iš kabineto, Harperis nusibraukė ranka kaktą ir beviltiškai pažvelgė į mis Marpl pusę.

Mis Marpl dalykiškai pasakė:

- Aš norėčiau pasikalbėti su Florense Smol.

Harperis nustebęs kilstelėjo antakius ir tylėdamas paspaudė skambutį. Duryse pasirodė konsteblis.

- Pakvieskite Florensę Smol, - paliepė policijos viršininkas.

Mokinė, policininko lydima, sugrįžo. Tai buvo praturtėjusio fermerio duktė. Augalota, šviesiaplaukė, papūstomis lūpytėmis ir klapsinčiomis iš baimės blakstienomis. Ji kažkodėl nervingai gniaužė rankas.

Harperis vėl klausiamai sužiuro į mis Marpl ir, jai linktelėjus, keldamasis pasakė:

- Ši dama užduos jums keletą klausimų.

Jis išėjo ir sandariai uždarė paskui save duris.

Florensė įsistebeilijo į nepažįstamą senutę išsigandusio savo tėvo fermos veršelio akimis.

- Sėskite, Florense, - pasakė ši.

Mergaitė paklusniai atsisėdo ir pamažu nusiramino.

- Florense, paklausykite manęs įdėmiai. Man svarbu viską, kas atsitiko Pamelai jos mirties dieną, žinoti ligi smulkmenų. Jūs padarytumėte labai didelę klaidą, jeigu bandytumėte ką nors nuslėpti. Aš suprantu, jūs labai nejaukiai jaučiatės policijoje. Jūs baiminatės, kad čia jus bars. Pavyzdžiui, už tai, kad niekam nepasakėte anksčiau... Arba kad nesulaikėte Pamelos. Susikaupkite ir palengvinkite sąžinę. Jeigu jūs ir dabar nutylėsite tai, ką žinote, tai bus jau įstatymo pažeidimas. Nusikaltimas, už kurį gresia kalėjimas. Aš jus įspėju.

- Aš... ne...

Mis Marpl tebebuvo atkakli:

- Papasakokite viską atvirai. Juk Pamela ėjo ne į parduotuvę, ar ne taip?

Lyžtelėjusi perdžiūvusias lūpas, Florensė iš padilbų žvilgtelėjo į mis Marpl kampan užspeisto žvėrelio žvilgsniu.

- Ji svajojo filmuotis kine?

Tarsi atsikratydama slegiančios naštos, mergaitė sušnibždėjo:

- Taip, mem.

- Aš taip ir galvojau! - šūktelėjo senoji dama. - O dabar papasakokite viską iš eilės.

- Ak, kad jūs žinotumėt, kaip aš kankinausi, mem. Aš prisiekiau Pamelai niekam nepasakoti. Ir kai ją rado sudegusią mašinoje... Tai taip baisu, aš vos nenumiriau iš sielvarto... Man vis atrodė, kad aš taip pat esu kalta. Aš turėjau ją sulaikyti. Bet tuomet aš nieko blogo neįtariau. Kai manęs paklausė, kaip ji elgėsi tą dieną, aš nepagalvojusi, kaip ir visos, pasakiau, kad visiškai įprastai. O po to jau neįstengiau kalbėti nieko kito. Bet aš iš tiesų žinau labai mažai. Tik tai, ką papasakojo Pamela.

- Ką gi ji papasakojo?

- Kai mes ėjome prie autobuso važiuoti į šventę, ji manęs paklausė, ar aš moku saugoti paslaptis. Aš atsakiau, kad taip. Aš turėjau prisiekti, kad niekam neprasiplepėsiu. Po skautų pikniko ji ruošėsi pasilikti Deinmute bandomajam filmavimui. Ji susipažino su kažkokiu kino žmogumi, kuris čia atvažiavo iš Holivudo. Pamelos išvaizda pasirodė tinkanti jo naujam filmui. Tačiau jis įspėjo, kad ji iš anksto neturėtų jokių iliuzijų. "Pirmiausia reikia patikrinti jūsų fotogeniškumą, - pasakė jis. - Bandymas gali duoti neigiamus rezultatus". Filme buvo moksleivės, kuri netikėtai pakeičia reviu artistę prabangiame miuzikhole ir prieš ją atsiveria akinanti karjera, vaidmuo. Pamela anksčiau vaidino mokykliniuose spektakliuose ir turėjo pasisekimą. Tas ponas pasakė, kad įžvelgia joje talentą, bet jai teksią dar daug padirbėti.

Florensė Smol atsikvėpė. Mis Marpl, pajutusi širdį spaudžiantį šaltį, klausėsi toliau šios, tokios panašios į siaubo filmų turinį, istorijos. Tikriausiai tėvai draudė Pamelai leistis į pokalbius su nepažįstamais žmonėmis. Bet jos naivus potraukis pigiam kino blizgesiui privertė pamiršti visus draudimus.

- Tas ponas elgėsi labai solidžiai, - tęsė Florensė. - Jis žadėjo, jeigu bandymai bus sėkmingi, sudaryti su Pamela kontraktą. Bet kadangi ji jauna ir nepatyrusi, patarė jai pasirašyti jį tik po konsulta-

cijos su geru juristu. Taip pat jis pasiteiravo, ar neprieštaraus tėvai. Pamela prisipažino, jog taip gali būti. Jis nuramino mergaitę: tai įprasta, kai filmuotis kviečiamos jos amžiaus mergaitės. Bet dažniausiai tėvams pavyksta išaiškinti, koks retas šansas pasitaikė jų dukrai. Jis pridūrė, kad kol kas, kol bandymų rezultatai dar nežinomi, geriausia viską laikyti paslaptyje. Ir tegul Pamela nenusimena, jeigu pirmasis bandymas nepavyks. Galima bus pakartoti. Jis papasakojo jai apie garsiąją kino žvaigždę Vivjen Li, kuri sužlugo Holivude, bet pasiekė stulbinančią sėkmę čia, Londone. Pats jis atvyko iš Amerikos padirbėti "Lenvilio" studijoje ir taip pagyvinti anglų kino gyvenimą.

Mis Marpl linktelėjo ir Florensė tęsė:

- Jie susitarė, kad Pamela pasinaudos išvyka į skautų šventę ir jie susitiks viešbutyje. O kai bandymai baigsis, ji sės į paskutinį autobusą ir grįžusi pasakys tėvams, jog užtruko parduotuvėje. Po keleto dienų tas ponas žadėjo pranešti bandymų rezultatus. Jeigu viskas bus pasisekę gerai, direktorius, misteris Harmšteiteris aplankys jos tėvus. Viskas buvo taip fantastiška! Aš miriau iš pavydo. Pamela dalyvavo šventėje ir niekas nieko net neįtarė. Ji vos pastebimai man mirktelėjo, kai garsiai pasakė, jog dar eis į Deinmutą, į parduotuvę. Aš mačiau, kaip ji pasuko takeliu per kopas, - Florensė pravirko. - Dar buvo galima ją sulaikyti. Na, argi būna normaliame gyvenime tokių stebuklų? Kodėl aš nesusiprotėjau, nepasikviečiau ko nors į pagalbą?! O, Viešpatie, aš irgi noriu numirti...

- Na, na, - mis Marpl glostė pečius verkiančiai mergaitei. - Jūs niekuo nekalta, Florense. Jūsų negalima smerkti. Jūs atlikote savo pareigą.

Mis Marpl nuramino mergaitę ir jau po keleto minučių pakartojo visą pasakojimą Harperiui.

Policijos viršininko veidas įgavo nuožmią išraišką.

- Koks banditas! Na, jis man dar pašokinės! Tai visai kitaip nušviečia įvykusią tragediją.

- Be abejo.

Harperis šnairom pažvelgė į senąją damą.

- Jūsų tai tarsi nė kiek nenustebino, mis Marpl?

- Aš ir įtariau kažką panašaus.

- O kaip jūs išskyrėte iš viso būrio tą Florensę? Mergaitės atro-

dė vienodai priblokštos.

Mis Marpl droviai paaiškino:

- Tikriausiai jums nedažnai tenka stebėti jaunutes merginas, kai jos bando meluoti? Florensė stengėsi žiūrėti tiesiai į akis ir iš baimės lenkė po savimi kojas, kaip ir visos kitos. Bet kai ją baigė klausinėti, mergaitė su palengvėjimu atsipalaidavo. O kitos gi, kaip ir anksčiau, liko įsitempusios. Aš supratau, kad ji kažką nuslėpė. Visos jos vienodos, misteri Harperi! Kai mano jaunutė tarnaitė Dženetė labai įtikinamai paaiškino, jog pelės įsigavo į bufetą ir sugraužė ten pyrago likučius, ją išdavė nusiraminimo šypsena, nušvitusi dar ant slenksčio.

- Labai ačiū, mis Marpl! - nuoširdžiai padėkojo policijos viršininkas.

Senoji ponia atsisveikino.

- Jūs grįžtate į viešbutį?

- Taip, susidėti daiktus. Manęs laukia namų reikalai Sent Meri Mide, misteri Harperi.

36

Mis Marpl uždarė stiklines mažytės svetainės duris, perėjo savo išpuoselėto sodo alėją ir atsidūrė lygiai tokiame pačiame pastoriaus sode. Pirštu ji pabeldė į panašias stiklines duris.

Pastorius, ruošdamasis sekmadienio pamokslui, sėdėjo savo kabinete, o jo jauna žmona žaidė su jų abiejų atžala, kuri guviai šliaužiojo svetainėje ant kilimo.

- Leisite apsilankyti, Grizelda?

- Mielai prašome, mis Marpl. Jūs tik pažvelkite į Devidą! Jis pyksta, kad kol kas moka judėti tik atgal. Jam norisi pasiekti žaisliuką, o jis traukiasi prie dėžės su anglimi.

- Nuostabus mažylis! - sutiko mis Marpl. - Aš, tiesą sakant, atėjau paklausti, ar jūs kartais nesiruošiate artimiausiu metu rengti kokią labdaros rinkliavą?

Pastoriaus žmona nustebusi pažvelgė į kaimynę.

- Mes visą laiką renkame aukas, brangioji mis Marpl. Bažnyčioje reikia restauruoti navą. Ateinantį trečiadienį rengiama labdaros mugė paliktoms motinoms paremti. Paskui bus skautų ekskursi-

ja, parapijiečių rankdarbių paroda, vyskupo iniciatyva rengiama rinkliava jūreiviams. Tikriausiai atsiras ir dar kas nors.

- Man taip pat norisi prie viso to prisidėti. Duokite man parašų lapą, kad galėčiau apeiti kaimą.

- Juk jūs ne šiaip sau tai darysite, mis Marpl? Turite kokį nors ypatingą tikslą? Žinoma, mes džiaugsimės jūsų pagalba. Gal paimsite sau labdaros mugės fondą? O paslapties taip ir neatskleisite? - vylingai paklausė Grizelda, lydėdama viešnią prie durų.

- Kai ateis laikas, mieloji, kai ateis laikas, - greitakalbe pažadėjo mis Marpl.

37

Mis Marpl su sąsiuviniu juodo kolenkoro viršeliais rankose nesustodama greitu žingsniu perėjo visą kaimą. Kryžkelėje pasuko į kairę, "Žydrojo šerno" link, tačiau neužėjo ir ten. Jos tikslas buvo Čestvorto vila, apylinkėje vadinama "naujuoju misterio Bukerio namu".

Stumtelėjusi neuždarytus vartelius, ji priėjo prie durų ir pasibeldė. Duris atvėrė kažkokia blondinė, kuri atsiliepdavo, šaukiama Dina Li. Nors truputį ir pasidažiusi, apsirengusi ji buvo atsainiai, kaip įprasta namuose: pilkomis kelnėmis ir smaragdo žalumo megztiniu.

- Laba diena, - su plačia šypsena veide tarė mis Marpl. - Gal leistumėte užsukti minutėlei? - ir ji skubiai peržengė slenkstį, kad Dina Li nespėtų užtrenkti durų jai prieš nosį. - Nuoširdžiai jums dėkinga, - burkavo ji toliau, tvirtai įsitaisydama moderniame krėsle iš bambuko. - Karštoka šiandien rudens dienelė, ar ne tiesa? - jos veidas spinduliavo atviraširdiškumu.

- Orelis kaip reikiant, - sutiko netikėtai užklupta Dina Li. Ir iš įpratimo ištiesė viešniai dėžutę su cigaretėmis. - Parūkom?

- Labai dėkui, bet aš nerūkau. Aš užėjau pas jus, norėdama paklausti, ar galiu įrašyti jūsų vardą į aukotojų sąrašus? Mes, matote, rengiame labdaros mugę neturtingiesiems.

- Labdaros mugę? - Dina Li šiuos žodžius ištarė suglumusi, tarsi jie būtų užsienietiški.

- Taip, taip, aikštėje priešais bažnyčią. Ateinantį trečiadienį.

- A!

Mis Li maždaug minutę įtemptai mąstė, prieš atverdama burną.

- Na jau nę, atleiskite. Aš nieko neduosiu.

- Nors pačią menkiausią sumą... Pavyzdžiui, pusę kronos? - graudžiai įkalbinėjo mis Marpl, naršydama sąsiuvinį.

- Na, tiek to. Ko gero, gal tiek ir sugraibysiu, - ir jauna moteris ėmė dairytis ieškodama savo krepšelio.

Mis Marpl tuo metu akylai žvalgėsi aplink.

- Aš matau, kad pas jus priešais židinį nėra kilimo? - garsiai tarė ji.

Dina Li atsigręžė ir pirmą kartą pastebėjo, koks kibus senutės žvilgsnis: jis tarsi apčiupinėjo ją visą.

Mis Marpl lyg niekur nieko pridūrė.

- Ir teisingai. Tie kilimai priešais židinį - nuolatinis pavojus. Mažiausias angliukas, ir jie užsiliepsnoja.

"Sena šarka", - pagalvojo Dina, bet garsiai pasistengė atsakyti meiliau:

- Jis čia buvo. Paprasčiausiai nežinau, kur pasidėjo.

- Tikriausiai kilimėlis buvo iš storos vilnos?

- Nieko panašaus, paprasčiausias avikailis, - Dina jau ėmė galvoti, ar viso proto ši bobulė.

Mis Marpl atskleidė sąsiuvinį.

- Ačiū, mis. Kokią pavardę man užrašyti?

Dinos veidas ūmai piktai persikreipė.

Jos balsas suskambo aštriai ir įžūliai:

- Mis Dina Li.

- Bet, jeigu manęs atmintis neapgauna, čia misterio Bezilio Bleiko namas?

- Įsivaizduokite, taip. O aš vis tiek esu mis Dina Li! - ir ji atmetė aukštyn galvą, spigindama pasenusią provincialę žvilgsniu.

Mis Marpl šaltakraujiškai atlaikė žvilgsnį.

- Man norisi duoti jums vieną patarimą, jeigu tik jis jums nepasirodys nepriderantis.

- Jis jau dabar man rodosi nepriderantis. Pasilaikykite jį sau.

- Vis dėlto aš pasakysiu, - nė kiek nesutrikusi tęsė mis Marpl. - Kaime apie viską sprendžiama senoviškai, tad, kol jūs gyvenate čia, geriau nesivadinkite mergautine pavarde.

Dina išsprogino akis:

- Jūs, tiesą sakant, ką turite omenyje?

Net nemirktelėjusi mis Marpl tęsė:

- Visiškai įmanomas dalykas, kad aplinkinių palankumo bei simpatijos jums labai greitai prireiks. O, be to, kam kompromituoti vyrą kaimynų akyse? Tokiame užkampyje įtariai žiūri į žmones, kurie gyvena drauge, be nėra susituokę.

- Iš kur jūs žinote, kad mes susituokę? - apstulbusi paklausė Dina.

- Ak, tai...

- Ne, neišsisukinėkite. Na, prašau jūsų! Nejaugi jūs buvote archyve ir vartėte parapijos įrašų knygą Somerset Hauze?

Senosios damos akys trumpam guviai sublizgo.

- Somerset Hauze? Visiškai ne. Tai suprasti juk nesunku, kaime nieko nepaslėpsi. Pavyzdžiui, jūsų amžini ginčai. Taip barasi ne meilužiai, o sutuoktiniai. Sako... ir aš linkusi tuo patikėti... kad tik vyras ir žmona nė kiek negaili vienas kito, rėždami teisybę į akis. Žmonės, kurių nepančioja įteisinti ryšiai, būna daug apdairesni. Jiems tenka įtikinėti pačius save, kad jie visiškai laimingi, kitaip kam visa tai?

- Na, jeigu jūs taip...

Dina užsikirto ir ūmai prapliupo juoku. Įsikišusi tarp lūpų cigaretę, ji šūktelėjo:

- Ne, jūs senučiukė kaip reikiant! Bet kodėl jums rūpi, kad aš prie kiekvieno kampo šaukčiau apie savo dorovingumą?

- Todėl, kad jūsų vyras kiekvieną akimirką gali būti suimtas ir apkaltintas žmogžudyste.

38

Keletą sekundžių Dina apstulbusi žiūrėjo į mis Marpl. Paskui ji nepatikliai paklausė dar kartą:

- Bezilį suims už žmogžudystę? Jūs, aišku, krečiate juokus!

- Net nemanau. Negi jūs neskaitote laikraščių?

Dinai užgniaužė kvapą.

- Nejaugi jūs turite omenyje jaunos šokėjos iš "Madžestiko" viešbučio nužudymą? Ir įtaria Bezilį?

- Taip.

- Bet... juk tai kvaila!

Už lango sučiaudėjo motoras, garsiai trinktelėjo varteliai. Atsidarė durys ir ant slenksčio pasirodė Bezilis. Abiejose rankose jis laikė butelius.

- Aš atvilkau džino ir vermuto. O tu...

Bezilis užsikirto, žvilgsniu užkliudęs viešnią, kuri manieringai sėdėjo krėsle.

Dina, sunkiai alsuodama, pasakė:

- Ta persona išsikraustė iš proto! Ji tvirtina, kad tave tuojau suims kaip Rubės Kin žudiką.

- O, Dieve! - sušnibždėjo Bezilis Bleikas.

Jis išmetė iš rankų butelius ir šie nusirito.

Dina puolė prie jo ir papurtė už pečių.

- Bezili! Pažiūrėk į mane. Pasakyk, juk tai netiesa?! Melas, melas!.. Netikiu nė vienu jos žodžiu...

- Viešpatie, pasigailėk mūsų, - sunkiai pralemeno Bezilis, mėšlungiškai įsikabindamas į žmonos ranką.

- Bet kodėl įtaria tave? Tu juk nebuvai net pažįstamas su ta mergina!

- Klystate. Jie buvo pažįstami, - pasakė mis Marpl.

Bezilis suspaudė veidą delnais ir susvyravo, tarsi ištiktas skausmo priepuolio.

Mis Marpl griežtai paklausė:

- Kur jūs padėjote kilimą, kuris gulėjo priešais židinį?

Bezilis paklusniai atsiliepė:

- Išmečiau į sąvartyną.

Senoji dama pasipiktino:

- Kvaila ir neatsargu. Gero daikto niekas neišmeta. Prie jo prilipo blizgučiai nuo jos suknelės?

- Taip. Aš negalėjau jų nuvalyti.

Dina šūktelėjo:

- Bezili! Ką tu čia paistai?!

Jis nelauktai atrėžė:

- Geriau klausinėk jos. Atrodo, kad ji žino viską.

- Na, ką gi, ko gero, pabandysiu papasakoti, - nesutrikusi atsakė mis Marpl. - Jeigu kur nors suklysiu, jūs pataisykite mane, misteri

Bleikai. Pobūvyje tąkart jūs kaip reikiant išgėrėte ir, susipykęs su žmona, grįžote namo automobiliu. Tik tiksliai nežinau, kelintą valandą?

- Antrą valandą nakties, - suurzgė Bezilis. - Kuomet aš įjungiau šviesą, čia, hole, ant kilimo...

Jis mėšlungiškai nurijo seiles ir nutilo.

Mis Marpl užbaigė:

- Jūs pamatėte jaunos merginos su balta baline suknele lavoną. Ji buvo pasmaugta. Tikriausiai jūs pažinote ją?

Bezilis karštligiškai palingavo galva:

- Taip, iš pirmo žvilgsnio. Ją nužudė - ir štai ji gulėjo mano namuose... - nuo susijaudinimo jį ėmė purtyti drebulys.

Mis Marpl tęsė, nepakeldama balso:

- Jūs atvažiavote neblaivus ir jau buvote sudirgęs, o čia ir visai pametėte galvą. Jus apėmė panika...

- Aš bijojau, kad tučtuojau gali pasirodyti Dina. Štai tuomet man ir šovė į galvą mintis: o kodėl nepakišus vargšelės seniui Bentriui? Senas pikčiurna amžinai pešnodavo mane: aš toks, aš anoks, plevėsa, mergišius. Štai ir iškrėsiu jam pokštą... Įsivaizdavau, kokią jis suries fizionomiją, išvydęs bibliotekoje negyvą blondinę. - Bezilis truputėlį pagyvėjo. - Aš iš tiesų buvau labai girtas.

- Būtent taip, - patvirtino mis Marpl. Mažyliui Tomiui Bondui į galvą buvo atėjusi panaši mintis. Jis buvo drovus egzaltuotas berniukas. Skundėsi, kad mokytoja jį amžinai skriaudžia. Štai ir sumanė įgrūsti į sieninį laikrodį varlę, kuri iššoko tiesiai ant mokytojos. Jūsų logika buvo tokia pati. Bet juk lavonas - tai ne varlė!

Atsidusęs Bezilis tęsė:

- Iš ryto, galutinai prablaivėjęs, aš aiškiai suvokiau, kas įvyko. O čia dar prisistatė tas tipas iš policijos... tikras pabaisa! Jis mane mirtinai išgąsdino. Ir kaip tik tuo metu pasirodė Dina.

Dina, kuri stovėjo prie lango, atsigręžė.

- Prie mūsų suka perpildyta mašina!

- Tikriausiai policija, - sumurmėjo mis Marpl.

Bezilis Bleikas ūmai susikaupė ir nurimo. Jis tarė žmonai:

- Nieko nepadarysi, teks viską ištverti. Laikykis, mergaite! Būk šaunuolė. Kreipkis į senį Simsą, jis mūsų šeimos patikėtinis. O paskui važiuok pas mano motiną. Pasakyk, kad mes susituokėme.

Pasigirdo beldimas į duris. Bezilis garsiai pasakė:

- Įeikite!

Slenkstį peržengė inspektorius Slekas ir policininkas.

- Misteris Bezilis Bleikas?

- Tai aš.

- Štai orderis areštui. Jūs kaltinamas Rubės Kin nužudymu, kuris įvykdytas naktį į šių metų rugsėjo dvidešimtą dieną. Įspėju, kad nuo šios akimirkos kiekvienas jūsų pareiškimas gali būti panaudotas prieš jus patį. Eikite su manimi. Jums bus suteikta galimybė susisiekti su advokatu.

Bezilis nuolankiai linktelėjo. Jis atsigręžė į žmoną:

- Iki greito susitikimo, Dina!

"Įdomus klientas pasitaikė", - pagalvojo Slekas. Tik dabar tepastebėjęs mis Marpl, jis probėgšmom pasisveikino su ja. "Senoji katė pasiruošė šuoliui, - galvojo jis. - Gerai, kad mes radome kilimą. Automobilių aikštelės sargas paliudijo, jog tas tipas išvažiavo iš studijos ne vidurnaktį, bet valanda anksčiau. Nemanau, kad visi likusieji melavo. Paprasčiausiai buvo įgėrę, o kai Bleikas jiems pasakė, jog išvažiavo dvyliktą, visi neprieštaraudami sutiko. Viskas, ko gero, aišku: nužudė, apimtas beprotybės priepuolio. Už tai priklauso ne kilpa, bet kalėjimas iki gyvos galvos. Pirmiausia buvo Pamela Rivz. Tikriausiai jis pasmaugė ją, atvežė į karjerą, paliko mašinoje ir pėsčiomis grįžo į Deinmutą. Paskui vėl sėdo prie vairo - jo mašina stovėjo kur nors už kopų - ir nuvyko į pobūvį. Po to užvažiavo pas Rubę Kin, atvežė ją čia, pasmaugė ir nugabeno į Bentrio biblioteką. Prisiminęs mašiną, paliktą karjere, jis išsigando, vėl nulėkė į Deinmutą, padegė automobilį ir antrą kartą sugrįžo namo. Tipiškas maniako ir sadisto elgesys. Tai damutei dar pasisekė, kad jis jos nespėjo pribaigti!"

Kai moterys liko vienos, Dina pasakė:

- Nežinau, kas jūs. Bet maldauju patikėti manimi! Bezilis ne žudikas!

- Aš ir tikiu,- atsiliepė mis Marpl. - Dargi daugiau: aš žinau, kas tikrasis žudikas. Pats sudėtingiausias dalykas - įrodyti tai.

39

- Štai aš ir grįžau, Artūrai, - iškilmingai paskelbė misis Bentri, plačiai atverdama vyro darbo kabineto duris.

Pulkininkas Bentris tuojau pakilo ir pabučiavo žmoną.

- Tai puiku, brangioji!

Jis iš visų jėgų stengėsi atrodyti žvalus, tačiau žmonos nepajėgė suklaidinti.

- Kaip tu laikaisi, Artūrai?

- Viskas gerai, Dole. Kas gi galėjo man atsitikti?

- Na, - neapibrėžtai nutęsė ji. - Aplink dedasi tokie keisti dalykai!

Misis Bentri pastebėjo permainas vyro išvaizdoje: jis kažkaip susimetė į kuprą ir suliesėjo. Po akimis pabrinko maišeliai.

Stengdamasis išlaikyti nerūpestingą toną, jis tarė:

- Na, kaip? Gerai pasilinksminote Deinmute?

- Žinoma. Gaila, kad tu nevažiavai su mumis!

- Aš turiu tiek daug reikalų, brangioji. Kur jau ten!

- Ką naujo nusprendėte grafystės tarybos posėdyje?

- Ė... mm... matai, aš nebuvau ten nuvykęs.

- Kaip? Tu juk turėjai pirmininkauti!

- Įvyko kažkokia sumaištis. Manęs paprašė užleisti eilę Tompsonui.

- Ak, štai kas, - tarė misis Bentri, nervingai nuplėšdama nuo rankos pirštinę ir blokšdama ją į krepšį su popieriais.

Pulkininkas jau pasilenkė jos pakelti, bet žmona dirgliai sulaikė jį:

- Prašau palikti! Pakęsti negaliu tų pirštinių.

Sumišęs jis pažvelgė į ją, bet nutylėjo.

- Ketvirtadienį tu pietavai pas Dafus?

- Ne, susirgo jų virėja.

- Kaip nemalonu... O vakar važiavai į Neiloramą?

- Matai, aš paskambinau jiems, kad blogai jaučiuosi. Man atrodo, jie neįsižeidė.

- Taip, taip... Jie neįsižeidė? Kaip miela! Kur mes praleisime šį vakarą, Artūrai? Bibliotekoje?

- Ten kažkaip netraukia... Mes juk galim ir čia pasėdėti? Arba

mažojoje svetainėje...

- Ne, mes nekeisim savo įpročių, - tvirtai pasakė misis Bentri. - Tik bibliotekoje.

Pulkininkas išsitiesė. Jo akys blykstelėjo.

- Tu teisi, brangioji, - pasakė jis. - Vadinasi, bibliotekoje.

40

Misis Bentri įširdusi pakabino ragelį. Du kartus ji kvietė mis Marpl ir abu kartus iš stoties jai atsakė, jog prie telefono niekas neprieina. Misis Bentri būdingas užsispyrimas neleido jai atsitraukti. Ji metodiškai paskambino pastoriui, misis Prais Ridli, mis Hartnel, mis Vezerbi ir galiausiai liepė sujungti su žuvies pardavėjo krautuvėle. Krautuvėlės geografinė padėtis leido jos garbiajam šeimininkui visus matyti ir viską žinoti. Jis pasijuto tiesiog kaltas, kad šį rytą nepastebėjo mis Marpl. Greičiausiai ji iš viso šiandien atsisakė įprasto mociono.

- Kurgi ji galėjo dingti? - nekantriai tarė misis Bentri.

Už jos nugaros pasigirdo delikatus kostelėjimas. Kamerdineris Lorimeris pasakė:

- Madam ieškote mis Marpl? Aš ką tik ją mačiau: mis eina čionai.

Nudžiugusi misis Bentri nuskubėjo prie paradinių durų.

- Iš kur jūs, Džeine? Aš apverčiau aukštyn kojom visą kaimą, norėdama jus surasti.

Ji išraiškingai žvilgtelėjo pro petį. Lorimeris paskubom pasišalino.

- Viskas vyksta kuo siaubingiausiai. Kaimynai jau pradeda vengti mūsų. Artūras paseno dešimčia metų. Reikia ką nors daryti.

- Dole, - suokalbininkišku tonu prabilo mis Marpl. - Nerimauti nėra dėl ko.

Ant slenksčio pasirodė pulkininkas:

- Laba diena, mis Marpl. Žmona nuo pačio ryto kankina telefoną, ieškodama jūsų.

- Aš nusprendžiau pati pranešti jums naujieną, - pasakė senoji dama, eidama paskui šeimininkę į kabinetą.

- Kokią naujieną?

- Ką tik suimtas Bezilis Bleikas, kuris kaltinamas Rubės Kin nužudymu.

- Bezilis Bleikas? - riktelėjo pulkininkas.

- Tačiau tikrasis žudikas ne jis, - pridūrė mis Marpl.

Pulkininkas tarsi neišgirdo šių žodžių.

- Vadinasi, jis nužudė šokėją ir pakišo lavoną man? Į mano biblioteką?

- Jis rado ją jau negyvą savo viloje.

- Pasakėlės! - nukirto pulkininkas. - Garbingas žmogus panašiomis aplinkybėmis kreipiasi į policiją.

- Ne visi gali pasigirti jūsų geležine savitvarda, pulkininke, - atsiduso mis Marpl. - Jūs senovinio sukirpimo žmogus. O kai kuriems jaunuoliams gyvenime, beje, ne viskas lengvai sekėsi, - taikiai pasakė mis Marpl. - Aš, pavyzdžiui, sužinojau, kad nuo ankstyvos jaunystės Bezilis Bleikas pats išlaiko save. Jam buvo aštuoniolika metų, kai jis vieną po kito iš degančio namo išnešė keturis vaikus, o po to metėsi į ugnį gelbėti šuns. Jį ištraukė iš po rusenančių nuolaužų. Buvo sulaužyti šonkauliai, tris mėnesius teko gulėti sugipsuotam. Tuomet jis ir susižavėjo tapyba...

Pulkininkas kostelėjo ir sumišęs nusišnypštė.

- Aš... hm... nieko nežinojau apie tokį žygdarbį.

- O jis ir nepliauškia apie jį.

- Labai pagirtina. Esu pasiruošęs pakeisti savo nuomonę apie tą jaunuolį... Jis daug geresnis, negu atrodo. Taip man ir reikia: negalima spręsti paskubomis! - pulkininko balse aiškiai skambėjo atgailos gaidelė. - Bet kurių velnių jam prisireikė žudiku padaryti mane?

- Nemanau, kad tai buvo išankstinis piktas sumanymas. Greičiau kvailas girto žmogaus pokštas.

- Tad jūs nelaikote jo kaltu?

- Jokiu būdu.

- Ir žinote, kas tikrasis žudikas?

Mis Marpl patvirtindama linktelėjo.

Misis Bentri, tarsi antikos laikų choras, kreipėsi į erdvę:

- Ji nuostabi! Tad kas gi jis?

- Aš atėjau prašyti jūsų pagalbos. Tiesiog būtina tučtuojau vykti į Somerset Hauzą.

41

Seras Henris santūriai pratarė:

- Man tai nepatinka.

- Matau, - pasakė mis Marpl. - Mano prašymas, aišku, peržengia įprastų normų ribas. Bet reikia įsitikinti... Ir jeigu misteris Konvėjus Džefersonas palaikys mane...

- O Harperis? Kur jūs padėsite jį?

- Nereikia jam pasakoti visų smulkmenų. Tereikia pavesti įdėmiai stebėti kai kuriuos žmones... paprašyti, kad jis tiesiog nenuleistų akių nuo jų.

Seras Henris nenorom sutiko:

- Taip, žinoma, tai supaprastins reikalą.

42

Policijos viršininkas Harperis pažvelgė Henriui Kliteringui tiesiai į akis.

- Nežaiskime slėpynių, sere. Juk jūs kažką nuo manęs slepiate?

- Tegaliu pranešti apie savo draugo Džefersono pageidavimą: jis rytoj ketina pasikonsultuoti su Deinmuto notaru dėl naujo testamento sudarymo.

Policijos viršininkas atkakliai mąstė.

- Ar misteris Džefersonas pranešė apie tai savo žentui ir marčiai?

- Jis nori pasikalbėti su jais apie tai šiandien vakare.

- Suprantu, - paniuręs tarė Harperis, ritmingai stuksendamas pieštuku į stalą. - Tikriau, spėju.

Jo skvarbus žvilgsnis dar kartą susidūrė su pašnekovo akimis.

- Bezilio Bleiko suėmimas jūsų nepatenkino?

- O jūsų?

Viršininkas netvirtai pakraipė ūsus.

- Vadinasi, mis Marpl nenurimsta?

Jie vėl pažvelgė vienas į kitą.

- Pasitikėkite manimi, - pasakė Harperis. - Mano žmonės nesikiš, bet prireikus bus pasiruošę.

- Tada žvilgtelėkite čia.

Seras Henris išlankstė popieriaus lapelį ir pastūmė jį stalu policijos viršininkui. Harperio flegmatiškumo neliko nė pėdsako. Nustebęs jis švilptelėjo:

- Štai kas! Tai keičia visą reikalą.

43

Konvėjus Džefersonas greitu žvilgsniu nužvelgė įeinantį draugą.

- Aš su jais pasišnekėjau, - pasakė jis. - Naujieną jie sutiko visai normaliai.

- Ką konkrečiai jūs pasakėte jiems, Konvėjau? - paklausė seras Henris.

- Tik tai, jog Rubės atminimui aš nusprendžiau anksčiau jai skirtuosius penkiasdešimt tūkstančių svarų pervesti į jaunųjų šokėjų mokyklos Londone fondą. Puikus būdas atsikratyti turto! Stebiuosi jų patiklumu, - susimąstęs pridūrė jis. - Aš elgiausi kaip mulkis. Rubė buvo miela, apveidi mergina, ir viskas. Ir kaip aš įžvelgiau joje kažką angeliško?! Aš svajojau atrasti joje antrąją Rozamundą.

44

Norėdamas pasiteirauti šveicoriaus, seras Henris nusileido į viešbučio vestibiulį.

- Misteris Geskelas, sere? Jo automobilis ką tik nuvažiavo. Jis išvyko į Londoną, - atsakė šis.

- Labai gerai. O misis Džeferson čia?

- Misis Džeferson ką tik pakilo į savo miegamąjį, sere.

Seras Henris žvilgtelėjo į saloną ir į šokių salę. Salone Hugas Maklinas susikaupęs sprendė kryžiažodžius. Salėje Džozė narsiai šypsojosi apkūniam džentelmenui, net suprakaitavusiam nuo stengimosi. Lengvi Džozės bateliai vos spėjo išsisukinėti nuo nevikraus partnerio, kuris, kaip buvo matyti, šokdamas su ja jautė kuo didžiausią malonumą, batų.

Reimondas, kaip visada elegantiškas, nepaisant vėlaus meto, mandagiai suko ratus su anemiška mergele.

Seras Henris burbtelėjo sau po nosimi.

- Metas ilsėtis, - ir ėmė lipti laiptais aukštyn.

45

Buvo trečia valanda ryto. Vėjas nurimo, lygioje, ramioje jūroje atsispindėjo mėnulis.

Džefersono miegamojo tylą trikdė tik jo ramus alsavimas.

Tačiau nepaisant to, kad vėjo gūsių lauke nesigirdėjo, vieno lango portjeros virptelėjo. Po to jos lėtai prasiskleidė ir mėnulio šviesoje išryškėjo siluetas. Jis tuojau pat pradingo, portjeros vėl uždengė langą ir miegamojo tyla liko nė kiek nesutrikdyta. Bet kambaryje jau buvo kažkas svetimas. Jis be garso prisiartino prie lovos. Jokių garsų, išskyrus sunkų miegančiojo alsavimą... Pirštai jau tiesėsi, ruošdamiesi įtempti senio kūno odą ir įsmeigti švirkštą.

Ūmai iš tamsos išniro dar viena ranka ir sugriebė tą, kuri švirkštą laikė.

- Sustokite! Atiduokite švirkštą man.

Užsidegė šviesa. Pakilęs ant pagalvių, Konvėjus Džefersonas įdėmiai žvelgė į Rubės žudiko veidą.

46

Seras Henris Kliteringas pasakė:

- Kadangi man teko daktaro Votsono vaidmuo, paaiškinkite mums savo metodą, mis Marpl!

Mis Marpl užsiliepsnojo drovumo raudoniu ir ėmėsi dėmesingai taisyti savo išeiginės šilkinės suknelės klostes.

- Bijau, sere Henri, kad jūs palaikysite mano metodą pernelyg mėgėjišku. Reikalas tas, - paaiškino ji, - kad dauguma žmonių, neišskiriant nė policininkų, yra pernelyg patiklūs. Jie tiki viskuo, ką jiems pasakysi. O aš - ne. Aš laukiu įrodymų.

- Tai mokslinio mąstymo požymis, - giliamintiškai pratarė seras Kliteringas.

- Šioje byloje, - tęsė senoji dama, - iš pat pradžių visi sutelkė dėmesį į savo hipotezes, užuot rinkę faktus. Aš, pavyzdžiui, pamačiau, kad auka labai jauna, kad ji kramtė nagus ir kad jos dantys šiek

tiek atsikišę. Nužudytosios vaizdas pažadino manyje gilų gailestį. Visada liūdna, kai nutrūksta tokios jaunos būtybės gyvenimas. Bet kaip ji atsidūrė pulkininko Bentrio bibliotekoje? Visiškai nesuprantama ir pernelyg panašu į detektyvinį romaną, kad atrodytų natūralu. Tai, kad Bleikas pernešė lavoną į Bentrio namus, labai sutrukdė tardymui ir pridarė daugybę rūpesčių žudikui. Pagal jo išankstinį planą, misteris Bleikas iš karto turėjo patraukti policijos dėmesį. Deinmute buvo nesunku nustatyti jo pažinties su šokėja faktą, o kadangi pas jį atsirado kita moteris, tai padaryti išvadas labai nesunku: Rubė grasino šantažu ir jis pasmaugė ją įniršio priepuolio apimtas.

Tačiau viskas pakrypo kitaip, negu buvo sugalvota. Per daug anksti dėmesį patraukė Džefersonų šeima... aišku, tam tikro asmens nepasitenkinimui.

Mano prigimtis tokia, kad aš kiekvieną įvykį vertinu iš blaivaus ir netgi šiek tiek ciniško požiūrio taško. Šokėjos mirtis buvo naudinga dviem žmonėms. To negalima užmiršti. Penkiasdešimt tūkstančių svarų - tai didžiulis turtas, ypač jeigu savų lėšų nėra, kaip kad ir pasirodė šiuo atveju. Misterio Džefersono žentas ir marti - labai malonūs, žavūs žmonės, įtarinėti juos sunku. Bet vis dėlto. Pradėkime nuo misis Džeferson. Ji visiems kelia simpatijas. Tačiau paaiškėjo, jog neseniai ši miela dama labai pasikeitė. Tiesa, gydytojas įspėjo, jog misterio Džefersono dienos suskaičiuotos ir tokiu būdu jos ateitis (kartoju, mes dabar svarstome kaip cinikai) atrodė galinti susiklostyti visiškai sėkmingai. Jeigu... jeigu nebūtų pasirodžiusi Rubė Kin. Misis Džeferson dievina savo sūnų. O kam tik negali paskatinti ryžtis motiniška meilė! Netgi nusikaltimui. Aš žinau panašių atvejų kaime.

Misteris Markas Geskelas kėlė man dar didesnių įtarimų. Jis lošėjas ir nepasižymi dideliu dorovingumu. Tačiau dėl daugelio priežasčių šiame nusikaltime man regėjosi moteriška ranka...

Vis dėlto supratusi, kad ši pora turi svarių priežasčių žmogžudystei, aš su tam tikru nusivylimu turėjau pripažinti, jog jie abu turi po nepaneigiamą alibi tam laikui, kurį teismo ekspertizė konstatavo kaip Rubės Kin nužudymo metą. Netrukus atėjo žinia apie sudegusią mašiną ir joje žuvusią Pamelą Rivz. Štai čia atkakli tiesa ir iškilo į paviršių: visi alibi yra nieko verti! Mano rankose buvo dvi tos pačios bylos puselės. Bet jos niekaip nenorėjo susijungti. Joms trūko tar-

pusavio ryšio. Asmuo, kuris, mano manymu, padarė nusikaltimą, neturėjo jam motyvų. Kokia kvaila aš pasirodžiau beesanti, - susimąsčiusi tarstelėjo mis Marpl. - Jeigu nebūčiau pasikalbėjusi su Dina Li, ko gero, ir nebūčiau prisikapsčiusi ligi to... Somerset Hauzo archyvai! Civilinių įrašų aktai. Santuokų registras! Kodėl tad apsiriboti vien tik misteriu Geskelu ir misis Džeferson? Jeigu vienas iš jų sudarė naują santuoką arba ruošiasi tai padaryti, tai ir trečiajam žmogui atsiranda akstinas padaryti nusikaltimą!

Galbūt šokėjas Reimondas seniai ieškojo progos vesti turtingą moterį.

Be Reimondo, egzistavo dar Hugas Maklinas. Misis Džeferson pasitikėjo juo ir, atrodė, ruošėsi galų gale už jo ištekėti. Jis taip pat neturtingas. Žmogžudystės naktį buvo netoli nuo Deinmuto. Bet kuris iš šių dviejų vyrų galėjo būti nusikaltėlis. Bet širdies gilumoje aš žinojau dar šį bei tą. Man nedavė ramybės nagai.

- Nagai?! - sušuko seras Henris. - Bet čia viskas juk labai paprasta: ji nusilaužė vieną ir apsikirpo likusius.

- Jūs klystate, - paprieštaravo mis Marpl. - Negalima painioti apkirptų nagų su apkramtytais. Užtenka pažiūrėti į mokinukių rankas ir skirtumas tampa akivaizdus. Aš amžinai kartoju mergaitėms iš prieglaudos, kad nagus kramtyti labai negražu. Vien tik tų apkramtytų nagų vaizdas mane įtikino, kad pulkininko Bentrio bibliotekoje rastas lavonas visiškai nėra šokėjos lavonas. Štai mes ir nusikapstėme ligi pagrindinio suinteresuoto asmens - Džozės. Juk ji atpažino lavoną! Net nemirktelėjo akimis, nors, žinoma, žinojo, kad tai ne jos pusseserė. Ir tuo pačiu metu vos įstengė paslėpti nuostabą, kad lavoną rado būtent čia! Kodėl? Todėl, kad geriau už visus žinojo, kur jis iš tiesų turėjo būti: Bezilio Bleiko namuose!.. O kas atkreipė mūsų dėmesį į misterį Bleiką? Vėlgi ta pati Džozė! Ji pasakė Reimondui, kad Rubė, ko gero, išvažiavo "su žmogumi iš kino studijos". Dar anksčiau ji įkišo jo fotografiją į savo pusseserės krepšelį. Džozė! Nejautri kitų kančiai, praktiška, trokštanti tik pinigų... Bet jeigu bibliotekoje rado ne Rubę Kin, vadinasi, tai Pamela Rivz? Kam buvo reikalinga ši mistifikacija? Paaiškinimas vienas: siekiant tam tikriems asmenims užtikrinti alibi. Kas turėjo alibi Rubės Kin mirties valandą? Markas Geskelas, misis Džeferson ir Džozė.

Man labai knietėjo pamėginti atkurti tikrąją įvykių eigą ir išsi-

aiškinti, kaip turėjo būti įgyvendintas visas planas. Atrodantis painus iš pirmo žvilgsnio, jis iš esmės pasižymėjo nebent tik didžiuliu primityvumu. Pirmiausia buvo pasirinkta vargšelė Pamela. Norint įvilioti ją į spąstus, buvo pasinaudota pasakėle apie kino studiją. Mergaitė neatsilaikė prieš pagundą, kuria ją paviliojo respektabilusis Markas Geskelas, tai yra filmavimosi bandymu. Kai mergaitė atėjo į viešbutį, Markas Geskelas jau laukė jos prie galinio išėjimo, o paskui pristatė jai Džozę... kaip grimuotoją. Vargšė mergaitė! Aš tiesiog susergu, kai pagalvoju apie ją... Taip ir matau ją, sėdinčią Džozės vonios kambaryje. O ši šviesina plaukus, grimuoja veidą, ryškiu laku dažo rankų ir kojų nagus... Šios procedūros metu jai duoda narkotikų, greičiausiai suberia juos į ledus.

Po vakarienės Markas Geskelas savo mašina išvyksta tariamai prie jūros kranto. Iš tiesų jis nuveža nugrimuotą Pamelą, apvilktą sena Rubės suknele, į Bezilio Bleiko vilą ir paguldo ją ant kilimo priešais židinį. Ji be sąmonės, tačiau dar gyva, ir jis pasmaugia ją jos suknelės dirželiu. Ak, kaip tai nežmoniška!

Artėja dešimta valanda vakaro. Susijaudinęs Markas Geskelas grįžta į viešbutį ir pasirodo salone, o tuo metu dar gyva Rubė Kin nerūpestingai šoka savo pirmąjį šokį su Reimondu Staru.

Džozė, žinoma, iš anksto ją instruktavo, o Rubė buvo įpratinta visuomet paklusti savo vyresniajai pusseserei. Jai buvo liepta pakilti į viršų, persirengti ir laukti Džozės kambaryje. Jai taip pat davė stipriai veikiančių narkotikų, tikriausiai supylė juos į kavos puodelį po vakarienės. Pamenate, ji nuolat žiovavo, šokdama su Bartletu?

Džozė su Reimondu pakilo į Rubės kambarį. Bet į pačios Džozės kambarį niekas, išskyrus ją pačią, nebuvo įėjęs. Ten ji ir nužudė Rubę. Po to grįžo į salę, šoko su Reimondu, aptarinėjo su Džefersonais Rubės dingimą ir, palinkėjusi visiems labos nakties, nuėjo į viršų.

Ankstyvą rytmetį ji išnešė lavoną šoniniais laiptais, įgrūdo mirusią Rubę į Džordžo Bartleto automobilį ir pavažiavo trejetą kilometrų ligi karjerų. Ten ji apipylė sėdynes benzinu ir automobilį padegė. Po to grįžo į viešbutį aštuntą valandą: tariamai prabudo labai anksti, kadangi kankino nerimas dėl dingusios pusseserės...

- Kokia paini inscenizacija, - pastebėjo pulkininkas Melčetas.

- Ne sudėtingesnė, negu šokio figūros, - pasipriešino mis Marpl.

- Gal ir taip.

- Ji nepraleido nė vienos smulkmenos, - tęsė mis Marpl. - Pagalvojo netgi apie nagų nepanašumą... ir pasistengė, kad Rubė užsikabintų už jos šalio. Reikėjo gi paaiškinti, kur dingo visada puoselėjami ilgi nagai!

Harperis susižavėjo:

- Iš tiesų, puikiai apgalvotos detalės! O juk jūs teturėjote vieną vienintelį pastebėjimą: apkramtyti tarsi mokinukės nagai.

- Ne, buvo dar vienas dalykas, - pastebėjo mis Marpl. - Markas Geskelas prasiplepėjo, jis pasakė apie Rubę: reti, tarsi vidun įspausti dantys. O lavono bibliotekoje dantys buvo šiek tiek atsikišę į priekį.

Konvėjus Džefersonas paklausė:

- Paskutiniąją sceną sugalvojote jūs, mis Marpl?

- Abejonių nekėlė tik viena, - tęsė senoji dama. - Kai nusikaltėliai sužinos apie jūsų ketinimą perrašyti testamentą ne jų naudai, jie paprasčiausiai bus priversti veikti! Dėl šio palikimo buvo įvykdytos jau dvi žmogžudystės, taigi trečioji pasidarė neišvengiama. Norėdamas užsitikrinti sau alibi, Markas išvyko į Londoną, o viską įvykdyti apsiėmė Džozė. Jeigu už Rubės nužudymą atsiskaityti turėjo Bezilis Bleikas, tai misterio Džefersono mirtis būtų paaiškinta širdies priepuoliu. Švirkštas buvo pripildytas digitamino. Policijos viršininko nuomone, turint omenyje visas aplinkybes, bet kuris gydytojas būtų konstatavęs natūralią mirtį.

- Velniška išmonė!

- Vadinasi, trečiąja auka buvo numatytas Konvėjus? - paklausė seras Henris.

- Taip, - atsakė mis Marpl. - O ketvirtąja - Bezilis Bleikas. Juk jie būtų pasmerkę jį kartuvėms.

Į kambarį lengvu greitu žingsniu įėjo Adelaidė Džeferson, lydima Hugo.

- Atrodo, mes beviltiškai pavėlavome? Aš juk nežinau nė vienos smulkmenėlės. Kas iš tiesų siejo Marką Geskelą ir tą nelaimes nešančią Džozę?

- Džozė buvo jo žmona, - visai paprastai atsakė mis Marpl. - Jie susituokė prieš metus, bet nusprendė viską laikyti paslaptyje ligi palikimo gavimo.

Konvėjus Džefersonas susisielojęs ištarė:

- Aš visuomet įtariau, kad Rozamunda atidavė savo ranką niekšui.

- Nusikaltimų įkvėpėja buvo jo žmona, - pasakė mis Marpl. - Įdomu, kad Rubės pasirodymas sujaukė jų ankstesniuosius planus. Toks misterio Džefersono požiūris į ją niekaip nebuvo numatytas.

Džefersonas liūdnai atsiduso:

- Vargšė mergaitė! Nelaimingoji Rubė!..

Adelaidė užjaučiamai prisilietė ranka prie jo peties. Tą vakarą ją tarsi supo kažkoks ypatingas spindesys. Užsikirsdama ji tarė:

- Aš turiu kai ką pranešti jums, Džefai. Hugas paprašė mano rankos. Aš sutikau.

Konvėjus pažvelgė į ją.

- Tikriausiai jums reikėjo pagalvoti apie naują santuoką jau seniai, - pasakė jis. - Sveikinu jus abu. Tiesa, Ade, rytoj aš iš naujo perrašysiu savo testamentą.

- Taip, taip, aš žinau.

- Ne, jūs nieko nežinote! Jūsų vardu į banką aš dedu dešimt tūkstančių svarų, o likusieji po mano mirties atiteks Pitui. Jūs patenkinta, brangioji?

- O, Džefai! Jūs toks geras... - jos balsas išdavikiškai sudrebėjo.

- Jis šaunus berniūkštis. Aš norėčiau jį matyti dažniau... visą tą laiką, kuris man dar skirtas.

- Jis visada bus šalia jūsų! - susijaudinusi Adė paskubom išėjo. Ji tikėjosi iš šešuro priekaištų, įniršio prasiveržimo, o susidūrė su kilnumu ir tikrai tėvišku švelnumu. Kai Hugas ir Adelaidė paliko kambarį, pirmasis, kuris jiems pasitaikė pakeliui prie šokių salės durų, buvo Reimondas.

Adelaidė stabtelėjo:

- Noriu pranešti jums naujieną, misteri Starai: aš išteku.

Įprasta šypsena nušvietė Reimondo veidą.

- Tikiuosi, - tarė jis, žvelgdamas tik į ją ir nepasisukdamas į Makliną, - tikiuosi, kad dabar jūs būsite laiminga, madam.

Jis palydėjo juos ilgu liūdnu žvilgsniu.

“Puiki moteris,- atsiduso jis. - Ir, be to, atrodo, dar ir turtinga. O man taip norėjosi vėl išskleisti prieš vėją Starų iš Devonširo vėliavą!.. Nepavyko... Na, ką gi, imsimės seno darbo, bičiuli!”

Ir Reimondas grįžo į šokių salę.

Kristi A.

Kr267 Atsitikimas senoje pilyje: Romanas / Vertė E. Striaukas. - K.: Europa, 1994. - 128 p.

ISBN 9986-436-13-3

Tai vienas klasikinių Agatos Kristi detektyvinių romanų, intriguojančiai pasakojantis apie tai, kaip įžvalgioji mis Marpl išnarplioja sudėtingo nusikaltimo kamuolį ir suranda tikruosius nusikaltėlius.

UDK 820-3

Agata KRISTI
ATSITIKIMAS SENOJE PILYJE

Romanas

Redaktorė Gailina Ligeikienė
Dailininkas Artūras Sinkevičius
Korektorė Lina Naužiūnaitė
Kompiuteriu maketavo Algis Balčius

Duota rinkti 1993 11 05. Pasirašyta spaudai 1993 11 30. SL 774. Formatas 84x108/32. Spauda ofsetinė. Garnitūra "Times Roman" 10 punktų. 4 sp. l. Tiražas 25 000 egz. Užsakymo Nr. 1527.

Kaina sutartinė

Išleido "Vasario" koncerno "Europos" leidykla, Laisvės al. 101 a, 3000 Kaunas
Rinko ir maketavo "Vasario" techninis centras
Spausdino valstybinė "Spaudos" įmonė, Laisvės pr. 60, 2019 Vilnius